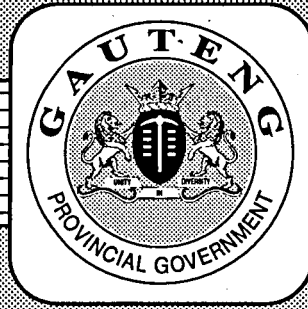

**THE PROVINCE OF
GAUTENG**

**DIE PROVINSIE
GAUTENG**

**Provincial Gazette Extraordinary
Buitengewone Provinsiale Koerant**

Selling price • Verkoopprys: **R2,50**
Other countries • Buitelands: **R3,25**

Vol. 5

PRETORIA, 26 MARCH
MAART 1999

No. 33

PREMIERSKENNISGEWINGS

No. 2058

26 Maart 1999

Hiermee word bekendgemaak dat die Premier sy goedkeuring geheg het aan die volgende Wet wat hiermee vir algemene inligting gepubliseer word:

No. 11 van 1998: Wet op die Raad vir Kuns en Kultuur van Gauteng, 1998.

Wet No. 11, 1998

WET OP DIE RAAD VIR KUNS EN KULTUUR VAN GAUTENG, 1998

ALLE RECHTE VAN INDIENING, VERVOLGING EN VERBOD
OP DIE WET OP DIE RAAD VIR KUNS EN KULTUUR VAN GAUTENG, 1998

WET OP DIE RAAD VIR KUNS EN KULTUUR VAN GAUTENG, 1998

Wet No. 11, 1998

GAUTENG PROVINSIALE WETGEWER

**WET OP DIE RAAD VIR KUNS EN KULTUUR
VAN GAUTENG, 1998**

[The following text is extremely faint and illegible due to low contrast and scan quality. It appears to be the main body of the law, likely containing sections 1 through 10, but the specific content cannot be transcribed accurately.]

WET

Om voorsiening te maak vir die oprigting van 'n Raad om kuns en kultuur in die Provinsie Gauteng te bevorder; om die bevoegdheids en pligte daarvan vas te stel; om die bevoegdheids en pligte van die LUR te omskryf; en om vir aangeleenthede wat daarmee verband hou, voorsiening te maak.

*(Engelse teks deur die Premier onderteken)
(Bekragtiging op 2 Januarie 1999)*

WORD DAAR BEPAAL deur die Provinsiale Wetgewer van Gauteng soos volg: -

Woordomskrywing

1. In hierdie Wet, tensy uit die samehang anders blyk, beteken -

"kuns" of "kunste" alle vorms van musiek, dans, drama, teater, musiekteater, handwerk, visuele kuns, kreatiewe skryfwerk en gemeenskapskuns;

"Voorsitter" die persoon wat aan die hoof staan van die Raad op Kuns en Kultuur;

"Grondwet" die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996 (Wet Nr 108 van 1996);

"gemeenskappe" alle multikulturele mense van Gauteng wat betrokke is by kuns, kultuur en erfenis;

"Raad" die Raad wat opgerig word kragtens artikel 2 van hierdie Wet;

"kultuur" 'n dinamiese stelsel van kennis, waardes, optrede, kuns en uitdrukking van 'n gemeenskap wat die lewenstyl van 'n hele gemeenskap of bepaalde etniese gemeenskappe kan uitbeeld, met inbegrip van hul taal en godsdiens;

"Departement" die Departement van Sport, Ontspanning, Kuns en Kultuur in die Provinsie;

"Wetgewer" die Gauteng Provinsiale Wetgewer;

"LUR" die Lid van die Uitvoerende Raad belas met Kuns en Kultuur in die Provinsie;

"lid" 'n lid van die Raad;

"Provinsie" die Provinsie Gauteng;

"regulasie" 'n regulasie wat deur die LUR gemaak is kragtens hierdie Wet;

"Staaende Komitee" die staande komitee van die Gauteng Wetgewer belas met kuns en kultuur; en

"hierdie Wet" ook regulasies wat daarkragtens uitgevaardig is.

Oprigting van Raad

2. Daar word hierby 'n regs persoon opgerig wat bekendstaan as die Raad op Kuns en Kultuur vir Gauteng.

Doelwitte van Raad

3. Die raad het die volgende doelwitte:

- (1) Om kuns en kultuur in die Provinsie te ontwikkel en te bevorder tot voordeel van al die inwoners van die Provinsie, met inagneming van die historiese wanbalans in die ontwikkeling en bevordering van kuns en kultuur; en
- (2) om die LUR te adviseer oor die toewysing van toelae aan kunstenaars, kulturele werkers en studente van die kunste en kultuur.

Bevoegdhede en Pligte van die Raad

4. (1) Die Raad het die volgende bevoegdhede en pligte:

Om die LUR te adviseer oor:

- (i) beleidsake met betrekking tot die kreatiwiteit, bewaring, of ontwikkeling en bevordering van kuns en kultuur;
 - (ii) finansiële steun aan persone, organisasies en liggeme betrokke by kreatiwiteit, bewaring, of die ontwikkeling en bevordering van kuns en kultuur;
 - (iii) die toewysing van beurse vir plaaslike of buitelandse studie aan studente in studierigtings wat verband hou met kuns en kultuur;
- (2) Ter ondersteuning van sy ander bevoegdhede en pligte, moet die Raad:
 - (a) persone en organisasies betrokke by kreatiwiteit, bewaring, en die ontwikkeling en bevordering van kuns en kultuur van raad en inligting bedien;
 - (b) die oprigting, instandhouding en gebruik van 'n nasionale databasis van individue, organisasies, liggeme, toerusting, fasiliteite, opvoedkundige inligting en navorsingsinstitute betrokke by kuns en kultuur, fasiliteer;
 - (c) gereelde verslae voorlê en 'n jaarverslag oor hul werksaamhede publiseer, en 'n afskrif aan die LUR verskaf binne sewe (7) dae van publikasie, wat binne 30 dae van ontvangs in die Wetgewer ter tafel gelê moet word;
 - (d) inligting oor hul doelwitte en werksaamhede verskaf aan diegene wat dit aanvra;

- (e) provinsiale skakeling tussen individue, organisasies en liggame betrokke by kuns en kultuur fasiliteer en bevorder;
 - (f) met die goedkeuring van die LUR betrokke raak by fondsinsameling vir die bevordering van kuns en kultuur;
 - (g) kulturele uitruiling tussen individue, organisasies en liggame in die Provinsie bevorder;
 - (h) help met die bevordering en bemarking van kuns en kultuur in die Provinsie;
 - (i) kompetisies reël in verband met kuns en kultuur;
 - (j) navorsing doen oor die probleme met kuns en kultuur in die Provinsie;
 - (k) die uitgawes van toelaes monitor;
 - (l) instruksies aan komitees van die Raad gee, soos en wanneer dit nodig is.
- (3) Die Raad mag nie:-
- (a) 'n kreatiewe projek, kunsinisiatief of kulturele instansie oprig, oorneem of bedryf of ondersteun nie; of
 - (b) infrastruktuur of projekte om infrastruktuur vir kuns en kultuur te verskaf, befonds nie;

Samestelling van die Raad

- 5
- (1) Die Raad bestaan uit sewe lede.
 - (2) Die LUR stel al sewe lede van die Raad aan in oorleg met die Staande Komitee.

Nominasies

6 Die LUR moet:

- (a) 'n keuringspaneel aanwys, wat bestaan uit burgers met kennis van kuns, kultuur en erfenis wat verteenwoordigend van die Provinsie is, om 'n kortlys kandidate saam te stel;
- (b) die publiek en individue uitnoui om nominasies vir die Raad aan die paneel voor te lê of aansoek te doen, nie minder nie as een maand voor die sluitingsdatum vir nominasies, in vier koerante met algemene sirkulasie in verskillende dele van die Provinsie; en
- (c) die publiek uitnoui om hul nominasies aan die Departement te stuur.

Kriteria vir keuring en aanstelling

- 7 (1) Die LUR kan iemand as lid van die Raad aanwys, en die paneel kan kandidate uit die lys van benoemdes kies wat:
- (a) Suid-Afrikaanse burgeers is;
 - (b) inwoners van die Provinsie is;
 - (c) uitblink het op die gebied van kuns en kultuur, kunsonderwys, of kultuurbestuur;
 - (d) geskikte persone is; en
 - (e) spesiale kennis of ondervinding het wat tot nut van die Raad kan wees.
- (2) Die samestelling van die Raad moet demografiese verspreiding en geslagsensitiwiteit weerspieël, en mag nie diskrimineer op grond van ouderdom, ras, liggaamsgebrek of streeksverteenwoordiging nie.
- (3) Die kortlys moet twee verteenwoordigers van die erfenis sektor en drie lede van die vorige termyn se Raad bevat.

Keuringsprosedure

- 8 Die paneel moet 'n tweede kortlys opstel nadat hulle die benoemdes gesif het, en die LUR in kennis stel van die name van die benoemdes op die kortlys.

Vakatures

- 9 (1) As 'n vakature op die Raad ontstaan gedurende die driejaar ampstermyn, kan die LUR die vakature vul met 'n gepaste kandidaat wie se naam op die oorspronklike kortlys verskyn.
- (2) As die vakature wat op die Raad ontstaan het voor die einde van die driejaar ampstermyn, noodsaaklik is vir die funksionering van die Raad en 'n gepaste kandidaat op die oorspronklike kortlys is nie beskikbaar nie, moet die Raad openbare benoemings aanvra om die vakature te vul, 'n kortlys opstel en openbare onderhoude voer met die kandidate op die kortlys om 'n finale kortlys saam te stel van hoogstens drie benoemdes.
- (3) Die LUR stel een van die benoemdes aan om die vakature te vul.
- (4) Aanwysing en keuring vir opeenvolgende Rade moet afgesluit word voordat die ampstermyn van die huidige Raad ten einde loop.

Ampstermyn en diskwalifisering van amp

10. (1) Behoudens subartikel (2), beklee 'n lid die amp vir 'n tydperk van hoogstens drie jaar.
- (2) 'n Lid moet die amp ontruim as:

- (a) die lid bedank; of
- (b) die lid buite die Provinsie gaan woon; of
- (c) daar bevind word dat die lid die Raad gebruik om persoonlike kreatiewe projekte of kunstake of die projekte van 'n nabye familielid te bevorder; of
- (d) die lid insolvent verklaar word; of
- (e) die lid skuldig bevind word aan 'n misdryf en tot gevangenisstraf gevonniss word; of
- (f) twee derdes van die lede van die Raad wat teenwoordig is by 'n vergadering, nadat die lid 'n verhoor gehad het, daarvoor stem dat die LUR die lid moet verwyder omdat:-
 - (i) die lid sonder geldige rede versuim het om twee agtereenvolgende vergaderings by te woon;
 - (ii) dit blyk dat die lid fisies of andersins onbevoeg of onbekwaam is om as Raadslid aan te bly; of
 - (iii) die lid opgetree het op 'n wyse wat die Raad in die verleentheid bring.

(3) Niemand mag as lid van die Raad aangestel word nie as:

- (a) hy of sy 'n ongerehabiliteerde insolvent is;
- (b) hy of sy skuldig bevind is aan 'n misdryf en tot 'n direkte termyn van gevangenisstraf sonder die opsie van 'n boete gevonniss is;
- (c) hy of sy 'n nabye familielid 'n finansiële belang het in 'n kuns- of handwerkbesigheid wat in die opinie van die LUR kan inbreuk maak op die onafhanklike manier waarop die lid sy of haar ampspligte vervul.

Regulering van openbaarmaking deur Raadslede

11. (1) Die LUR moet regulasies uitvaardig oor die prosedure van toepassing op Raadslede as hulle kortlyste opstel en organisasies, liggame en individue (met inbegrip van organisasies waarmee die lid 'n assosiasie gevorm het) keur vir die doeleindes van toewysing van fondse of toelaes.
- (2) Lede moet hul belang verklaar en openbaar maak in 'n organisasie of liggaam waarmee hy of sy verbind word, en hom of haar onttrek uit deelname aan enige besluit oor die toewysing van fondse en toelaes van die Raad.

Vergaderings

12. (1) Die Raad moet ten minste drie maal 'n jaar vergader op die plekke en tye wat die Raad bepaal.
- (2) Die Raad moet 'n buitengewone sitting belê:-
 - (a) op versoek van die Voorsitter; of
 - (b) op versoek van twee derdes van die Raadslede, by wyse van 'n skriftelike petisie.

- (3) Die Voorsitter, Vise-voorsitter, of in hul afwesigheid, 'n Raadslid deur die teenwoordige lede verkies, tree as voorsitter op by vergaderings van die Raad.
- (4) Die Raad kan slegs optree in opdrag van 'n meerderheid van al die teenwoordige lede wat stem by 'n vergadering wat behoorlik byeengeroep is, met 'n meerderheid van die lede teenwoordig.
- (5) As daar 'n stemstaking is oor 'n saak waarop die Raad moet optree, het die voorsittende lid van die vergadering 'n bepalende stem afgesien van sy of haar gewone stem.

Voorsitter

13. (1) Voor die eerste vergadering van die Raad, wys die LUR 'n Voorsitter en Vise-voorsitter van die Raad aan uit die geledere van die Raadslede, tot tyd en wyl die Raad hul eie Voorsitter en Vise-voorsitter verkies.
- (2) By die eerste vergadering van die Raad moet die Raadslede 'n Voorsitter en Vise-voorsitter verkies wat die amp vervul vir die res van hul ampstermyne.

Komitees van die Raad

14. (1) Die Raad kan een of meer komitees benoem, wat onderworpe is aan die instruksies van die Raad, met dien verstande dat toewysing van 'n bevoegdheid of plig nie die Raad ontnem van daardie bevoegdheid of plig nie.
- (2) 'n Komitee kan die volgende of sommige daarvan insluit:-
 - (a) 'n lid of lede van die Raad, waarvan een deur die Raad as voorsitter aangewys word;
 - (b) een of meer Departementele werknemers, met die toestemming van die LUR; en
 - (c) 'n buite-konsultant, met die toestemming van die LUR.
- (3) Die Raad moet aan 'n konsultant wat op 'n komitee dien, as dit nodig is, die vergoeding en toelae betaal wat die LUR met die instemming van die LUR vir Finansies bepaal.

Administrasie

15. Die Department moet administratiewe bystand aan die Raad verskaf.

Verslae

16. (1) Die Raad moet op 'n jaarlikse grondslag aan die LUR verslag doen oor wie befonds word en waarom, en wie hulle besluit het om nie te befonds nie en waarom.
- (2) Die Raad moet terugrapporteer aan die gemeenskappe deur die verslae

beskikbaar te stel by die Departementele kantoor en deur gemeenskappe in kennis te stel dat die inligting beskikbaar is.

Persoonlike aanspreeklikheid van Raadslede

17. 'n Raadslid is nie persoonlik aanspreeklik vir skade, verlies of koste aangegaan deur die Raad nie, behalwe as die lid betrokke was in bedrieglike, onwettige of grof nalatige optrede.

Regulasies

18. Die LUR kan in oorleg met die Staande Komitee regulasies uitvaardig met betrekking tot:
- (a) prosedure wat by vergaderings gevolg moet word;
 - (b) die toekenning van toelaes en beurse;
 - (c) die bevordering van die doelwitte van hierdie Wet; en
 - (d) die prosedure wat in appelle gevolg moet word.

Toekenning van toelaes en beurse

19. Voordat die Raad 'n toelae of beurs toeken, moet die Raad die regulasies nakom wat deur die LUR uitvaardig is om 'n stel kriteria vas te stel en om aansoeke vir toelaes en beurse uit die verskillende areas van kuns, kultuur en erfenis te bekom.

Reg op appèl

20. (1) Die Raad oefen sy diskresie uit om die aard en bedrag van finansiële steun, indien enige, wat dit aan aansoekers sal verskaf, te bepaal, en sy beslissing is finaal.
- (2) Die Raad moet redes verskaf vir die afwysing van 'n aansoek of vir die toewysing van 'n kleiner toelae as wat aangevra is.
- (3) Nieteenstaande subartikel (1) hierbo, as enige party voel dat hulle redelike gronde het om te glo dat hul aansoek nie billik hanteer is nie of dat hul aansoek hanteer is op 'n wyse wat die regulasies in hierdie Wet oortree, kan hulle skriftelik appèl aanteken.
- (4) Die appèl in subartikel (3) bedoel moet aangeteken word na die ad hoc appèlraad wat vir hierdie doel deur die LUR saamgestel is.
- (5) Die appèl moet binne 30 (dertig) dae na kennisgewing van die besluit aangeteken word.
- (6) Die Appèlraad moet 'n besluit neem binne 30 (dertig) dae nadat die appèl aangeteken is.

Besoldiging van die raad

21. Die LUR moet, in oorleg met die lid van die Uitvoerende Raad belas met finansies, die boonste perk bepaal van die besoldigingspakket betaalbaar in 'n finansiële jaar, in ooreenstemming met die aanbevelings oor besoldiging van statutêre rade en kommissies in Gauteng wat deur die Wetgewer aanvaar is.

Oorgangsbepalings

22. Die huidige oorgangsraad bly van krag totdat hierdie Wetsontwerp in werking tree en totdat die nuwe raad kragtens die Wet aangewys word.

Kort titel en inwerkingtreding

23. Hierdie Wet staan bekend as die Wet op die Raad op Kuns en Kultuur vir Gauteng, 1998 en tree in werking op 'n datum wat deur die Premier bepaal word by proklamasie in die Provinsiale Koerant.

No. 2058

26 Mashi 1999

SISHAYAMTHETHO SEPROVINSI YASEGAUTENG

**UMTHETHO WASE-GAUTENG WEKHANSELI
YEZOBUCIKO NEZAMASIKO, 1998**

SECTION 1

1. This Act is entitled the Gauteng Arts and Culture Council Act, 1998.

2. In this Act, unless the context indicates otherwise—

3. The Council shall have the following functions—

4. The Council shall have the following powers—

5. The Council shall have the following powers—

6. The Council shall have the following powers—

7. The Council shall have the following powers—

8. The Council shall have the following powers—

9. The Council shall have the following powers—

UMTHETHO

Ukwenza amalungiselelo okusungula iKhanseli yokuqhubela phambili kanye nokuthuthukisa ezobuciko nezamasiko kuProvinsi yaseGauteng; ukunquma amandla kanye nemisebenzi yayo; ukuchaza amandla kanye nemisebenzi ka-MEC; kanye nokwenza amalungiselelo ezinye izinto ezihambelana nalokhu.

NGAKHOKE KWENZIWA umthetho yiSishayamthetho seProvinsi yaseGauteng ngokulandelayo:-

Izincazelo

1. KuloMthetho (Act) ngaphandle kokuba kuchazwe ngenye indlela ngaphakathi -

"ubuciko" isho zonke izinhlobo zemiculo, imidanso, imidlalo yasesiteji yedrama, i-theatre, imisebenzi yezandla (craft), ubuciko bemisebenzi yezandla (visual art), ubuciko bokubhala izincwadi kanye nezobuciko bemiphakathi;

"uSihlalo" kusho umuntu oyinhloko yeKhanseli yezobuciko nezamasiko;

"imiphakathi" kusho abantu bamasiko ehlukeni base-Gauteng ababambe iqhaza kwezobuciko, ezamasiko kanye ne-heritage;

"UMthethosisekelo" isho uMthethosisekelo weRiphabliki yaseNingizimu Afrika, 1996 (i-Act No 108 ka 1996);

"iKhanseli" isho ikhanseli esungulwe ngokubekwe kusigaba 2 saloMthetho (this Act);

"amasiko" kusho inqubo yezolwazi, ama-value, amanyathelo, ubuciko kanye nezindlela umphakathi wonkana ozibonakalisa impilo yawo ngayo noma imiphakathi ethize ewuhlobo olulodwa ebonakalisa izimpilo zawo ngayo, okubandakanya ulwimi lawo kanye nenkolo yawo;

"UMnyango" isho uMnyango wezeMidlalo, ukungcebeleka nokuphumula, ezobuciko nezamasiko kuProvinsi;

"iSishayamthetho" kusho iSishayamthetho seProvinsi yaseGauteng;

"uMEC" kusho ilunga leKhabhinethi yeProvinsi elibhekene nezobuciko nezamasiko kuProvinsi;

"ilunga" kusho ilunga leKhanseli;

"iProvinsi" kusho iProvinsi yeGauteng;

"imitheshwana yenqubo (regulations)" kusho imitheshwana yenqubo eyenziwe nguMEC ngokulandela loMthetho;

"I-Standing Committee" isho i-standing committee yeSishayamthetho sase-Gauteng esibhekene nezobuciko nezamasiko; kanye

"IoMthetho (le-Act)" ubandakanya nemitheshwana yenqubo eyenziwe ngokulandela wona IoMthetho.

Ukusungulwa kweKhanseli

2. Lapha kusungulwa into ethathwa ngokuthi ngumuntu ngokomthetho ezokwaziwa ngokuthi yiKhanseli yezobuciko nezamasiko yaseGauteng.

Izinhloso zeKhanseli

3. Ikhanseli iyoba nezinhloso ezilandelayo:
 - (1) Ukuqhubela phambili ezobuciko nezamasiko kuProvinsi ukuthi bonke abahlali baseGauteng bazuze, lokhu kwenziwa ngokubonelela labo ababencishwe amathuba, ekuthuthisweni kwezobuciko nezamasiko; kanye
 - (2) Nokweluleka uMEC ngokunikezwa kwamagranti kuma-artist, abasebenzi bezamasiko kanye nabafundi bezobuciko.

Amandla nemisebenzi yeKhanseli

4. (1) IKhanseli iyoba namandla nemisebenzi elandelayo:

Ukweluleka uMEC;

 - (i) ngomgomo kwezobuqambi bezinto zobuciko, ukugcinwa noma intuthuko kanye nokuqhubela phambili ezobuciko nezamasiko;
 - (ii) ngokusizwa ngezimali kwabantu, izinhlangano kanye nama-institution aqondene nezobuciko, ukugcinwa kanye nentuthuko nokuqhutshelwa phambili kwezobuciko nezamasiko;
 - (iii) ngokunikezwa kwamabhasari kuzifundo ezenziwa kuleli kanye nezifundo ezenziwa phesheya ngabafundi ezifundweni eziphathelene nezobuciko nezamasiko;
- (2) Ekusekeleni amanye amandla nemisebenzi, iKhanseli iyokwenza okulandelayo:
 - (a) ukunika izeluleko nolwazi kubantu kanye nezinhlangano eziphathelene nezobuciko, ukugcinwa kanye nentuthuko nokuqhutshelwa phambili kwezobuciko nezamasiko;
 - (b) ukusiza ukusungula, ukusebenzisa kanye nokungezela ulwazi olusha kanye nokusebenzisa i-database yabantu, izinhlangano kanye nama-institution, amakhwipimenti, amafasilithi, ulwazi kwezemfundo kanye nama-institution enza ucwaningo (irisheshi) kwezobuciko nezamasiko;

- (c) ukunikeza imibiko njalo, kanye nokushicilela (ukuphablisha) yonyaka imibiko yemisebenzi yayo, kanye nokunikeza u-MEC ikhophi ezinsukwini ezingu 7 ngemuva kokuba ishicilelwe (iphablihiwe), okumele yethulwe kuSishayamthetho ezinsukwini ezingu 30 ngemuva kokutholakala kwayo;
 - (d) ukunikeza ulwazi ngezinhloso kanye nemisebenzi yayo kulabo abaludingayo;
 - (e) ukwenza ukuthi kube nokuxhumana phakathi kwabantu, izinhlangotho kanye nama-institution kwezobuciko nezamasiko kuprovinsi;
 - (f) ngokuvunyelwa nguMEC, ukugqogqezela ukuthola izimali zokuqhubela phambili ezebuciko nezamasiko;
 - (g) ukwenza ukuthi kube nokuchathazelana ulwazi kwezobuciko phakathi kwabantu, izinhlangotho kanye nama-institution kuProvinsi;
 - (h) ukusiza ukuqhubeleni phambili kanye nokumaketha ezobuciko nezamasiko kuProvinsi;
 - (i) ukwenza imiqhudelwano kwezobuciko nezamasiko;
 - (j) ukwenza ucwaningo (irisesi) ngezinkinga kwezobuciko nezamasiko kuProvinsi;
 - (k) ukuqapha izindleko zamagranti anikeziwe;
 - (l) ukunikeza imiyalelo kumakomiti eKhanseli uma kunesidingo;
- (3) IKhanseli ngeke yenza okulandelayo: -
- (a) ngeke yasungula, ukuthola noma ukusekela iprojekthi yezobuciko, imisebenzi esungulwayo yezobuciko noma ukusekela i-institution yezamasiko ngokwayo;
 - (b) ukusiza ngezimali ze-infrastructure noma amaprojekthi okusungula i-infrastructure kwezobuciko nezamasiko; noma

Ukuleleka kweKhanseli

- 5. (1) IKhanseli inamalunga angu 7.
- (2) uMEC nguye okhetha onke amalunga ekhanseli angu 7 ngokubonisana ne-Standing Committee.

Ukuqokwa (Amanomineshini)

- 6. UMEC kumele enze okulandelayo:

- (a) abeke iqembu okuyilona elizoqoka abantu, leliqembu kumele libe ngelabantu abayizakhamuzi abamele umphakathi weProvinsi wabantu abanolwazi ngezobuciko, ezamasiko kanye ne-heritage;
- (b) ukumema umphakathi kanye nabantu nje ziqu zabo, ukuthi wethule nokuphakamisa kuleliqembu amagama abantu ukuba kuKhanseli, esikhathini esingekho ngaphansi kwenyanga ngaphambi kosuku okuzovalwa ngalo amanomineshini, kumanyuziphepha amane afundwa nokusabalaliswa kakhulu ezindaweni ezehlukene kuProvinsi; kanye
- (c) nokumema umphakathi ukuthumela amagama abantu abangaqokwa.

Imibandela yokukhethwa nokubekwa kwabantu

- 7. (1) UMEC angabeka (appoint) umuntu ukuba yilunga leKhanseli, kanti iqembu lingakhetha (select) kubantu amagama abo abkhakamisiwe kuphela abantu okungabalandelayo:
 - (a) Abayizakhamuzi nabahlali baseNingizimu Afrika;
 - (b) abahlali kuProvinsi;
 - (c) abafinyelele emikhakheni namaqophelo aphezulu (distinction) kwezobuciko noma ezamasiko kumfundo yezebuciko noma kwezokuphatha ezamasiko;
 - (d) abangabantu abafanele; kanye
 - (e) nabantu abanolwazi olunzulu nezipiliyoni ezingaba wusizo kuKhanseli.
- (2) Ukuhleleka kweKhanseli kumele kubonise ukuhleleka komphakathi, kanye nokuba nabesifazane nabesimame, nakhona akumele ubandlulule ngokweminyaka yobudala, ibala, ukukhubazeka kanye nokumelwa kwezifunda.
- (3) Uhla olunamagama abantu asebephawuliwe (short list) kumele lube nabantu abavela kumkhakha we-heritage kanye namalunga avela kuKhanseli yesikhathi esisanda kuphela.

Inqubo yokukhethwa kwabantu

- 8. Iqembu labantu abazokhetha kumele balungise uhla lwesibili lwamagama abantu asebephawuliwe (short list), ngemuva kokuba sebehlaziye nokucubungula ngalabo bantu, kanye nokwazisa uMEC ngalowo magama abantu asebephawuliwe ukuba kuqokwe kubo.

Izikhala

- 9. (1) Uma kuba nesikhala kuKhanseli eminyakeni emithathu, uMEC angagcwalisa lezo zikhala ngabantu abafanele amagama abo aye khona kuhla lwakuqala lwabantu ababephawuliwe.
- (2) Uma ngabe isikhala esivela kuKhanseli ngaphambi kokuba kuphele iminyaka emithathu, kubaluekile ekusebenzeni kweKhanseli ukuthi kutholwe abanye

abantu, kanti nakhona labo bantu noma lowo muntu engatholakali kuhla lwamagama abantu ababephawuliwe ekuqaleni, iKhanseli kumele imeme umphakathi ukuthi iphakamise amagama abantu abangavala lesi sikhala, nakhona kwenziwe ama-interview emphakathini alabo bantu okuphakanyiswe amagama abo, ukwenzela ukuthi kwenziwe olunye uhla lwabantu abaphawuliwe, amagama abo angeke ngaphezu abe kwabantu abathathu.

- (3) UMEC kumele aqoke omunye phakathi kwalabo bantu okuphakanyiswe amagama abo ukugcwalisa lesi sikhala.
- (4) Ukuqokwa nokukhethwa kwamaKhanseli alandelayo kumele kwenziwe ngaphambi kokuba isikhathi seKhanseli ekhona siphela.

Ubude besikhathi sokusebenza kanye nokukhishwa esikhundleni

10. (1) Ngokulandela isigatshana (2), ilunga lizohlala esikhundleni sokuba yilunga kuKhanseli iminyaka emithatha.

(2) Ilunga kumele liphume esikhundleni umangabe:-

- (a) ilunga lisula noma lisuka kubulunga; noma
- (b) umangabe ilunga lisuka kuProvinsi; noma
- (c) uma kutholakala ukuthi ilunga lisebenzisa iKhanseli ukuqhubela phambili imisebenzi yamaprojekthi alo ezobuchwepheshe noma liqhubela phambili imisebenzi yamaprojekthi ezobuchwepheshe ezihlobo zalo; noma
- (d) uma ilunga litholakala ukuthi libekwe ngumthetho ukuthi alinamali yokukhokhela izikweledu zalo (insolvent); noma
- (e) uma ilunga litholakala linecala ebese ligwetshwa ukuya ejele noma ukukhokha ifayini; noma
- (f) emhlanganweni wamalunga, kodwa ngemuva kokulalela udaba nohlangothi lwalelo lungu, amalunga eKhanseli ayingxenywe yokubili kokuthathu evotela ukuvuma ukuthi uMEC akhiphe lelo lungu ngoba:-
 - (i) lelo lungu lihlale alangeza emhlanganweni emibili ngaphandle kokuchaza isizathu;
 - (ii) lelo lungu likhombise ukuthi liyehluleka ngokomzimba noma ngenye indlela, ukwenza umsebenzi walo noma lingakwazi ukuqhubeka nokuba yilunga kuKhanseli; noma
 - (iii) ilunga liziphathe ngendlela eyehlisa isikhundla nesithunzi seKhanseli.

(3) Akukho umuntu oyoqokwa ukuba yilunga leKhanseli-

- (a) uma ebekwe ngumthetho ukuthi uyehluleka ukukhokha izikweledu zakhe (unrehabilitated insolvent);
- (b) uma lowo muntu eke wabekwa icala kanti wagwetshwa ukuya ejele ngaphandle kokunikezwa ifayini;
- (c) uma yena ngokwakhe noma isihlobo sakhe ethinteka ngokwezimali namabhizinisi ezobuciko nemisebenzi yezandla, lokho ngokubona kuka

MEC okungenza ukuthi ehluleke ukuthi enze imisebenzi yakhe ngendlela engavuni abathile noma uhlangothi oluthize.

Inqubo yokuthi amalunga eKhanseli aveze indlela athinteka ngayo

11. (1) UMEC kumele akhiphe imitheshwana yenqubo (regulations) ngenqubo ezobophezela amalunga eKhanseli, ngesikhathi kwenziwa uhla lwabaphawuliwe njengabantu abangaba ngamalunga eKhanseli, kanye nokukhetha izinhlango, ama-institution kanye nabantu (okubandakanya izinhlango abantu abathintene nazo noma abazibandakanya nazo) ngenhloso yokunikezwa izimali noma amagranti.
- (2) Amalunga kumele aveze obala izinhlango, noma ama-institution abathinteka kuzo kwezezimali noma amabhizinisi, nakhona kumele bahoxe ngesikhathi kwenziwa izinqumo maqondana nokwabiwa kwezimali noma amagranti eKhanseli

Imihlangano

12. (1) IKhanseli kumele ihlangane okungenani kathathu ngonyaka, ngezikhathi nasendaweni ezobekwa yiKhanseli.
- (2) IKhanseli kumele ihlangane kuseshini yesipesheli;-
 - (a) uma uSihlalo ebiza lowo mhlango; noma
 - (b) uma amalunga ayinani lengxenye yokubili kokuthathu, ecela lowo mhlango ngokwenza iphethishini.
- (3) Usihlalo, uSekela Sihlalo, noma uma bobabili bengekho ilunga leKhanseli elikhethwe ngamanye amalunga akhona, kumele aqhube umhlango weKhanseli.
- (4) IKhanseli ingathatha izinqumo ngeningi lamalunga akhona kanye nokuvota kumhlango obizwe ngendlela efanele oneningi lamalunga akhona emhlanganweni.
- (5) Uma kukhona ukulingana kwamavoti odabeni iKhanseli exoxa ngalo, ilunga eliqhuba umhlango, linelinye ivoti elinganquma udaba, nangaphezu kwevoti elivamile ngesikhathi kuxoxiswa.

USihlalo

13. (1) UMEC uyokhetha phakathi kwamalunga eKhanseli uSihlalo noSekela Sihlalo kumhlango wokuqala, kuze kufike isikhathi lapho khona iKhanseli ikhetha uSihlalo noSekela Sihlalo wayo.
- (2) Emhlanganweni wokuqala, amalunga eKhanseli kumele akhethe uSihlalo, noSekela Sihlalo, okumele babe kulezi zikhundla iminyaka emithathu.

Amakomiti eKhanseli

14. (1) IKhanseli ingakhetha ikomiti noma amakomiti angaphezu kwelilodwa, ayosebenza ngokulandela imiyalelo ebekwe yiKhanseli, kodwa leyomisebenzi yamakomiti akumele ithathe amandla kanye nemisebenzi yeKhanseli.
- (2) Ikomiti ingabandakanya onke noma amanye:-
- (a) ilunga noma amalunga eKhanseli, kanti omunye wabo kumele abe ngusihlalo wekomiti;
 - (b) umsebenzi oyedwa noma ngaphezulu bomnyango, ngokuvunyelwa nguMEC, oyedwa noma ngaphezulu abangabasebenzi boMnyango; kanye
 - (c) i-consultant yangaphandle ngokuvunyelwa nguMEC.
- (3) IKhanseli kumele ikhokhele i-consultant esebenza kuleyo komiti uma kunesidingo, kanti imali eyokhokhwa kanye nama-alawensi ayobekwa nguMEC ngokuvumelana noMEC wezezimali.

Ezokuphatha (Administration)

15. Umnyango kumele usize iKhanseli ngezokuphatha (administration).

Imibiko

16. (1) IKhanseli kumele ibike kuMEC njalo ngonyaka ukuthi ngubani noma ngobani ebanike izimali, nokuchaza izizathu zokuthi kungani lezo zimali zinikwe lowo noma labo.
- (2) IKhanseli kumele ibikele umphakathi, ngokwenza ukuthi imibiko inikezwe ihhovisi loMnyango nokwazisa imiphakathi ngokuthi ukhona lowo mbiko.

Ukungabonwa icala kwamalunga eKhanseli

17. Ilunga leKhanseli ngeke libekwe icala lomonakalo, ukulahlekelwa noma izindleko ezenziwe yiKhanseli, ngaphandle kokuba lokho kwenzekwe ngoba ilunga belizama ukukhwabanisa, leqe umthetho, noma liziphathe ngobukhulu ubudlabha.

Imitheshwana yenqubo (Regulations)

18. UMEC angenza imitheshwana yenqubo (regulations) ngokubonisana ne-Standing Committee maqondana nokulandelayo:
- (a) nenqubo okumele ilandelwe emihlanganweni;
 - (b) nokunikwa amagranti namabhasari;
 - (c) ukuqhubela phambili izinhloso zaloMthetho; kanye
 - (d) nenqubo okumele ilandelwe ngesikhathi sama-aphili.

Ukunikezwa kwamagranti kanye namabhasari

19. (1) Ngaphambi kokunikeza igranti noma ibhasari, iKhanseli kumele ilandele imitheshwana yenqubo (regulations) ebekwe nguMEC, imitheshwana ezobeka imibandela nenqubo okumele ilandelwe kanye nokunikeza amaphuzu (scoring) ngalezo zicelo zamabhasari namagranti emikhakheni ehlukele yezobuciko nezamasiko kanye ne-heritage.

Ilungelo lokwenza i-aphili

20. (1) IKhanseli kumele isebenzise amandla ayo nokubona kwayo ekuthatheni izinqumo ngohlobo nenani lemali enikezwa abenzi bezicelo, kanti izinqumo zayo ziyoba ngumqamula juqu.
- (2) IKhanseli iyophoqeleka ukuthi inikeze izizathu zokuthi kungani inganikezanga imali kumenzi othize wesicelo, noma inikeze lowo menzi wesicelo imali engaphansi kwaleyo abecele yona.
- (3) Nangaphandle kokuphikisana nalokho okubekwe kuzingatshana (1) no (2) ngenhla, mangabe kukhona abathize abacabanga ukuthi banezizathu ezanele zokukhokelwa ukuthi isicelo sabo asibonelelwanga kahle, noma isicelo sabo sabhekelelwa ngendlela ephikisana naloMthetho, bangenza i-aphili ngokubhalela uMnyango.
- (4) I-aphili okukhulunywa ngayo kusingatshana (3) kumele sithunyelwe kubhodi ye-aphili yesikhashana, ebekelwe lowo msebenzi, ibekwa ngu-MEC.
- (5) I-aphili kumele yenziwe ezinsukwini ezingu 30 (ezingamashumi amathathu) ngemuva kokuba kwenziwe inothi yokuthi kuzokwenziwa i-aphili.
- (6) IBhodi yokwenza i-Aphili kumele ithathe isinqumo ezinsukwini ezingu 30 (ezingamashumi amathathu) kwenziwe i-aphili.

Ukukhokhelwa kwekhanseli

21. U-MEC ngokubonisana nelunga leKhabhinethi yeProvinsi elibhekene nezezimali, uyobeka umkhawulo wokukhokhelwa okumele ukhokhwe phakathi nalowo nyaka wezimali, ngokulandela izincomo zokukhokhelwa kwebhodi ebekwe ngokomthetho kanye namakhomishani e-Gauteng, okwamukelwe yiSishayamthetho.

Amalungiselelo esikhashana

22. Ikhanseli ekhona manje yesikhashana izohlala ikhona kuze kufike lapho sekunekhanseli entsha ebekwe ngokulandela loMthetho.

Isihloko esifishane kanye nokusungula ukusebenza kwawo

23. LoMthetho (le-Act) uzobizwa ngokuthi nguMthetho waseGauteng weKhanseli yezobuciko nezamasiko, 1998 kanti uzosungula ukusebenza ngosuku olubekwe nguNdunankulu (Premier) ngokwenza isaziso somthetho (proclamation) kuGazethi yeProvinsi.

No. 2058

26 Matšhe 1999

LEKGOTLATHERAMOLAO LA GAUTENG

**MOLAO WA GAUTENG WA KHANSELE YA
TŠA BOKGABO LE SETŠO, 1998**

Section 1: Short title and commencement

Section 2: Interpretation

Section 3: Functions of the Council

Section 4: Composition of the Council

Section 5: Appointment and removal of members

Section 6: Meetings of the Council

Section 7: Powers and functions of the Council

Section 8: Financial provisions

Section 9: General and miscellaneous provisions

MOLAO

Gore go beakantšhetšwe go hlomiwa ga Khansele gore go hlohleletšwe le go tihabolla tša bokgabo ka gare ga Profensi ya Gauteng; go bea maatla le mešomo ya Khansele; go hlaloša maatla le mešomo ya Leloko la Khansele-Phethiši le go beakanyetša merero ye e sepelelanago le tše.

O FETIŠWA ke Lekgotlatheramolao la Gauteng, ka tsela ye e latelago: -

Dihlalošo

1. Go Molao wo, ntle le ge kamano e bontšha ka tsela ye nngwe -

"tša bokgabo" gora gore mehuta ka moka ya mmimo, motanso, papadi tša sefala, tše di betlilwego, tše di bontšhwago, go ngwala ga bokgoni le tša bokgabo tša motse;

"Modulasetulo" gora gore motho yo a eteletšego pele Khansele ya tša Bokgabo le Setšo;

"Metse" gora gore batho ba ditšo tše di fapafapanego ba Gauteng ba nago le seabe go tša bokgabo, khaltšhara le bohwa.

"Molaotheo" gora gore Molaotheo wa Repabliki ya Afrika Borwa, 1996 (Molao wa 108 wa 1996);

"Khansele" gora gore Khansele ye e hlomilwego ka go latela karolo ya 2 ya Molao wo;

"setšo" gora gore mokgwa wo o tšwelago pele wa tsebo, ditlwaedi, dikgato, tša bokgabo le ka mo motse o ikwagatšago ka gona mo go ka bontšhago lephelo la setšhaba ka moka goba karolo ye e itšego go akaretšwa karolo go ya ka leleme goba tumelo;

"Kgoro" gora gore Kgoro ya Profensi ya Dipapadi, Boitšhidiollo, tša Bokgabo le Setšo;

"Lekgotlatheramolao" gora gore Lekgotlatheramolao la Profensi ya Gauteng;

"Leloko la Khansele Phethiši" gora gore Leloko la Khansele Phethiši leo le rwelego Maikarabelo a tša Bokgabo le Setšo ka gare ga Profensi;

"Leloko" gora gore leloko la Khansele;

"Profensi" gora gore Profensi ya Gauteng;

"molawana wa tshepedišo" gora gore molawana wa tshepedišo wo o dirilwego ke Leloko la Khansele Phethiši;

"Standing committee" gora gore komiti ya Lekgotlatheramolao la Gauteng yeo e šomanago le tsa setso le khaltshara; gomme

"Molao wo" go akaretšwa le melawana ya tshapedišo yeo e dirilwego ka go latela wona.

Go hlomiwa ga Khansele

2. Fa, go hlomiwa sebopego seo se tšewago e le motho go ya ka molao, gomme sona se tla tsebja bjalo ka Khansele ya Gauteng ya tša Bokgabo le Setšo.

Maikemišetšo a Khansele

3. Khansele e tla ba le maikemišetšo:

- (1) Go tšweletša le go hlohleletša bokgabo le setšo ka gare ga profensi gore go holege badudi bohle ka gare ga profensi, le gona ka go ela hloko go se lekalekane ga nako ye e fetilego ge go tlahollwa le go hlohleletša tša bokgabo le setšo; le
- (2) Go eletša Leloko la Khansele Phethiši mabapi le go fiwa ga thekgo go di-artist, bašomi ba tša setšo le baithuti bokgabo le setšo.

Maatla le Mešomo ya Khansele

4. (1) Khansele e tla ba le maatla le mešomo ye e latelago:

Go eletša Leloko la Khansele Phethiši:

- (i) mabapi le merero ya pholisi yeo e amanago le go kgona go dira, pabalelo, goba tlahollo le hlohleletšo ya tša bokgabo le setšo;
- (ii) mabapi le go fana ka thekgo ya tšhelete go batho, mekgatlo le diintitušene tšeo di šomanago le bokgoni, pabalelo goba tšweletšo le hlohleletšo ya tša bokgabo le setšo;
- (iii) mabapi le go aba dibasari tša go ithuta ka ntle le ka gare tšeo di ka fiwago baithuti bao ba ithutelago tša bokgabo le setšo.
- (2) Ka tlaleletšo go maatla le mešomo ya yona e mengwe, Khansele e tla:
- (a) fana ka maele le tshedimošo go batho le mekgatlo yeo e šomanago le tša bokgoni, pabalelo le tlahollo le hlohleletšo ya tša bokgabo le setšo;
- (b) lokišetša go hloma, go kaonafatša le go šomiša mokgobo wa tshedimošo wa setšhaba wa batho le mekgatlo, diintitušene, ditlabelo, didirišwa, tshedimošo ya thuto le diintitušene tsa resetšhe, tšeo di šomanago le tša bokgabo le setšo;

- (c) fana ka dirapoto tša ngwaga ka ngwaga goba tša ka mehla tša mediro ya yona le go fa Leloko la Khansele Phethiši rapoto yeo pele go feta matsatsi a šupa (7) ge e se no hlagišwa, gomme pego e tla alwa pele ga Lekgotlatheramolao pele go matsatsi a (30) ge e se no hlagišwa;
 - (d) fana ka tshedimošo mabapi le maikaelelo le mešomo ya yona go bao ba di kgopelago;
 - (e) tšwetša pele le go hlohleletša kamano magareng ga profensi, batho le mekgatlo ya tša bokgabo le setšo;
 - (f) tsenela masolo a go kgoboketša tšhelete gore go hlohleletšwe tša bokgabo le setšo, ge e le gore Leloko la Khansele Phethiši le a dumela;
 - (g) hlohleletša go neelana ga setšo magareng ga batho, mekgatlo le dinstitušene ka gare ga Profensi;
 - (h) thuša go go hlohleletša le go bapatša tša bokgabo le setšo;
 - (i) dira diphadišano tša tša bokgabo le setšo;
 - (j) dira resetšhe mabapi le mathata a tša bokgabo le setšo ka gare ga Profensi;
 - (k) bea leihlo go tšhomišo ya ditšhelete tšeo di filwego;
 - (l) go fa ditaelo go dikomiti tšeo di šomelago Khansele ge e le gore go a hlokega.
- (3) Khansele e ka se: -
- (a) hlome, ya ikhweletša goba ya sepediša goba ya thekga projeke ya bokgoni, ya tša bokgabo goba institušene ya setšo ya yona; goba ya
 - (b) thekge motheo goba projeke ya go hloma motheo wa bokgabo le setšo;

Sebopego sa Khansele

- 5. (1) Khansele e bopsa ke maloko a šupa.
- (2) Leloko la Khansele Phethiši le tla bea maloko ohle a šupa go khansele ka morago gago bonana le *Standing Committee*.

Tšhišinyo ya maina

- 6. Leloko la Khansele Phethiši le šwanetše go:
 - (a) bea phanele yeo e tlogo kgetha maloko, yeo e bopsago ke dikemedi tša

Profensi tseo di nago le botsebi bja tša bokgabo, khaltšhara le bohwa gore e beakanye lenane la bonkgetheng;

- (b) laletša setšhaba le batho gore ba fane ka maina ao ba a šišinyago go phanele ya Khansele go sešo gwa feta kgwedi e tee pele ga letšatši la go tswalela go tliša maina, gomme se se tla dirwa ka go šomiša dikuranta tše tharo tseo di phatlalatšwago ka bophara go mafelo ao a fapafapanego a Profensi; le go
- (c) laletša setšhaba gore se romele maina ao se a šišinyago go Kgoro.

Mokgwa wa go kgetha le go bea

- 7. (1) Leloko la Khansele le ka bea motho fela bjalo ka leloko la Khansele le gona phanele e ka kgetha bao ba šišintšwego maina fela go tšwa go bonkgetheng bao ba:
 - (a) lego badudi ba Afrika Borwa;
 - (b) dulago ka profensing;
 - (c) atlegilego kudu go bokgabo khalšhara, thuto ya bokgabo, goba go bolaodi bja khaltšhara;
 - (d) ba lego ba maleba e bile ba itekanetse; gape
 - (e) ba na le tsebo goba boitemogelo bjo bo kgethegilego bjo bo ka holag khansele.
- (2) Sebopego sa Khansele se tla bontšha kabagano ya setšhaba le go ela hloko bong, le gona se ka se kgetholle go ya ka bogolo, mohlobo, bofokodi, goba boemedi bja selete.
- (3) Lenane le swanetše go ba le dikemedi tše pedi go tšwa go lefapha la tša bohwa le maloko a mararo a Khansele ya peleng.

Tsela ya go kgetha

- 8. Phanele e swanetše go lokiša lenane la bobedi ka morago ga go lekola bao ba šišintšwego, le go tsebiša Leloko la Khansele Phethiši ka maina a bao ba šišintšwego.

Dikgoba

- 9. (1) Ge go ka hlolega sekgoba ka gare ga Khansele mo sebakeng sa go šoma sa mengwaga e meraro, Leloko a Khansele Phethiši le ka thiba sekgoba seo ka leina la maleba leo le hlagilego go lenane la mathomo.
- (2) Ge sekgoba seo se hlolegago go Khansele pele go fela mengwaga e meraro ya go šoma, se le bohlokwa go go šoma ga Khansele gomme go sa hwetšwe motho wa maleba yo ka se thibago go lenane la pele, Khansele e swanetše go kgopela setšhaba gore se dire ditšhišinyo a maina tša go thiba sekgoba seo, gomme go tla beakanywa lenano gwa ba gwa intaviwa batho bao phatlalatša, gore go tšweletšwe lenane la bofelo la batho bao ba sa fetego ba bararo bao maina a bona a šišintšwego.

- (3) Leloko la Khansele Phethiši le tla kgetha o tee gore a tlatše sekgoa.
- (4) Go bewa le go kgethwa go diKhansele tšeo di latelanago go swanetše go phethagatšwa pele Khansele yeo e lego gona e phatlala.

Sebaka sa go šoma le go Lahlegelwa ke maswanedi a go ba ofising

10. (1) Ka tlase ga karolwana ya (2), leloko le tla ba ofising sebaka seo se sa fetego mengwaga ye meraro.

(2) Leloko le swanetše go tlogela ofisi ge:-

- (a) le leboga mošomo; goba
- (b) le thoma go dula ka ntle ga Profensi; goba
- (c) le hwetšwa le hlohleletša diprojeke tša lona tša bokgoni ka go šomiša Khansele goba ditiro tša bokgabo goba diprojeke tšeo di swanago le tšona; goba
- (d) leloko le hlalošwa bjalo ka leo dikoloto tša lona di fetago tšhelete ya lona; goba
- (e) le bonwe molato gomme la romelwa kgolegong; goba
- (f) kopanong ya ka morago ga gore leloko le fiwe sebaka sa go ipolelela, pedi-tharong ya maloko a Khansele ao a lego gona le gona a, a re Leloko la Khansele Phethiši le swanetše go tloša leloko ka gore; -
- (i) ga la iponagatša go dikopano tše pedi ka go latelana ntle lebaka leo le kwagalago;
- (ii) le ipontšhitše gore ka mabaka a go palela ga mmele goba mabaka a mangwe le palelwa ke mošomo goba ga le kgone go tšwela pele bjalo ka leloko la Khansele; goba
- (iii) le itshwere ka tsela yeo e nyamišago Khansele.

(3) Gago motho yo a tlogo bewa bjalo ka leloko la boto-

- (a) ge e le gore ke mokoloti yo a sego a fiwa tumelelo ya go tsenela kgwebišano;
- (b) ge e le gore o kile a bonwa molato a ba a fiwa kotlo ntle go ikgethela faene;
- (c) ge e le gore o na le wa leloko yo a nago le kgahlego go kgwebo ya bokgabo goba bobetli, yeo go ya ka leloko la Khansele Phethiši e ka šitišago go ikemela ga leloko ge le phetha mešomo ya lona.

Melawana ya ntšha diphiriya maloko a Khansele

11. (1) Leloko la Khansele Phethiši le swanetše go fetiša melawana ya tshepedišo mabapi le tsela ya go tlama maloko a Khansele ge a hlagišwa go lenane, le go kgetha mekgatlo, dinstitušene le batho (go akaretšwa le mekgatlo yeo leloko le ikamanyago le yona) ka maikaelelo a go fana ka thekgo ya tšhelete.
- (2) Maloko a swanetše go tsebagatša le go utulla kgahlego ya wona go mekgatlo goba dinstitušene tšeo ba ikamanyago le tšona, ba intšhe go go tšea karolo go

diphetho dife goba dife mabapi le morero wa go aba thekgo ya tšhelete le go amogela ditšhelete go tšwa go Khansele.

Dikopano

12. (1) Khansele e swanetše go kopana bonnyane ga raro ka ngwaga le gona e tla kopanela mafelong ao e a kgethago.
- (2) Khansele e swanetše go ba le kopano yeo e kgethegilego:-
- (a) ge e bitšwa ke modulasetulo; goba
- (b) ge bitša ke pedi-tharong ya maloko a Khansele ka go šomiša phethišene yeo e ngwadilwego.
- (3) Modulasetulo, Motlatša-modulasetulo, goba ge e le gore ga ba gona, leloko la Khansele leo le kgethilwego ke maloko ao a lego gona, le ka ba modulasetulo kopanong ya Khansele.
- (4) Khansele e ka tšea kgato fela ka bontšhi bja maloko a yona ao a lego gona le gona a vouta go kopano yeo e biditšwego ka tsela ya maleba gomme bontšhi bja maloko bo le gona.
- (5) Ge divoutu di ka lekana mabapi le morero wo o lego pele go Khansele, leloko leo le lego modulasetulo kopanong le tlabane le voutu ya tlaleletšo yeo e tla bago ya phetho.

Modulasetulo

13. (1) Leloko la Khansele Phethiši le swaneteše go kgetha Modulasetulo le Motlatša-modulasetulo go tšwa go maloko a yona, go fihlela ge Khansele e ikgethela Modulasetulo le Motlatša-modulasetulo ka boyona.
- (2) Kopanong ya mathomo ya Khansele, maloko a yona a swanetše go kgetha Modulasetulo le Motlatša-modulasetulo bao ba tla šomago maamong ao go fihlela sebaka sa wona sa go šoma bjalo ka maloko se fela.

Dikomiti tša Khansele

14. (1) Khansele e ka ikgethela komiti goba dikomiti, tšeo e ka di fago maatla le mešomo, gomme ge Khansele e di fa maatla le mešomo yeo ga.e lahlegele ke maatla le mešomo yeo.
- (2) Komiti e ka akaretša o tee goba ba mmalwa ba ba latelago:-
- (a) leloko goba maloko a Khansele, gomme o tee wa wona o swanetše go bewa ke Khansele bjalo ka modulasetulo;
- (b) modiredi o tee goba go feta, ge e le gore Leloko la Khansele Phethiši le a dumela; le
- (c) khonsaltente go tšwa ka ntle ge e le gore Leloko la Khansele Phethiši le a dumela.

- (3) Khansele e swanetše go lefa khonsaltente yeo e šomago ka gare ga komiti muputso le dialawense tšeo Leloko la Khansele Phethiši ka tšhomišano le Leloko la Khansele Phethiši la Matlotlo, ba bonago e di le maleba, ge e le gore go a hlokagala.

Tshepedišo

15. Kgoro e swanetše go fana ka thekgo go tshepedišo ya merero ya Khansele.

Dipego

16. (1) Khansele e swanetše go begela Leloko la Khansele Phethiši ngwaga ka ngwaga ka gore e nyaka go thuša mang ka ditšhelete le gore ke mang e ka se mo thušego ka ditšhelete, le gona ka mabaka afe?
- (2) Khansele e swanetše go fa metse dipego ka go di tlogela diofising tša Kgoro le go tsebiša metse gore tshedimošo e a hwetšagala.

Go ikarabela ga maloko a Khansele ka bowona

17. Leloko la Khansele le ka se ikarabele ka bolona mabapi le tshenyo, tahlego goba ditshenyagalelo tšeo di dirilwego ke Khansele ntle le ge leloko le tsenetše bofora, la dira tše di sego molaong goba la tloga le sa hlokomele.

Melawana ya tshepedišo

18. Leloko la Khansele Phethiši le ka dira melawana ya tshepedišo ka go rerisana le *Standing Committee* mabapi le:-
- (a) ditsela tšeo di ka latelwago tša go swara dikopano;
 - (b) go fana ka thekgo ya tšhelete le basari;
 - (c) go hlohleletša maikemišetšo a molao wo; le
 - (d) ditsela tše di tla latelwago ge go dirwa aphili.

Go fana ka thekgo ya tšhelete le dibasari

19. Pele go ka fiwa thekgo ya tšhelete goba basari, Khansele e swanetše go latela melawana ya tshepedišo yeo e beilwego ke Leloko la Khansele Phethiši gore go be le mokgwa wa go fa thekgo ya tšhelete le basari go mehuta ye e fapafapanego ya tša bokgabo, setšo le bohwa.

Tokelo ya go dira aphili

20. (1) Khansele e tla tšea sephetho go ka go bona ga yona mabapi le mohuta le bogolo bja thekgo yeo e tlogo fiwa modirakgopelo, ge e le gore go bjalo,

gomme sephetho sa yona e tla ba sa bofelo.

- (2) Khansele e tla tlamega go fa mabaka a go ganela kgopelo goba go fana ka thekgo ya tlasana go e na le yeo e kgopetšwego.
- (3) Go sa phaelwe thoko dikarolwana tša (1) ka godimo, ge motho mang goba mang yo a amegago a bona gore o na le mabaka ao a kwagalago a go dumela gore kgopelo ya gagwe ga se elwe hloko ka tsela ya maleba goba ya gore go šomanwe le kgopelo ya gagwe ka tsela ye e tshelago melawana ya tshepedišo ya Molao wo, a ka dira aphili ka lengwalo go Kgoro.
- (4) Aphili yeo e akantswego go karolwana ya (3) e swanetše go boto ya motšwa o swere ya aphili yeo e hlometšwego morero wo ke Leloko la Khansele Phethiši.
- (5) Aphili e swanetše go dirwa matsatši a 30 (masometharo) ka morago ga ge sephetho se se no dirwa.
- (6) Boto ya Aphili e swanetše go tšea sephetho pele go feta matsatši a 30 (masometharo) ka morago ga ge aphili e se no dirwa.

Moputso wa Khansele

21. Leloko la Khansele Phethiši le tla re ka morago ga go rerišana le Leloko la Khansele Phethiši leo le rwelego boikarabelo bja matlotlo, la bea tšhelete yeo e swanetsego go lefelwa Khansele mo ngwageng wa ditšhelete, ka go latela ditshwayo tša meputso tša boto ya semolao le tša dikhomišene tša Gauteng tšeo di amogetšwego ke Lekgotlatheramolao la Gauteng.

Dithulaganyo tša motšwa o swere

22. Khansele ya bjale ya motšwa o swere e tla dula e le gona go fihlela ge khansele ye mpsha e bewa go ya ka Molao wo.

Leina ka boripana le letšatši la go thoma go šoma

23. Molao o bitšwa Molao wa tša Bokgabo le Setšo wa Gauteng, 1998 gomme o tla thoma go šoma ka letšatši leo le beilwego ke Tonakgolo ka go šomiša proklamešene go Gazette ya Profensi.

No. 2059

26 Maart 1999

Hiermee word bekendgemaak dat die Premier sy goedkeuring geheg het aan die volgende Wet wat hiermee vir algemene inligting gepubliseer word:

No. 15 van 1998: Gautengse Wet op Streekswelsynsinstellings, 1998.

GAUTENGSE WET OP STREEKWELSYNSINSTELLINGS, 1998

PROVINSIALE WETGEWER VAN GAUTENG

**GAUTENGSE WET OP
STREEKWELSYNSINSTELLINGS, 1998**

GAUTENGSE WET OP STREEKWELSYNSINSTELLINGS, 1998

Wet No. 15, 1998

WET

Om voorsiening te maak vir die stigting van Streekwelsynsinstellings; om voorsiening te maak vir die bevoegdhe en pligte van Streekwelsynsinstellings; om verteenwoordiging van die burgerlike samelewing op Streekwelsynsinstellings te fasiliteer; en om voorsiening te maak vir sake wat daarmee verband hou.

*(Engelse teks deur die Premier onderteken)
(Bekragtiging op 2 Januarie 1999)*

Word soos volg deur die Provinsiale Wetgewer van Gauteng **UITGEVAARDIG:**

ORDENING VAN WET

1. Omskrywings
2. Toepassing van Wet
3. Doelwitte van Wet
4. Afbakening van streke
5. Stigting van Streekwelsynsinstellings
6. Samestelling van Streekwelsynsinstellings
7. Algemene funksies van Streekwelsynsinstellings
8. Uitvoerende Streekkomitees
9. Provinsiale Uitvoerende Komitee
10. Algemene funksies van Provinsiale Uitvoerende Komitee
11. Aanbevelings van Uitvoerende Streekkomitees en Provinsiale Uitvoerende Komitee
12. Toelaes van lede
13. Finansies
14. Regulasies
15. Delegering van bevoegdhe en opdra van pligte
16. Korttitel en inwerkingtreding

Omskrywings

1. In hierdie Wet, tensy die samehang anders aandui, beteken -

"gemeenskapsgebaseerde organisasie" 'n gemeenskapsgebaseerde organisasie wat 'n welsynsprogram bedryf;

"Departement" die departement in die administrasie van die Provinsie verantwoordelik vir welsyn en bevolkingsontwikkeling;

"geloofsorganisasie" 'n kerk of ander godsdienstige liggaam wat 'n welsynsprogram bedryf;

"Departementshoof" die mees senior amptenaar in die Departement;

"LUR" die Lid van die Uitvoerende Raad verantwoordelik vir Welsyn en Bevolkingsontwikkeling in die Provinsie;

"nie-regeringsorganisasie" 'n vrywillige vereniging, bestuursliggaam, trust of organisasie in die burgerlike samelewing wat 'n welsynsprogram bedryf, en sluit 'n kampvegtergroep in wat wel 'n welsynsprogram mag bedryf al dan nie;

"voorgeskryf" voorgeskryf deur regulasie;

"Provinsie" die Provinsie van Gauteng;

"PUK" die provinsiale uitvoerende komitee gestig ingevolge artikel 9;

"streek" 'n gebied wat ingevolge artikel 4 afgebaken is;

"USK" die uitvoerende streekkomitee gestig ingevolge artikel 8;

"Streekwelsynsinstelling" 'n instelling gestig ingevolge artikel 5; en

"welsynsprogram" 'n program wat welsynsdienste verskaf wat deur die Departement gemagtig is.

Toepassing van die Wet

2. Hierdie Wet is dwarsdeur die Provinsie van toepassing.

Doelwitte van Wet

3. Die doelwitte van hierdie Wet is -

- (a) om strukture daar te stel wat transformasie in die beheer van die welsynsektor bevorder;
- (b) om die billike toekenning van welsynsbronne onder verskillende streke van die Provinsie te bevorder;

- (c) om deelname van die burgerlike samelewing aan die beheer van die welsynsektor te bevorder;
- (d) om streeksforums te stig waarbinne nie-regeringsorganisasies, geloofsorganisasies, plaaslike owerhede en die Departement sake van gemeenskaplike belang kan bespreek.

Afbakening van streke

4. (1) By wyse van kennisgewing in die Provinsiale Koerant -
- (a) moet die LUR -
 - (i) hoogstens ses streke in die Provinsie vestig, elk waarvan uit een of meer landdrostdistrikte moet bestaan;
 - (ii) die naam van elke streek bepaal; en
 - (b) kan die LUR -
 - (i) die grootte van enige streek verander; of
 - (ii) die naam waaronder dit bekend staan; of
 - (iii) enige streek afskaf of enige streek by enige ander streek inlyf.
- (2) Die LUR moet, wanneer daar ingevolge subartikel (1) opgetree word, die volgende in ag neem -
- (a) die vraag na welsynsdienste in 'n voorgestelde streek in verhouding tot die rykdom daarvan;
 - (b) die welsynsdienste wat reeds in 'n voorgestelde streek verskaf word;
 - (c) die omvang van gedelegeerde welsynsfunksies wat op plaaslike vlak in die voorgestelde streek verrig word; en
 - (d) die aantal, grootte, ervaring, relatiewe sterkte en kundigheid van bestaande nie-regeringsorganisasies in die voorgestelde streek.
- (3) Die grense van 'n streek wat ingevolge subartikel (1) gevestig word, moet sover moontlik met plaaslike regeringsgrense ooreenkom.

Stigting van Streekwelsynsinstellings

5. Die LUR moet, by wyse van kennisgewing in die Provinsiale Koerant, 'n Streekwelsynsinstelling vir elke streek daarstel.

Samestelling van Streekwelsynsinstellings

6. (1) 'n Streekwelsynsinstelling moet bestaan uit -
- (a) een lid wat deur elke nie-regeringsorganisasie wat in die streek werksaam is, gekies word;
 - (b) een lid wat deur elke geloofsorganisasie in die streek gekies word;
 - (c) een lid wat deur elke plaaslike owerheid of metrovlak-regeringseenheid in die streek vanuit die geledere van sy verkose of aangestelde amptenare gekies word;
 - (d) drie lede wat deur die LUR vanuit die geledere van die hoofuitvoerende beampies van besighede met takke of hoofkantore in die streek aangestel word;
 - (e) een lid wat deur elke gemeenskapsgebaseerde organisasie wat 'n welsynsprogram in die streek bedryf, gekies word; en

- (f) hoogstens drie ander persone met geskikte ervaring, bevoegdheid of kennis wat deur die LUR aangestel word.
- (2) Die LUR moet regulasies uitvaardig ten opsigte van -
- (a) die metode van verkiesing of aanstelling, die kwalifikasies vir verkiesing of aanstelling en die ampstermyne en die ampsontruiming van lede van Streekwelsynsinstellings;
 - (b) die byeenroeping van, prosedures en reëls tydens, en kworum vir vergaderings en die byhou van notules van vergaderings van Streekwelsynsinstellings;
 - (c) die ontbinding en hersamestelling van Streekwelsynsinstellings; en
 - (d) die benoeming van persone in diens van die Departement om met die verrigting van die funksies van Streekwelsynsinstellings behulpsaam te wees.

Algemene funksies van Streekwelsynsinstellings

7. (1) 'n Streekwelsynsinstelling moet die LUR van advies bedien ten opsigte van -
- (a) die welsynsbeleid vir die streek;
 - (b) lewering en koördinerings van welsynsprogramme in die streek;
 - (c) billike toekenning van welsynsbronne in die streek, met inagneming van histories minderbevoorregte persone of groepe in die streek;
 - (d) die toewysing van welsynsbefondsing in die streek;
 - (e) die toewysing van befondsing aan welsynsprogramme in die streek; en
 - (f) enige ander relevante saak waarvoor die LUR advies benodig.
- (2) 'n Streekwelsynsinstelling moet sodanige ander funksies verrig as wat voorgeskryf mag word.
- (3) 'n Streekwelsynsinstelling moet sodanige verslae by die LUR indien as wat voorgeskryf mag word.

Uitvoerende Streekkomitees

8. (1) 'n Streekwelsynsinstelling moet, vanuit sy geledere, 'n Uitvoerende Streekkomitee aanstel, bestaande uit minstens 10 en hoogstens 25 lede.
- (2) Die lede van 'n Streekwelsynsinstelling moet seker maak dat sy USK in breë verteenwoordigend is van -
- (a) maatskaplike groepe in die streek; en
 - (b) die lidmaatskap van die Streekwelsynsinstelling.
- (3) Die LUR moet regulasies uitvaardig ten opsigte van USKs met betrekking tot -
- (a) die metode van verkiesing of aanstelling, die ampstermyne en die ampsontruiming van lede van 'n USK, en die vervulling van toevallige vakatures;
 - (b) die byeenroeping van, prosedures en reëls tydens, en kworum vir vergaderings en die byhou van notules van vergaderings; en
 - (c) enige ander saak wat nodig of wenslik is vir die doeltreffende funksionering van 'n USK.

Provinsiale Uitvoerende Komitee

9. (1) Die LUR moet, by wyse van kennisgewing in die Provinsiale Koerant, 'n Provinsiale Uitvoerende Komitee stig, bestaande uit -

- (a) minstens een verteenwoordiger van elke USK in die Provinsie;
- (b) een persoon wat alle professionele welsynsverenigings in die Provinsie verteenwoordig;
- (c) een verteenwoordiger van georganiseerde arbeid;
- (d) een verteenwoordiger van georganiseerde besigheid; en
- (e) hoogstens drie ander persone met geskikte ervaring, bevoegdheid of kennis wat deur die LUR aangestel word.

(2) Die LUR moet regulasies met betrekking tot die PUK uitvaardig ten opsigte van -

- (a) die metode van verkiesing of aanstelling, die ampstermyne en die ampsontruiming van lede van die PUK, en die vervulling van toevallige vakatures;
- (b) die byeenroeping van, prosedures en reëls tydens, en kworum vir vergaderings en die byhou van notules van vergaderings;
- (c) die ontbinding en hersamestelling van die PUK; en
- (d) enige ander saak wat nodig of wenslik is vir die doeltreffende funksionering van die PUK.

Algemene funksies van Provinsiale Uitvoerende Komitee

10. (1) Die PUK moet die LUR adviseer oor -

- (a) die bedryfseenvormigheid van welsynsprogramme in tussen streke;
- (b) sake wat verband hou met die funksies en bedrywighede van Streekwelsynsinstellings; en
- (c) enige ander relevante saak waarvoor die LUR advies benodig.

(2) Die PUK moet sodanige ander funksies verrig as wat voorgeskryf mag word.

Aanbevelings van Uitvoerende Streekkomitees en Provinsiale Uitvoerende Komitee

11. (1) Indien die LUR besluit om nie die advies of aanbevelings van 'n USK of die PUK te aanvaar nie, moet die LUR die USK of die PUK, wat ook al die geval mag wees, voorsien van skriftelike redes vir sy of haar besluit.

Toelaes van lede

12. Die LUR moet aan lede van 'n Streekwelsynsinstelling, 'n USK en die PUK sodanige toelaes betaal as wat die LUR, in samewerking met die Lid van die Uitvoerende Komitee verantwoordelik vir finansies, mag bepaal.

Finansies

13. (1) Die LUR moet, met die instemming van die Lid van die Uitvoerende Komitee verantwoordelik vir finansies, genoegsame fondse vir die doeltreffende funksionering van Streekwelsynsinstellings, USKs en die PUK voorsien.

(2) Streekwelsynsinstellings, USKs en die PUK moet sodanige rekeningkundige prosedures en finansiële beheermaatreëls handhaaf as wat voorgeskryf mag word.

Regulasies

14. (1) Die LUR kan regulasies, wat nie met hierdie Wet strydig is nie, uitvaardig met betrekking tot -

- (a) die benoeming van behoorlik gekwalifiseerde persone om met die verrigting van die funksies van Streekwelsynsinstellings, USKs en die PUK behulpsaam te wees;
- (b) enige ander saak wat nodig of wenslik is vir die doeltreffende funksionering van Streekwelsynsinstellings, USKs of die PUK;
- (c) enige saak wat, ingevolge hierdie Wet, deur regulasie voorgeskryf kan of moet word; en
- (d) enige saak wat hy of sy nodig of wenslik ag om aan die doelwitte van hierdie Wet uitvoering te gee.

(2) Verskillende regulasies ingevolge subartikel (1) kan ten opsigte van verskillende streke uitvaardig word, mits daar 'n redelike grondslag vir differensiasie is.

Delegering van bevoegdheid en opdra van pligte

15. (1) Die LUR kan enige bevoegdheid, funksie of plig wat deur hierdie Wet aan hom of haar toegeken of opgedra word aan die Departementshoof of enige amptenaar van sy of haar departement deleger, behalwe die bevoegdheid waarna in artikel 14 verwys word.

(2) Die Departementshoof kan enige bevoegdheid, funksie of plig wat deur hierdie Wet aan hom of haar toegeken of opgedra word, of wat ingevolge subartikel (1) aan hom of haar gedelegeer word, aan enige ander amptenaar van sy of haar departement deleger.

- (3) Die LUR of die Departementshoof, wat ook al die geval mag wees, kan -
 - (a) enige redelike voorwaardes op 'n delegering soos in hierdie artikel beoog word, oplê;
 - (b) verskillende voorwaardes ten opsigte van verskillende delegerings oplê.
- (4) Enige delegering van 'n bevoegdheid, funksie of plig ingevolge hierdie artikel -
 - (a) moet skriftelik geskied;
 - (b) weerhou nie die LUR of Departementshoof, wat ook al die geval mag wees, daarvan om sodanige bevoegdheid of plig self uit te voer nie; en
 - (c) mag te enige tyd skriftelik deur die persoon wat dit opgedra het, onttrek word.

Korttitel en inwerkingtreddingsdatum

16. Hierdie Wet staan bekend as die Gautengse Wet op Streekwelsynsinstellings, 1998 en tree in werking op 'n datum wat deur die Premier by wyse van proklamasie in die Provinsiale Koerant vasgestel word.

No. 2059

26 Mashi 1999

UMTHETHO

Inhloso yalomthetho ukusiza ukuba kusungulwe izikhungo zezenhlalakahle kwisifunda, ukunikeza izikhungo amagunya namandla, ukugqugquzela ukumeleleka komphakathi ezikhungweni zezenhlalakahle zesifunda, nokusiza futhi kucaciswe nanoma yiluphi udaba olungabe luphathelene naloku.

**KUSHAYWA UMTHETHO YISISHAYAMTHETHO SESIFUNDAZWE
SASEGAUTENG OZOHAMBA KANJE:**

UKUHLELWA KOMTHETHO

1. Izincazelo
2. Ukusebenza kwalomthetho
3. Izinjongo zalomthetho
4. Ukuklanywa kwezifunda
5. Ukusungulwa kwezikhungo zezenhlalakahle esifundazweni
6. Ukwakheka kwezikhungo zezenhlalakahle
7. Imisebenzi ejwayelekile yezikhungo zezenhlalakahle
8. Ikomiti lesigungu esikhulu sesifunda
9. Ikomidi lesigungu sesifundazwe
10. Imisebenzi yekomiti lesigungu sesifundazwe eyejwayelekile
11. Iziphakamiso zekomiti lesigungu sesifunda nekomiti lesigungu sesifundazwe
12. Imali enqunyelwe ukukhokhela amalungu
13. Ezezimali
14. Izimiso zomthetho
15. Ukwabiwa kwezikhundla nemisebenzi
16. Ukufinqa nokuqalisa

Izincazelo

1. Kulomthetho ngaphandle uma kuchaziwe-

“Inhlangano egxile emphakathini” kusho ukuthi inhlangano esebenza ngezinhlelo zezenhlalakahle;

“Umnyango” kusho umnyango obhekene nezenhlalakahle nentuthuko esifundazweni;

“Inhlangano yezenkolo” izinhlangano zezenkolo ezisebenzalana nezinhlelo zentuthuko emphakathini;

“Umphathi womnyango” kusho isikhulu esiphethe umnyango;

“Ilungu lomkhandlu” kusho ilungu lesigungu eliphethe ezenhlalakahle nezentuthuko esifundazweni;

“Izinhlangano ezingekho ngaphansi kukahulumeni” kusho izinhlangano ezizinikeleyo, izinhlangano ezithembekile noma inhlangano esebenza emphakathini, esebenza ezinhlelweni

zezezhlahle futhi engalawulwa nguhulumeni;

“Okugunyaziwe” kusho lokhookuvumelekile ngokomthetho;

“Isifundazwe” kusho isifundazwe saseGauteng;

“Ikomiti lesigungu sesifundazwe” kusho ikomiti sesifundazwe esisungulwe ngokwesigaba 9 (section 9);

“Isifunda” kusho indawo eklanywe ngokwesigaba 4;

“Ilunga lesigungu sesifunda” kushoilunga lekomiti lesigungu sesifunda elisungulewe ngokwesigaba 8;

“Isikhungo zezenhlalakahle zesifunda” kusho isikhungo esisungulwe ngaphansi komthetho osesigabeni 5;20 futhi

“Izinhlelo zezenhlalakahle” kusho izinhlelo ezinikeza imisebenzi kwezenhlalakahle ngokwemvumo yomnyango.

Ukusebenza kwalomthetho

2 Lomthetho usebenza kusosonke isifundazwe.

Izinjongo zomthetho

3. Izinjongo zalomthetho uku-

- (a) nikeza izinhlelo ezithuthukisa izinguquko ekubusweni kwezenhlalakahle;
- (b) ukuthuthukisa nokwabiwa ngokulingana komnotho wezenhlalakahle phakathi kwezifunda ezahlukahlukene zesifundazwe;
- (c) ukuthuthukisa ukusebenzisana nokubambisabna emphakathini ekubuseni kwezenhlalakahle; futhi
- (d) nokusungula izikhungo zokubonisana phakathi kwezinhlangano ezingasebenzi ngaphansi kukahulumeni, ezenkolo, izikhulu zendawo kanye nomnyango wezenhlalakahle kahulumeni ukuze kuboniswane ngezidingo zendawo leyo.

Ukuklanywa kwezifunda

4. (1) Emva kokushicilela ephephandabeni lezaziso zesifundazwe, ilunga lomkhandlu

(a) kufanele a-

- (i) sungula izifunda ezingeqi kwezinyithupha esifundazweni okumele zakhiwe inkantolo eyodwa noma ngaphezulu;
- (ii) angakha igama lesifunda ngasinye; futhi

(b) inga-

- (i) shintsha ubukhulu besifunda; noma
- (ii) ishintshe igama;
- (iii) ingahlanganisa noma ihlukanise izifunda ebezingahlangene.

- (2) Uma ilunga lomkhandlu lisebenza ngokulandela umthetho wesigatshana (1) maqondana-
 - (a) nezidingo semisebenzi yezenhlalakahle nangomnotho wesifunda;
 - (b) imisebenzi yezenhlalakahle esivele iphakanyisiwe isifunda;
 - (c) ubungako bomsebezi wezenhlalakahle osuvele wenziwe uhulumeni wasekhaya;
 - (d) inani, ubungako, ulwazi nokusimama kwezinhlangano ezingaphethwe uhulumeni kuleso sifundazwe.
- (3) Imincele esungulwe ngomthetho wesigatshana sokuqala (1) kumele uhambisane nalowo onqunywe uhulumeni wasekhaya.

Ukusungulwa komthetho wezenhlalakahle esifundeni

5. Ilunga lomkhandlu lesigungu kumele lisungule umthetho wezenhlalakahle esifundeni ngasinye ngokushicilela isaziso ephendabeni likahulumeni wesifundazwe.

Ukwakheka kwesigungu sezenhlalakahle

6. (1) Isigungu senhlangano yezenhlalakahle kumele ibunjwe-
 - (a) ilunga elilodwa elikhethwe enhlanganweni engekho ngaphansi kukahulumeni esebenzelana naleso sifunda;
 - (b) ilunga elilodwa eilvela kwezenkolo;
 - (c) ilunga elilodwa eliqokwe ezikhulwini zikahulumeni wasekhaya walesisifunda;
 - (d) amalunga amathathu aqokwe amalunga esigungu emkhandlwini wesigungu esikhgulu sezamabhizinisi;
 - (e) ilunga elilodwa eliqokwe enhlanganweni egxile emphakathini elisebenzelana nezenhlalakahle esifundeni;
 - (f) nabantu abakhethwe amalungu omkhandlu esigungu esikhulu sikahulumeni angaqile kwabathathu abanolwazi olunzulu maqondana nezenhlalakahle.
- (2) Amalunga omkhandlu esigungu esikhulu sikahulumeni kufanele akhe imithetho ngokuqaphela-
 - (a) indlela yokhetho, izinga lokhetho, ukuqokwa kwezikhulu nemigomo yalokho kuqokwa kanye nokushiya kwalezikhulu ezikhundleni zesigungu sezenhlalakahle;
 - (b) Ukuhlelwa kwemithetho, nokumenywa kwemihlangano, nokugcinwa noma ukulondolozwa kwamaminithi emihlangano;
 - (c) Ukuhlakaza nokuhlanganiswa kwesigungu sezenhlalakahle;
 - (d) izikhundla zalabo abaqashwe umnyango ukuba balekelele ekuqhutshweni kwemisebenzi yezikhungo zezenhlalakahle.

Imisebenzi yezikhungo zezenhlalakahle ejwayelekile

7. (1) Isigungu sezenhlalakahle kumele sazise amalunga omkhandlu esigungu esikhulu sikahulumeni nge-
 - (a) nqubo yezenhlalakahle yesifunda;
 - (b) ukusebenza kwezinhlelo zezenhlalakahle esifundeni;
 - (c) ngokwabiwa komnotho wezenhlalakahle esifundeni okuhambisana nokukweswela noma ukudinga kwabantu kuleso abakuleso sifunda;

- (d) ngokwabiwa kwezimali ezixhase ezenhlalakahle;
- (e) ukuxhaswa kwezinhlelo zezehlalakahle esifundeni;
- (f) nanoma ikuphi okufisa ukwaziwa amalunga omkhandlu esigungu esikhulu sikhulumeni.
- (2) Isigungu sezenhlalakahle kufanele senze imisebenzi njengalokho kuhleliwe;
- (3) Isigungu sezenhlalakahle kufanele sinikeze umbiko kumalungu omkhandlu esigungu njengalokho kubekiwe.

Ikomiti lesigungu sesifunda

8. (1) Isigungu sezenhlalakahle sesifunda kufanele sikhethe ikomiti lesigungu sesifunda elinamalunga abangaphezulu kweshumi kodwa angeqi ku 25;
- (2) Amalunga esigungu sezenhlalakahle zesifunda kufanele aqinisekise ukuthi isigungu sesifunda simeleleke ngokusabaleleyo-
- (a) kuwo wonke amalunga omphakathi;
 - (b) ebulungeni besigungu sezenhlalakahle zesifunda.
 - (3) Ilunga lomkhandlu lesigungu esikhulu sikhulumeni kufanele ashaye umthetho ngokwesigungu esikhulu sesifunda maqondana-
 - (a) nezindlela zokuphathwa kokhetho noma ukuqokwa, nezikhathi zokuphatha izikhundla nokushiywa kwezikhundla kanye nokugwaliswa kwalezo zikhala ezivulekile ngokushiya;
 - (b) nokumenywa kwemihlangano, inqubo nemithetho, nendawo kanye nokugcinwa kwamaminithi emhlangano; futhi
 - (c) nanoma yiyiphi into enesidingo noma efanele ukusiza ukusebenza okunempumelelo kwamalungu esigungu sesifunda.

Ikomidi lesigungu sesifundazwe

9. (1) Ilunga lomkhandlu lesigungu esikhulu sikhulumeni kufanele lisungule ikomiti lesifundazwe, ngokukhipha isaziso iphephandaba elishicilelwa izindaba zesifundazwe elakhiwe-
- (a) okungenani ngelunga elilodwa elimele ikomidi lesigungu esikhulu lesifunda esifundazweni;
 - (b) ilunga umuntu oyedwa omele zonke izinhlangano esifundazweni;
 - (c) ilunga elilodwa elimele abasebenzi;
 - (d) ilungu elilodwa elimele abahwebi; futhi
 - (e) nabantu abangevile kwabathathu abaqokwe yilungalomkhandlu lesigungu esikhulu (MEC) abanolwazi olunzulu ngomsebenzi;
 - (2) Ilunga lomkhandlu lesigungu sikhulumeni kufanele libeke imithetho ngokwamalungu esigungu esikhulu sesifundazwe ngokuphathelene -
 - (a) nendlela yokuphathwa kokhetho, noma ukuqokwa ngokwekhundla, futhi nokushiya kwesikhala somsebenzi ngamalungu esigungu esikhulu sesifundazwe, kanye nokugcinwa kwezikhala ezishiywe kungazelelwe;
 - (b) nokumenywa kwemihlangano, inqubo nemithetho, nendawo kanye nokugcinwa kwamaminithi emhlangano; futhi
 - (c) ukuhlakazeka nokwakheka kwesigungu sesifundazwe;
 - (d) nanoma yiyiphi into enesidingo noma efanele ukusiza ukusebenza okunempumelelo kwamalungu esigungu sesifundazwe.

Imisebenz i yekomidi elikhulu lesifundazweni

10.(1) Ikomidi lesigungu lesifundazwe kufanele lazise ilunga lomkhandlu lesigungu esikhulu sikahulumeni -

- (a) ngokusebenza kwezinhlelo zezenhlalakahle phakatthi kwezifunda;
- (b) ngakho konke okumayelana nemisebenzi yesigungu sezenhlalakahle sesifunda; futhi
- (c) nakukho konke okudinga ukwaziwa yilunga lomkhandlu lesigungu esikhulu sikahulumeni.

(2) Lelikomidi lesigungu sesifundazwe kufanele lenze yonke imisebenzi njengoba liyaliwe.

Izincomo zekomidi elikhulu lesifunda kanye nekomidi lesifundazwe

11. Uma amalunga esigungu esikhulu sikahulumeni lingahambisani nezincomo zekomidi lesifunda okanye ezekomidi lesifundazwe kumele amalungu esigungu achaze ngokubhalwe phansi ngaleso sinqumo noma ngokungahambisani kwabo nalamakomidi.

Imali enqunyelwe ukukhokhela amalunga

12. Amalungu esigungu kumele akhokhele amalungu esigungu sezenhlalakahle, awekomidi lesifunda kanye nalawo awekomidi lesifundazwe, lokhu kumele kwenzeke ngokubambisana nesigungu nekomiti eliphethe ezezimali.

Ezezimali

13.(1) Ngokubambisana nangokuvumelana kwesigungu esiphethe kwezezimali namalungu esigungu esikhulu likahulumeni kumele isigungu sezenhlalakahle zesifunda, ikomidi lesifunda nekomidi lesifundazwe kufanele banikezwe izimali ezanele ukuze imisebenzi yabo iphumelele.

(2) Isigungu sezenhlalakahle, ikomidi lesifunda nekomidi lesifundazwe kufanele balandele uhlelo nemigomo ebekiwe maqondana nokuphathwa kwezimali.

Izimiso zomthetho

14.(1) Amalungu esigungu esikhulu sikahulumeni angayakha imithetho ehambisana nalomthetho-

- (a) ngokukhetha umuntu onezimpawu zokusiza emisebenzini yesikhungo sezenhlalakahle, amalunga esigungu sesifunda namalunga esigungu sesifundazwe;
- (b) maqondana nanoma yini ezokwenza ukuba umsebenz wesigungu sezenhlalakahle, wekomidi lesifunda kanye nekomidi lesifundazwe ube seqophelweni eliphezulu;
- (c) maqondana nanoma yini evunyelwa yilomthetho;
- (d) maqondana nanoma yini ebonakala idingeka ekuphumeleliseni izinjongo zalomthetho .

(2) Imithetho eyahlukile ingenziwa ngaphansi kwengxenyana (1)(subsection 1) ukwenzela ukwehlukana kwezifunda uma kunesizathu esizwakalayo ngalokho kwehluka lokho.

Ukwabiwa kwezikhundla nemisebenzi

15.(1) Ilungu elikhulu likahulumeni (MEC) linelungelo lokuqoka nokuphathisa inhloko yomnyango nanoma yisiphi isikhulu esisebenza kulowo mnyango wakhe, amandla nomsebenzi ngaphandle kwamandla adalulwe kwisigaba 14 (section 14).

(2) Ilungu elikhulu likahulumeni (MEC) linelungelo lokuqoka nokuphathisa inhloko yomnyango nanoma yisiphi isikhulu esisebenza kulowo mnyango wakhe, amandla nomsebenzi ngaphandle kwamandla adalulwe kwisigaba 1 (section 1).

(3) Ilungu elikhulu likahulumeni (MEC) noma inhloko yomnyango inelungelo-

(a) lokushaya umthetho kulabo abaqokelwe imisebenzi njengoba kuchaziwe nje ngalokhu kubeliwe kulesisigaba;

(b) lokushaya imithetho eyahlukile ngokwehlukahlukana kwemisebenzi.

(4) Nonoma yikuphi ukwabiwa kwamandla nemisebenzi ngaphansi kwalesisigaba kumele -

(a) kwenziwe ngokubhalwe phansi;

(b) akuvimbeli ilungu elikhulu likahulumeni noma inhloko yomnyango ukuba yenze imisebenzi enqunyelwe yona;

(c) ahoxiswe ngokubhalwe phansi yilowo owayenikezele ngalemisebenzi.

Ukufinqa nokuqalisa

16. Lomthetho ubizwa ngokuthi Umthetho weziKhungo wezeNhlalakahle wesiFunda saseGauteng (Gauteng Regional Welfare Institutes Act), ka 1998 futhi uzomenyezela nguNdunankulu wesifundazwe ephaphandabeni lezaziso zikahulumeni ukuthi uzoqala nini ukusebenza lomthetho.

No. 2059

26 Matšhe 1999

LEKGOTLATHERAMOLAO LA PROFENSI YA GAUTENG

**MOLAO WA PROFENSI YA GAUTENG WA
DI-INSTITUTI TŠA BOBOTLANA, 1998**

1. The purpose of this Act is to provide for the establishment, functions and powers of the Gauteng Regional Welfare Institutes.

2. In this Act, unless the context indicates otherwise—

3. The Minister may, after consulting the relevant local authorities, determine the areas to be covered by the Gauteng Regional Welfare Institutes.

4. The Minister may, after consulting the relevant local authorities, determine the functions and powers of the Gauteng Regional Welfare Institutes.

5. The Minister may, after consulting the relevant local authorities, determine the conditions of service for the staff of the Gauteng Regional Welfare Institutes.

6. The Minister may, after consulting the relevant local authorities, determine the financial arrangements for the Gauteng Regional Welfare Institutes.

7. The Minister may, after consulting the relevant local authorities, determine the procedures for the appointment and removal of the members of the Gauteng Regional Welfare Institutes.

8. The Minister may, after consulting the relevant local authorities, determine the procedures for the appointment and removal of the staff of the Gauteng Regional Welfare Institutes.

9. The Minister may, after consulting the relevant local authorities, determine the procedures for the appointment and removal of the members of the Gauteng Regional Welfare Institutes.

10. The Minister may, after consulting the relevant local authorities, determine the procedures for the appointment and removal of the staff of the Gauteng Regional Welfare Institutes.

MOLAO

Gore o beakanyetšwe go hlomiwa ga di-Instituti tša Dilete tša Bobotlana; gore go beakanyetšwe mešomo le maatla a di-Instituti tša Dilete tša Bobotlana, gore go kgontšhwe boemedi bja batho bao ba lego ka ntle ga mmušo go di-Instituti tša Dilete tša Bobotlana, le go beanyetša merero yeo e sepedišanago le tše.

O fetišwa ke Lekgotlatheramolao la Gauteng, ka tsela ye e latelago

PEAKANYO YA MOLAO

1. Dihlalošo
2. Tšhomišo ya Molao
3. Maikemišetšo a Molao
4. Go bea mellwane ya dilete
5. Go hlomiwa ga di-instituti tša Dilete tša Bobotlana
6. Sebopego di-instituti tša Dilete tša Bobotlana
7. Mediro-Kakaretšo ya di-instituti tša Dilete tša Bobotlana
8. Dikomiti-Phethiši sa Dilete
9. Dikomiti tša Diprofensi
10. Mediro-kakaretšo ya Dikomiti tša Diprofensi
11. Ditshwayo tša Dikomiti-Phethiši tša Dilete le Dikomiti-Phethiši tša Diprofensi
12. Meputso ya maloko
13. Matlotlo
14. Melawana ya tshepedišo
15. Go fetišetša maatla le go fana ka mešomo
16. Leina ka boripana le letšatši la go thoma go šoma

Ditlhalošo

1. Go Molao wo, ntle le ge kamano e bontšha ka tsela ye nngwe –

“Mokgatlo wo o itšeparetšego motseng” gora gore mokgatlo wo o itšeparetšego motseng wo o šomanago le tirelo ya leago;

“Kgoro” gora gore kgoro yeo e lego ka tlase ga Profensi yeo e lebanego le tshepedišo ya tša bobotlana le tlhabollo ya setšhaba;

“mokgatlo wa tumelo” gora gore kereke goba sebopego se sengwe sa bodumedi seo sepedišago lenaneo la tša bobotlana;

“Hlogo ya Kgoro” gora gore mohlankedi mogolo wa Kgoro

“MEC” gora gore Leloko la Khansele Phethiši leo le rwelego maikarabelo a tša bobotlana le tlhabollo ya setšhaba ka gare ga profensi;

“mokgatlo wo o sego wa mmušo” gora gore mokgatlo wa boikgethelo, wa sebopego sa khampani, trust goba mokgatlo wa motse, wo o šomanago le lenaneo la tša bobotlana, gomme go akaretšwa sehlopha sa go kwalakwatša seo se sepedišago goba se sa sepediši lenaneo la tša bobotlana;

“tše di laetšwego” gora gore tšeo di laetšwego ke molawana wa tshepedišo;

“Profensi” gora gore profensi ya Gauteng;

“PEC” gora gore komiti-phethiši ya profensi yeo e hlomilwego ka go latela karolo ya 9;

“Selete” gora gore lefelo leo le beetšwego mellwane ka go latela karolo ya 4;

“REC” gora gore komiti-phethiši ya selete yeo e hlomilwego ka go latela karolo ya 8;

“Instituti ya Bobotlana ya Selete” gora gore instituti yeo e hlomilwego ka go latela karolo ya 5; le

“lenaneo la tša bobotlana” gora gore lenaneo leo le fanago ka ditirelo tša tša bobotlana tšeo di dumeletšwego ke kgoro.

Tšhomišo ya Molao

2. Molao wo o šoma profensing ka bophara.

Maikemišetšo a Molao

3. Maikemišetšo a Molao ke a-

- (a) go fana ka sebopego seo se tlogo hlohleletša diphetogo go bolaodi bja lefapha la tša bobotlana;
- (b) go hlohleletša kabo yeo e lekanago ya methopo ya tša bobotlana magareng ga dilete tšeo di fapafapanego tša profensi;
- (c) go hlohleletša go tšea karolo ga mekgatlo ya metse go bolaodi bja lefapha la tša bobotlana; le
- (d) go hloma diforamo tšeo ka gare ga tšona mekgatlo yeo e sego ya mmušo, mekgatlo ya dikereke, bomasepala le Kgoro di tlogo kgona go rerišana ka merero yeo e di amago.

Go bea mollwane

4. MEC, ka go šomiša nothisi Gazette ya Profensi-

(a) e swanetše-

- (i) go hloma dilete tšeo di sego ka tlase ga tšeo tšhelela ka gare ga Profensi, gomme se sengwe le se sengwe sa dilete tšeo se šwanetse go ba le distriki e tee goba go feta, ya magistrata
- (ii) go bea leina la selete se sengwe le se sengwe; le gona

(b) e ka-

- (i) fetiša bogolo bja selete sefe goba sefe; goba ya
- (ii) fetiša leina leo ka lona selete se tsebjago; goba ya
- (iii) fediša selete sefe goba sefe goba ya se momaganya le selete sefe goba sefe.

(2) MEC e swanetše, gore ge e šoma ka tlase ga karolwana ya (1), e ele hloko-

- (a) hlokego ya ditirelo tša bobotlana ka gare ga selete seo se itšego le ge e bapetšwa le mahumo a sona;
- (b) ditirelo tšeo di ntšego di abiwa tša bobotlana, ka gare ga selete seo se itšego;
- (c) bonabo bja mešomo yeo e fetedišitšwego ya bobotlana yeo e dirwago go lebato la selegae go selete seo se akanywago;
- (d) palo, bogolo, boitemogelo, maatla le bokgoni bja mekgatlo yeo e sego ya mmušo go selete seo se akanywago.

(3) Ditekanyetšo tša selete seo se hlomilwego ka go latelaa karolwana ya (1), di swanetše, gore ka fao go ka kgonegago, di latele mellwana ya mebušo ya selegae.

Go hlomiwa ga di-Instituti tša Dilete tša Bobotlana

5. MEC o swanetše gore ka go šomiša nothisi go Gazette ya Profensi, a hlome Instituti ya Bobotlana ya Selete go selete se sengwe le se sengwe.

Sebopego sa di-Instituti tša Dilete tša Bobotlana

6 (1) Instituti ya Selete ya swanetše go bopša ke-

- (a) leloko le tee leo le kgethilwego ke mokgatlo wo mongwe le wo mongwe wo o sego wa mmušo wo o šomago go selete seo;
- (b) Leloko le tee leo le kgethilwego ke mokgatlo o mongwe le o mongwe wa sedumedi ka gare ga selete;
- (c) leloko le tee leo le kgethilwego go tšwa go maloko ao a kgethilwego goba bahlankedi bao ba beilwego ye menngwe le ye menngwe ya mebušo ya selegae goba lekgotlatoropo go selete seo;
- (d) maloko a mararo ao a beilwego ke MEC go tšwa go bahlankedi phethiši ba kgwego tšeo di nago le makala goba di-*Head Office* ka gare ga selete;
- (e) leloko le tee leo le beilwego ke mokgatlo ofe goba ofe wa motse wo o sepedišago lenaneo la tša bobotlana ka gare ga selete; le
- (f) batho bao ba sa fetego ba bararo bao ba nago le boitemogelo bja maleba, bokgoni goba botsebi bao ba beilwego ke MEC.

(2) MEC o swanetše go dira melawana ya tšhepedišo mabapi le-

- (a) tsela ya go kgetha goba go bea, dikhwalfikhešene tša go kgethwa, goba go bewa le sebaka sa go ba ofising le go tlogela ofisi ga maloko a di-Instituti tša Dilete tša Bobotlana;
- (b) tsela ya go bitša dikopano, tsela ya go di sepediša le melawana, le khoramo ya dikgetho le go boloka di-minute tša dikopano tša di-Instituti tša Dilete tša Bobotlana;
- (c) go fediša le go baeakanya leswa ga di-Instituti tša Bobotlana tša Dilete; le

- (d) maemo a batho bao ba beilwego ke kgoro gore ba thuše go phethagatšo ya mediro ya di-Instituti tša Bobotlana tša Dilete.

Mediro-kakaretšo ya di-Instituti tša Bobotlana tša Dilete

7. Instituti ya Selete ya Bobotlana e swanetše go eletša MEC mabapi le-

- (a) pholisi ya bobotlana;
- (b) kabelo le tshepedišo ya mananeo a bobotlana ka gare ga profensi;
- (c) kabelo ye e lekanago ya methopo ya selete, ka go ela hloko gore ba bangwe peleng ba be ba sa elwe hloko ka gare ga selete;
- (d) kabelo ya tšhelete ya tša bobotlana ka profensing;
- (e) kabelo ya tšhelete go mananeo a tša bobotlana ka gare ga selete; le
- (f) morero ofe goba ofe wo o amegago woo mabapi le wona MEC a hlokago maele.

(2) Instituti ya Selete ya Bobotlana, e swanetše go phethagatša mešomo efe goba efe yeo e ka laelwago.

(3) Instituti ya Selete ya Bobotlana e swanetše go fana ka dirapoto tšeo di ka laelwago ke MEC.

Dikomiti Phethiši tša Dilete

8. (1) Instituti ya Selete ya Bobotlana e swanetše go kgetha Komiti Phethiši ya Selete, yeo e bopsago ke maloko ao a sego ka tlase ga 10 le gona a sa fete 25, gomme maloko a tla kgethwa go tšwa go maloko a Instituti.

(2) Maloko a Instituti ya Bobotlana ya Selete a swanetše go netefatša gore Komiti Phethiši ya Selete e emela ba ba latelago ka kakaretšo-

- (a) dihlopha tša batho ka seleteng; le
- (b) maloko a Instituti ya Bobotlana ya Selete.

(3) MEC o swanetše go direla Dikomiti Phethiši tša Selete, melawana ya tshepedišo yeo e lego mabapi le-

- (a) tsela ya go kgetha goba go bea, dikhwalfikhešene tša go kgethwa, goba go bewa le sebaka sa go ba ofising le go tlogela ofisi ga maloko a Khasele Phethiši ya Selete;
- (b) tsela ya go bitša dikopano, tsela ya go di sepediša le melawana, le khoramo le go boloka di-minute tša dikopano;
- (c) morero ofe goba ofe wo go hlokegago gore Komiti Phethiši ya Selete e šome gabotse.

Komiti Phethiši ya Profensi

9. (1) MEC o swanetše go hloma Komiti Phethiši ya Profensi, ka go šomiša nothisi go Gazette ya Profensi, gomme komiti e tla bopsa ke-

- (a) bonnyane leloko le tee go tšwa go Komiti Phethiši ye nngwe le ye nngwe ka gare ga Profensi;
- (b) motho o tee go tšwa go mekgatlo ka moka ya bobotlana ya seprofešenale ka gare ga profensi;
- (c) kemedi e tee go tšwa go diunione;
- (d) kemedi ye tee go tšwa go mekgatlo ya borakgwebo; le
- (e) batho bao ba sa fetego ba bararo bao ba beilwego ke MEC ka baka la bokgoni, boitemogelo goba botsebi.

(2) MEC o swanetše go dira melawana ya tshepedišo mabapi le Komiti Phethiši ya Profensi, ge go e tla go-

- (a) tsela ya go kgetha, go bea, mabaka a go ba ofising le go tlogela ofisi ga maloko a Komiti Phethiši ya Profensi, le go tlatša dikgoba tšeo di ka hlolegago;
- (b) tsela ya go bitša dikopano, tshepedišo le melawana, le khoramo ya dikopano le go boloka di-minute tša dikopano;
- (c) go phatlalatšwa le go hloma leswa Khansele Phethiši ya Profensi; le

- (d) morero ofe goba ofe wo o hlokegago gore Komiti e šome gabotse.

Mediro ya kakareso ya Komiti Phethisi ya Profensi

10. (1) Komiti Phethiši ya Profensi e šwanetše go eletša MEC mabapi le-
- (a) tšhomelo yeo e swanago ya mananeo a tša bobotlana magareng ga dilete;
 - (b) merero ye e amanago le tšhomelo ya di-Instituti tša Dilete ya Bobotlana; le
 - (c) morero ofe goba ofe wo o amegago woo MEC a hlokago maele mabapi le wona.
- (2) Komiti Phethiši e tla dira mešomo ye mengwe yeo e ka laelwago.

Maele a Komiti Phethiši ya Selete le Komiti Phethiši ya Profensi

11. Ge MEC a sa amogele maele goba ditshwayo tša Khansele Phethiši ya Selete goba Khansele Phethiši ya Profensi, MEC o swanetše go fa Khansele ya Selete goba ya Profensi, mabaka ao a ngwadilwego a sephetho sa gagwe.

Meputso ya maloko

12. MEC o swanetše go lefa maloko a Instituti ya Selete ya Bobotlana, Khansele Phethiši ya Selete goba Khansele Phethiši ya Profensi, meputso yeo a ye beilwego ke yena , ka go dumelelana le MEC wa matlotlo.

Matlotlo

13. (1) MEC o swanetše gore ka tšhomišano le Leloko la Khansele Phethiši leo le swerego matlotlo, a fane ka tšhelete yeo e lekanego ya gore Instituti ya Selete ya Bobotlana, Khansele Phethiši ya Selete le Khansele Phethiši ya Profensi, di kgone go phethagatša mešomo ya tšona.
- (2) Instituti ya Selete ya Bobotlana, Khansele Phethiši ya Selete le Khansele Phethiši ya Profensi di swanetše go šomiša ditsela tša dipalo le taolo ya ditšhelete tšeo di laetšwego.

Melawana ya tshepedišo

- 14 (1) MEC a ka dira melawana ya tshepedišo yeo e sa thulanego le Molao wo, mabapi le-
- (a) maemo a batho bao ba nago le mangwalo gore ba thuše ka go phethagatša mešomo ya Instituti ya Selete ya Bobotlana, Khansele Phethiši ya Selete le Khansele Phethiši ya Profensi;
 - (b) morero ofe goba ofe wo o tla dirago gore Instituti ya Selete ya Bobotlana, Khansele Phethiši ya Selete le Khansele Phethiši ya Profensi, di šome gabotse;
 - (c) morero ofe goba ofe wo go ya ka molao wo o hlokegago goba o swanetše go laelwa ke molawana wa tshepedišo; le
 - (d) morero ofe goba ofe wo o hlokegago gore go hlohleletšwe maikemišetšo a Molao wo.
- (2) Melawana yeo e fapafapanago e ka dirwa ka tlase ga karolwana ya (1) mabapi le dilete tšeo di fapafapanago, ge e le gore go na le lebaka le le kwagalago la go fapana fao.

Phethišetšo ya maatla le go fana ka mešomo

15. (1) MEC a ka fetišetša maatla goba mošomo go hlogo ya Kgoro goba Mohlankedi ofe goba ofe wa kgoro ya gagwe, maatla goba mošomo wo o ka ba ofe goba ofe wo a wo filwego ntle le maatla ao a filwego ka tlase ga karolo ya 14.
- (2) MEC a ka fetišetša maatla goba mošomo go hlogo ya Kgoro goba Mohlankedi ofe goba ofe wa kgoro ya gagwe, maatla goba mošomo wo o ka ba ofe goba ofe wo a wo filwego ke Molao wo goba ka go latela karolwana ya (1).
- (3) MEC goba hlogo ya kgoro, a ka -

Act No. 15, 1998

GAUTENG REGIONAL WELFARE INSTITUTES ACT, 1998

- (a) bea mabaka afe goba afe ao a kwagalago mabapi le phetišetšo yeo e akantšwego go karolo ye; le go
 - (b) bea mabaka ao a fapanego mabapi le diphetišetšo tše di fapanego.
- (4) Phetišetšo ya maatla goba mošomo ofe goba ofe ka tlase ga karolo ye-
- (a) e swanetše go dirwa ka lengwalo;
 - (b) ga ye thibele MEC goba Hlogo ya Kgoro, gore ba phethagatše maatla goba mošomo oo ka bobona; le gona
 - (c) e ka re mo nakong efe goba efe ya gomišwa ka go šomiša lengwalo ke motho yo a ye filego.

Leina ka boripana

16. Molao wo o tla bitšwa Molao wa Profensi ya Gauteng wa di-Instituti tša Bobotlana, wa 1998 gomme o tla thoma go šoma ka letšatši leo le bewago ke Tonakgolo ka go šomiša tsebišo go *Gazette ya Profensi*.

GAUTENGSE WET OP WELSYNSVERHOUDINGE, 1998

Wet No. 17, 1998

No. 2060

26 Maart 1999

Hiermee word bekendgemaak dat die Premier sy goedkeuring geheg het aan die volgende Wet wat hiermee vir algemene inligting gepubliseer word:

No. 17 van 1998: Gautengse Wet op Welsynsverhoudinge, 1998

PROVINSIALE WETGEWER VAN GAUTENG

**GAUTENGSE WET OP
WELSYNSVERHOUDINGE, 1998**

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

WET

Om voorsiening te maak vir die delegering van sekere bevoegdhede, funksies en pligte aan amptenare in diens van plaaslike regerings in die Provinsie; om voorsiening te maak vir die onttrekking van sodanige delegering; om voorsiening te maak vir die opbouing van kapasiteit vir die voorsiening van welsynsdienste op plaaslike vlak; en om voorsiening te maak vir sake wat daarmee verband hou.

*(Engelse teks deur die Premier onderteken)
(Bekragtiging op 2 Januarie 1999)*

Word soos volg deur die Provinsiale Wetgewer van Gauteng **UITGEVAARDIG**:

ORDENING VAN DIE WET

1. Omskrywings
2. Doelwitte van die Wet
3. Delegering van bevoegdhede, funksies en pligte
4. Voorwaardes wat ten opsigte van die delegering van bevoegdhede, funksies en pligte opgelê word
5. Oorwegings en prosedures wat delegering voorafgaan
6. Voorskrifte ten opsigte van gedelegerde welsynsfunksies
7. Pligte van plaaslike regeringsamptenare aan wie welsynsfunksies gedeleger is
8. Befondsing van gedelegerde welsynsfunksies
9. Kapasiteitsbou op plaaslike vlak
10. Navraag met betrekking tot gedelegerde welsynsfunksies
11. Onttrekking van delegerings
12. Regulasies
13. Korttitel en inwerkingtreeding

Omskrywings

1. In hierdie Wet, tensy die samehang anders aandui, beteken -

"gedelegerde welsynsfunksie" enige bevoegdheid, funksie of plig wat ingevolge artikel 3(1) of 3(2) aan 'n amptenaar in diens van plaaslike regering in die Provinsie gedeleger word;

"Departement" die departement in die administrasie van die Provinsie verantwoordelik vir welsyn en bevolkingsontwikkeling;

"Departementshoof" die mees senior amptenaar in die Departement;

"plaaslike regering" die bestek van regering op plaaslike vlak;

"LUR" die Lid van die Uitvoerende Raad verantwoordelik vir sake wat met welsyn en bevolkingsontwikkeling in die Provinsie verband hou;

"voorgeskryf" deur regulasie voorgeskryf;

"Provinsie" die provinsie van Gauteng;

"regulasie" enige regulasie wat ingevolge artikel 12 uitgevaardig word; en

"hierdie Wet" ook enige regulasie wat daarby ingesluit word.

Doelwitte van Wet

2. Die doelwitte van hierdie Wet is -

- (a) om voorsiening te maak vir die delegering van sekere welsynsfunksies aan amptenare in diens van plaaslike regerings en om voorsiening te maak vir die oplegging van voorwaardes vir sodanige delegering;
- (b) om gedentraliseerde en doeltreffende voorsiening van welsynsdienste te bevorder;
- (c) om die deelname van plaaslike regering aan die lewering van welsynsdienste te bevorder; en
- (d) om voorsiening te maak vir die bou van kapasiteit vir die voorsiening van welsynsdienste op plaaslike vlak.

Delegering van bevoegdhede, funksies en pligte

3. (1) Die LUR kan, by wyse van kennisgewing in die Provinsiale Koerant, enige bevoegdheid, funksie of plig wat deur die Wet op Maatskaplike Bystand, 1992 (Wetr. 59 van 1992) aan die LUR toegeken of opgedra word, behalwe die bevoegdheid om regulasies uit te vaardig, aan amptenare in diens van plaaslike regerings in die Provinsie deleger;

(2) Die Departementshoof kan, met die goedkeuring van die LUR en by wyse van kennisgewing in die Provinsiale Koerant, enige bevoegdheid, funksie of plig wat deur die Wet op Maatskaplike Bystand, 1992 (Wetr. 59 van 1992) aan die Departementshoof toegeken of opgedra word, aan amptenare in diens van plaaslike regerings in die Provinsie deleger;

(3) Niks wat in hierdie Wet vervat word, beperk die LUR en die Departementshoof se delegerings- of opdragbevoegdhede ingevolge die Wet op Maatskaplike Bystand, 1992 (Wetr. 59 van 1992) nie;

(4) 'n Delegering ingevolge subartikel (1) of (2) laat nie die LUR of Departementshoof, wat ook al die geval mag wees, afstand doen van enige bevoegdheid, funksie of plig wat sodanig gedeleger word nie.

Voorwaardes wat ten opsigte van die delegering van bevoegdhede, funksies en pligte opgelê word

4. Die LUR of die Departementshoof, wat ook al die geval mag wees, kan -

- (a) enige redelike voorwaardes op 'n delegering soos in artikels 3(1) en 3(2) beoog word, oplê;
- (b) verskillende voorwaardes ten opsigte van verskillende delegerings oplê.

Oorwegings en prosedures wat delegering voorafgaan

5. Die LUR of die Departementshoof, wat ook al die geval mag wees, mag slegs 'n delegering soos in artikels 3(1) en 3(2) beoog word, opdra nadat -

- (a) die betrokke plaaslike regering geraadpleeg is met betrekking tot -

- (i) die delegering; en
- (ii) die amptenaar of amptenare in diens van daardie plaaslike regering aan wie die delegering opgedra moet word; en
- (b) oorweging geskenk is aan -
 - (i) die standpunte van die betrokke plaaslike regering;
 - (ii) die kapasiteit van die betrokke plaaslike regering;
 - (iii) die befondsing wat beskikbaar is vir die verrigting van die betrokke welsynsfunksies;
 - (iv) enige plaaslike regeringsverordeninge ten opsigte van die betrokke welsynsfunksies; en
 - (v) of die voorgestelde delegering die doelwitte van hierdie Wet sal behaal.

Voorskrifte ten opsigte van gedelegeerde welsynsfunksies

6. (1) Die LUR of die Departementshoof, wat ook al die geval mag wees, kan van tyd tot tyd nadat 'n welsynsfunksie gedelegeer is voorskrifte neerlê ten opsigte van die verrigting van sodanige gedelegeerde welsynsfunksie.

(2) Enige voorskrif soos wat in subartikel (1) beoog word, wat die sluiting van 'n welsynsprogram of -diens of die beëindiging van die voorsiening van befondsing tot gevolg kan hê, mag slegs neergelê word nadat -

- (a) redelike kennis van die voorneme om sodanige voorskrif neer te lê aan belanghebbendes gegee is;
- (b) belanghebbendes 'n redelike geleentheid gegun is om verhoër te word met betrekking tot sodanige voorneme te rig; en
- (c) oorweging geskenk is aan alle sodanige verhoë wat ontvang is.

Pligte van plaaslike regeringsamptenare aan wie welsynsfunksies gedelegeer is

7. Enige amptenaar van 'n plaaslike regering in die Provinsie aan wie 'n bevoegdheid, funksie of plig ingevolge artikel 3(1) of 3(2) gedelegeer is, moet die gedelegeerde welsynsfunksie binne die jurisdiksiegebied van die betrokke plaaslike regering verrig met nakoming van -

- (a) enige voorwaardes wat ten opsigte van die delegering opgelê is, soos in artikel 4 beoog word;
- (b) enige voorgeskrewe beleid, norme of standaard van toepassing op die betrokke gedelegeerde welsynsfunksie; en
- (c) enige voorskrifte wat die LUR of die Departementshoof, wat ook al die geval mag wees, ingevolge artikel 6 mag uitreik.

Befondsing van gedelegeerde welsynsfunksies

8. (1) Met die instemming van die Lid van die Uitvoerende Raad verantwoordelik vir finansies in die Provinsie, kan die LUR befondsing aan 'n plaaslike regering ten opsigte van die verrigting van 'n gedelegeerde welsynsfunksie verskaf.

(2) Die LUR kan -

- (a) enige voorwaarde ten opsigte van die befondsing wat in subartikel (1) beoog word, oplê; en

- (b) verskillende voorwaardes ten opsigte van verskillende gedelegeerde welsynsfunksies en verskillende plaaslike regerings oplê.

Kapasiteitsbou op plaaslike vlak

9. Die LUR moet geskikte maatreëls tref om programme te ontwikkel en te implementeer wat kapasiteit vir die voorsiening van welsynsdienste op plaaslike vlak uitbou.

Navraag met betrekking tot gedelegeerde welsynsfunksies

10. Die LUR kan -

- (a) enige geskikte persoon skriftelik aanstel om navraag te doen ten opsigte van enige saak wat verband hou met die verrigting van 'n gedelegeerde welsynsfunksie; en
- (b) die verwysingsraamwerk van sodanige navraag skriftelik spesifiseer.

Onttrekking van delegerings

11. (1) Die LUR of die Departementshoof, wat ook al die geval mag wees, kan enige delegering wat ingevolge artikel 3(1) of 3(2) opgedra is, onttrek.

(2) Die LUR of die Departementshoof, wat ook al die geval mag wees, kan slegs enige delegering ingevolge subartikel (1) onttrek nadat -

- (a) skriftelike kennis gegee is van die voorneme om sodanige delegering te onttrek -
- (i) aan die amptenaar aan wie die welsynsfunksie gedelegeer is; en
- (ii) aan die betrokke plaaslike regering;
- (b) redelike kennis gegee is van die voorneme om die delegering te onttrek, by wyse van publikasie van 'n kennisgewing van sodanige voorneme in minstens een koerant van algemene sirkulasie in die Provinsie en wat ook in die jurisdiksiegebied van die betrokke plaaslike regering gesirkuleer word;
- (c) belanghebbendes 'n redelike geleentheid gegun is om verhoër te word ten opsigte van die voorneme om die delegering te onttrek; en
- (d) oorweging aan alle sodanige verhoër geskenk is.

(3) Die LUR of die Departementshoof, wat ook al die geval mag wees, kan gepaste stappe doen om die samestelling en oorweging van verhoër soos in subartikels (2)(c) en (d) beoog word, te fasiliteer, insluitend die hou van openbare verhoër.

Regulasies

12. Die LUR mag regulasies, wat nie met hierdie Wet strydig is nie, uitvaardig met betrekking tot -

- (a) die beleidsriglyne, norme en standaarde van toepassing op gedelegeerde welsynsfunksies;
- (b) die monitering van die verrigting van gedelegeerde welsynsfunksies;
- (c) die uitvoering van navrae soos in artikel 10 beoog;
- (d) die befondsing van toepassing op gedelegeerde welsynsfunksies;
- (e) die welsynsprogramme wat deur plaaslike regerings gelewer word;

- (f) die ontwikkeling en implementering van kapasiteitbouprogramme;
- (g) enige saak wat ingevolge hierdie Wet voorgeskryf mag of moet word; en
- (h) enige ander saak wat die LUR nodig en wenslik ag om aan die doelwitte van hierdie Wet uitvoering te gee.

Korttitel en inwerkingtreddingsdatum

13. Hierdie Wet staan bekend as die Gautengse Wet op Welsynsverhoudinge, 1998 en tree in werking op 'n datum wat deur die Premier by wyse van proklamasie in die Provinsiale Koerant vasgestel word.

No. 2060

26 Mashi 1999

UMTHETHO

Lomthetho umayelana nokwabiwa kwamandla nemisebenzi ethize ezikhulwini zikahulumeni wasekhaya esiFundazweni, nokuhoxiswa kwalawo mandla nemisebenzi ethize abanikezwe yona, nokunikeza amandla, kwemisebenzi okumele yenziwe kwezenhlalakahle emkhakheni kahulumeni wasekhaya, kanye nokwelekelela nanoma yiluphi udaba oluphatelene nalokhu.

**KUSHAYWA UMTHETHO YISISHAYAMTHETHO SESIFUNDAZWE
SASEGAUTENG OMISWE KANJE:**

UKUHLELWA KWALOMTHETHO

1. Izincazelo
2. Izinjongo yalomthetho
3. Ukwabiwa kwamandla nemisebenzi
4. Imibandela ephathelene nokwabiwa kwamandla nemisebenzi
5. Inqubo, imigomo nezinto okumelwe ziqashelwe ngaphambi kokwabiwa kwamandla.
6. Iziyalo eziqondene nokuphathiswa kwamagunya nemisebenzi yezenhlalakahle.
7. Imisebenzi yezikhulu zikahulumeni wasekhaya eziphathiswe imisebenzi yezenhlalakahle.
8. Imali -mxhaso yokuqhuba umsebenzi wezenhlalakahle
9. Ukuthuthukiswa kolwazi kubantu basesiFundazweni saseGauteng
10. Uphenyo olumaqondana nomsebenzi wezenhlalakahle
11. Ukuhoxiswa kokunikezwa kwamagunya nemisebenzi kubaphathiswa
12. Izimiso zomithetho.
13. Ukufinqa nokuqalisa

Izincazelo

1. Kulo mthetho izincazelo zalamagama ilezo ezibhaliwe ngaphandle uma inqgikithi yalomthetho ichazwa ngokwehlukile-

“ngokwabiwa kwemisenzi yezenhlalakahle” kuqondwe nanoma yimaphi amandla okanye imisebenzi enikezwe nanoma isiphi isikhulu ukusebenzela uhulumeni wasekhaya esiFundazweni ngokwesigaba3(1) noma3(2);

“Umnyango” kubhekiswe emnyangweni ophathelene nokulawula esiFundazweni maqondana nentuthuko yezenhlalakahle;

“Inhloko/umphathi/owengamele umnyango” kuqondiswe kuleso sikhulu esiyinhloko yomnyango;

“Uhulumeni wasekhaya” kuqondise kuleyo ngxenye yophiko lukahulumeni basekhaya;

“Ilunga Lomkhandlu (MEC)” kuqondiswe esigugwini somkhandlu ophathelene

nezenhlalakahle nezentuthuko esiFundszweni;

“Okugunyaziwe/okumisiwe” kuqondeswe kulokho okumiswe umthetho;

“IsiFundazwe” kubhekiswe esiFundazweni saseGauteng;

“Imithetho” kubhekiswe kuleyo mithetho eyakhiwe ngokwesigaba 12;

“Umthetho” usho nanoma ikuphi okushaywe emthethweni;

Izinjongo zalomthetho

2. Ngalomthetho kuhloswe lokhu okulandelayo-
 - (a) ukunikezela kwaleyo misebenzi eyabelwe izikhulu zikahulumeni wasekhaya nokuhlelela leyomisebenzi ukuba isebenze;
 - (b) ukukhuthaza umbuso ovulelekile noma ondlalekile ukuze ukusebenza kwezenhlalakahle kusebenze ngempumelelo;
 - (c) ukhuthaza ukubambisana kuhulumeni wasekhaya emsebenzini wezenhlalakahle; noku
 - (d) ukuqinisekisa ukwakheka kwesisekelo emphakathini noma emazingeni kahulumeni wasekhaya kulungiselelwa ukwethulwa kwemisebenzi yezenhlalakahle.

Ukwabiwa kwamandla nemisebenzi

3. (1) Amalunga omkhandlu anelungelo lokwaba imisebenzi namandla ezikhulwini ezithize ngokugunyazwa umthetho we-Social Assistance Act, owashaywa ngo 1992 (Act No. 59 of 1992), lokhu bangakwenza emva kokushicilela loludaba ephephandabeni eliphatha izaziso zikahulumeni.
- (2) Isikhulu esiphethe umnyango wezenhlalakhle sinelungelo lokwaba amandla nemisebenzi ezikhulwini zika hulumeni wasekhaya wesiFundazwe, ngokugunyazwa umthetho onikeza amandla inhloko/umphathi womnyango ngumthetho we Social Assistance, yangonyaka ka 1992 (Act No.59 of 1992) emva kokuvemelana namalunga omkhandlu nasemva kokushicilelwa kwalolodaba ephephandabeni eliphethe izaziso zikahulumeni.
- (3) Akukho lutho oluqukethwe yilomthetho ukuphikisana noma ukuvimbela amandla anikezwe amalunga omkhandlu nezikhulu eziphethwe umnyango ngokomthetho we Social Assistance, owashaywa ngonyaka ka 1992 (Act No 59, 1992).
- (4) Ngokwenxenyana yokuqala (1) noma eyesibili (2) akuhloswe kuphuca mandla kumalunga omkhandlu noma izikhulu eziphethwe umnyango wezenhlalakahle njengoba kungase kubukeke kanjalo.

Imigomo ephathelene nokwabiwa kwemisebenzi

4. Ilunga lomkhandlu noma isikhulu esiphethwe umnyango sine lungelo loku-
 - (a) phakamisa noma lokwengeza imigomo ekwabiweni kwemisebenzi ngokuvunyelwa izinxenyana ka 3(1) no 3(2);
 - (b) beka imigomo eyehlukile ngokubhekelela ukwehlukahlukana kwemisebenzi.

Inkambiso nenqubo ephathelene nokwabiwa kwemisebenzi

5. Ilunga lomkhandlu noma umphathi womnyango unelungelo lokuthatha isinqumo njengalokhu kubekwe enxenyeni ka3(1) no 3(2) emva -

- (a) kokuxoxisana nohulumeni wasekhaya maqondana -
 - (i) nokwabiwa kwemisebenzi; kanye
 - (ii) nesikhulu noma izikhulu ezisemisebenzini kahulumeni wasekhaya; okuyizona ezinikezwe ukuba ziwenze; futhi
- (b) emva kokubhekela-
 - (i) imibono kahulumeni wasekhaya: abathintekayo;
 - (ii) amandla kahulumeni wasekhaya: abathintekayo;
 - (iii) imali-mxhaso ekhona yokuphumelelisa imisebenzi yezinhlakahle ethintekayo;
 - (iv) umthetho wanoma yimuphi uhulumeni wasekhaya oqondene nemisebenzi yezinhlakahle othintekayo; futhi
 - (v) ukuthi lesosiphakamiso sizozifeza izinjongo zalomthetho.

Imigomo ephathelene nabasebenzi bezenhlakahle

6. (1) U-MEC noma umphathi womnyango, njengoba kufanele, angasebenza ngaso sonke isikhathi emva komsebenzi wakhe wezenhlalakahle ukushicilela izimiso noma imigomo ephathelene nezenhlalakahle.

(2) Noma imuphi umgomo noma isimiso njengoba kubekiwe esesigatshaneni (1) engaba nomthelela ekucekeleni phansi izinhlelo zezenhlalakahle, noma ukuhoxiswa komxhaso kungenzeka kuphela emva kokuba-

- (a) esenikenze isaziso ngenhloso nangsinqumo sakhe;
- (b) esenikeze isikhathi esanele kulabo abanothando lokuphawula nezindaba eziphathelene nalomsebenzi; futhi
- (c) ngokunakekela yonke imibono.

Ukwabiwa kwemisebenzi yezenhlalakahle ezikhulwini zikahulumeni wasekhaya

7. Noma ngabe yisiphi isikhulu sikahulumeni wasekhaya sesifunda esinikenzwe amandla, umsebenzi ngabansi kwesigaba 3 (1) noma 3 (1), kufanele siwenze endaweni esinqunyelwe yona nguhulumeni wasekhaya ophathelene ngokubhekela-

- (a) nanoma iziphi izimo zemisebenzi echazwe esigabeni 4 (section 4);
- (b) noma iyiphi inkambiso nemigomo ephathelene nemisebenzi yezenhlalakahle; futhi
- (c) nanoma yiziphi iziyalo zamalunga omkhandlu kanye nomphathi womnyango njengalokhu kudaluliwe esigabeni 6 (section 6).

Imali-mxhaso yemisebenzi yezenhlalakahle

8. (1) Amalungu omkhandlu angaxhasa imisebenzi yezenhlalakahle kuhulumeni wasekhaya ngokuvumelana namalungu esigungu okuyiwona angunya lokuxhasa isifundazwe.

(2) Amalungu omkhandlu -

(a) anelungelo lokubeka noma yimuphi umgomo maqondana nomxhaso njengoba kudaluluwe engxenyani 1(subsection (1));

(b) anelungelo lokubeka imigomo eyahlukile ngokulandela ukwehlukahlukana kwemisebenzi yezenhlalakahle nangokwehlukahlukana kwezifundazwe nohulumeni basekhaya.

Ukuthuthukisa kolwazi kubantu basesiFundazweni saseGauteng

9. Amalungu omkhandlu kumele athathe izinyathelo ezifanele ukuthuthukisa nokusungulwa kwe izinhlelo zokwakha ulwazi lokuhlinzekela imisebenzi yezenhlalakahle kahulumeni wasekhaya.

Uphenyo oluphatelene nemisebenzi yezenhlalakahle

10. Amalungu omkhandlu anelungelo -

- (a) lokuqoka nanoma yimuphi umuntu ofanele ukuphenya ngezinto eziphatelene nokusebenza kwezenhlalakahle, ngokubhalwe phansi; futhi
- (b) lokudalula, ngokubhalwe phansi imiphumela yalolo phenyo.

Ukuhoxiswa kwabaphathiswa bemisebenzi

11. (1) Amalungu omkhandlu noma iziphathi mandla zomnyango zingahoxisa nanoma yimuphi umuntu oqokelwe umsebenzi othile ngokugunyazwa ngumthetho wesigaba 3 (1) noma 3 (2).

(2) Amalungu omkhandlu noma iziphathimandla zomnyango zingahoxisa nanoma yimuphi oqokelwe umsebenzi othile ngokomthetho wesigaba (1) yinqobo lokho kuzokwenziwa emva -

- (a) kokunikeza isaziso esibhalwe phansi esisho ukuhoxiswa-
 - (i) kwalesosikhulu ebesiphathiswe umsebenzi wezenhlalakahle; kanye
 - (ii) nakuhulumeni wasekhaya othintekayo;
- (b) kokunikezwa kwesaziso esisemqoka esichaza ngokuhoxiswa kwalowo mqahswai ephephandabeni okushicilelwa kulo izaziso zesiFundazwe nokuyilona kulo izinqumo ezithathwe nguhulumeni wasekhaya;
- (c) kokunikeza izinhlangano ezinesifiso sokuphawula ithuba elanele lokubhekisisa izimbangela zokuhoxiswa kwaleso sikhulu;
- (d) kokulalela zonke iziphakamiso zabo bonke abathintekayo.

(3) Amalungu omkhandlu nomphathiswa womnyango bangathatha izinyathelo ezifanele ekulungiseleleni izindlela zokubhekela zonke izinhlangano njengoba kuchaziwe enxenyani (2)(c) naku(d) kumbandakanye nkulalelwa kodaba umphakathi.

Izimisizomthetho

12. Amalungu omkhandlu awanakubeka imigomo ephambene nalomthetho maqondana-

- (a) nenqubo nenkambiso ephathelene nezenhlalakahle;
- (b) nezixwayiso eziphatelene nemisebenzi yezenhlalakahle;
- (c) nenkambiso yophenyo njengalokhu kushicilelwe esigabeni 10;
- (d) nomxhaso wezenhlalakahle;
- (e) nokwethulwa kwezinhlelo zezenhlalakahle nguhulumeni wasekhaya;
- (f) nokuthuthukisa ulwazi ezinhlelweni zezenhlalakahle;
- (g) nanoma yini eqondene nalomthetho okufanele kushicilelwe;

(h) nanoma yini amalunga omkhandlu ayibona inesidingo ukuze kufezeke izinjongo zalomthetho.

Ukufinqa nokuqalisa

13. Lomthetho ubizwa ngokuthi Umthetho wezeNhlakahle wase Gauteng (Gauteng Welfare Relations Act), 1998 futhi uzoqala ukusebenza ngosuku oluyomenyezelwa nguNdunankulu kwiphephandaba elishicilela izaziso nezindaba zesiFundazwe.

GAUTENG WELFARE RELATIONS ACT, 1998

Act No. 17, 1998

No. 2060

26 Matšhe 1999

LEKGOTLA THERAMOLAO LA PROFENSI YA GAUTENG

**MOLAO WA DIKAMANO TŠA TŠA BOBOT-
LANA WA GAUTENG, 1998**

(1) The Commission shall have the following functions:

- (a) to monitor and report to the Council on the implementation of the Act;
- (b) to conduct research and to report to the Council on the welfare relations in the province;
- (c) to advise the Council on the implementation of the Act;
- (d) to advise the Council on the welfare relations in the province;
- (e) to advise the Council on the implementation of the Act;
- (f) to advise the Council on the welfare relations in the province;
- (g) to advise the Council on the implementation of the Act;
- (h) to advise the Council on the welfare relations in the province;
- (i) to advise the Council on the implementation of the Act;
- (j) to advise the Council on the welfare relations in the province;
- (k) to advise the Council on the implementation of the Act;
- (l) to advise the Council on the welfare relations in the province;
- (m) to advise the Council on the implementation of the Act;
- (n) to advise the Council on the welfare relations in the province;
- (o) to advise the Council on the implementation of the Act;
- (p) to advise the Council on the welfare relations in the province;
- (q) to advise the Council on the implementation of the Act;
- (r) to advise the Council on the welfare relations in the province;
- (s) to advise the Council on the implementation of the Act;
- (t) to advise the Council on the welfare relations in the province;
- (u) to advise the Council on the implementation of the Act;
- (v) to advise the Council on the welfare relations in the province;
- (w) to advise the Council on the implementation of the Act;
- (x) to advise the Council on the welfare relations in the province;
- (y) to advise the Council on the implementation of the Act;
- (z) to advise the Council on the welfare relations in the province;

MOLAO

Gore go beakanyetšwe phetišetšo ya maatla le mešomo yeo e itšego go bahlankedi ba mebušo ya selegae ka gare ga profensi; gore go beakanyetšwe go gomišwa ga phetišetšo yeo; go beakanyetša go aga bokgoni bja go fana ka tirelo ya tša bobotlana go lebatong la mmušo wa selegae; le go beakanyetša merero yeo e sepedišanago le tše.

O FETIŠWA KE Lekgotlatheramolao la Profensi ya Gauteng ka tsela ye e latelago:

PEAKANYO YA MOLAO

1. Dithalošo
2. Maikemišetšo a Molao
3. Phetišetšo ya maatla, mešomo le maikarabelo
4. Mabaka ao a sepedišanago le phetišetšo ya maatla, mešomo le maikarabelo
5. Tšeo di elwago hloko le ditsela pele go fetišetšwa
6. Ditaelo mabapi le maatla ao a fetišeditšwego
7. Maikarabelo a bahlankedi ba mmušo wa selegae bao ba fetišeditšwego mešomo ya tša bobotlana
8. Go thekga mešomo ya bobotlana yeo e fetišeditšwego ka mašeleng
9. Go aga bokgoni lebatong la selegae
10. Dinyakišišo mabapi le mošomo wo o fetišeditšwego
11. Kgomišo ya diphetišetšo
12. Molawana ya tshepedišo
13. Leina ka boripana le letšatši la go thoma go šoma

Dithalošo

1. Go Molao wo ntle le ge kamano e bontšha ka tsela ye nngwe –

“mošomo wa tša bobotlana wo o fetišeditšwego” gora gore maatla, mošomo goba maikarabelo afe goba afe ao fetišeditšwego go mohlankedi wa mmušo wa selegae ka gare ga Profensi ka go latela karolo ya 3(1) goba 3(2);

“Kgoro” gora gore kgoro ya Profensi yeo e rwelego maikarabelo a tša bobotlana le tihabollo ya setšhaba;

“Hlogo ya kgoro” gora gore mohlankedi wa maemo a ka go feta bohle ka gare ga kgoro;

“mmušo wa selegae” gora gore mmušo lebatong motse

“MEC” gora gore Leloko la Khansele Phethiši leo le rwelego maikarabelo mabapi le merero ya tša bobotlana le tihabollo ya setšhaba ka gare ga Profensi.

“se se laetšwego” gora gore seo se laetšwego ke molawana wa tshepedišo;

“molawana wa tshepedišo” gora gore molawana wa tshepedišo ka tlase ga karolo ya 12; gomme

“Molao wo” o akaretša le molawana ofe goba ofe wa tshepedišo.

Maikemišetšo a Molao

2. Maikemišetšo a Molao ke –

- (a) go beakanyetša phetišetšo ya mešomo yeo e itšego ya tša bobotlana go bahlankedi ba mebušo ya selegae le go bea mabaka mabapi le phetišetšo yeo;
- (b) go hlohleletša kabelo ya ditirelo yeo e phatlaladitšwego e bile e le ya maemo;
- (c) go hlohleletša go tšea karolo ga mebušo ya selegae go kabelo ya ditirelo tša bobotlana; le
- (d) go hlohleletša go tšea karolo go go aga bokgoni bja go fana ka ditirelo go lebato la mmušo la selegae.

Phetišetšo ya maatla, mešomo le maikarabelo

- 3. (1) MEC, a kare ka go šomiša nothisi go Gazette ya Profensi, a fetišetša maatla, mošomo goba maikarabelo afe goba afe ao a filwego goba a rwešitšwe MEC ke Molao wa *Social Assistance Act, 1992* (Act No. 59 of 1992), ntle le maatla a go dira melawana ya tshepedišo, go badiredi ba mmušo wa selegae ka gare ga Profensi.
- (2) Hlogo ya Kgoro e ka re ge MEC a dumela le gona ka go šomiša nothisi go Gazette ya Profensi, ya fetišetša maatla, mošomo goba maikarabelo afe goba afe ao a rwešitšwego goba a filwe ke Molao wa *Social Assistance Act, 1992* (Act No. 59 of 1992), go badiredi bao ba šomelago mmušo wa selegae ka gare ga Profensi.
- (3) Gago selo go Molao wo, seo se theošago maatla a go fetišetša goba go fa mošomo ga MEC le Hlogo ya Kgoro ka go latela Molao wa, *Social Assistance Act, 1992* (Act No. 59 of 1992).
- (4) Phetišetšo ka tlase ga karolwana ya (1) goba (2) ga e tšeele MEC goba Hlogo ya Kgoro, maatla, mošomo goba maikarabelo ao a fetišeditšwego.

Mabaka ao a ka bewago go phetišetšo ya maatla, mešomo le maikarabelo

4. MEC goba Hlogo ya Kgoro, a ka-

- (a) dira phetišetšo yeo e akantšwego go dikarolo tša 3(1) le 3(2); le go
- (b) bea mabaka ao a fapanego mabapi le diphetišetšo tšeo di fapanego.

Tšeo di elwago hloko le ditsela tša go fetišetša

- 5. MEC goba Hlogo ya Kgoro a ka dira phetišetšo yeo e akantšwego go dikarolo tša 3(1) le 3 (2) fela ka morago ga go-
 - (a) bonana le mmušo wa selegae mabapi le-
 - (i) phetišetšo; le
 - (ii) mohlankedi goba bahlankedi bao ba šomago ka gare ga mmušo wa selegae bao phetišetšo e lebišitšwego go bona, le
 - (b) ka morago ga go ela hloko –
 - (i) diponelo tša mebušo ya selegae yeo e amegago;
 - (ii) bokgoni bja mmušo wa selegae wo o amegago;
 - (iii) thekgo ya tšhelete yeo e ka kgonegago gore mešomo ya tša bobotlana e phethege;
 - (iv) melawana efe goba efe ya mmušo wa selegae yeo e amanago le mešomo yeo e amegago; le
 - (v) gore na phetišetšo yeo e akanywago e tla fihlela Molao wo.

Ditaelo mabapi le mešomo ya tša bobotlana yeo e fetišeditšwego

- 6. (1) MEC goba Hlogo ya Kgoro a ka re nako le nako ka morago ga phetišetšo ya mošomo wo o itšego wa tša bobotlana a fa taelo mabapi le phethagatšo ya mošomo oo.
- (2) Taelo efe goba efe yeo e akantšwego go karolwana ya (1) yeo e ka dirago gore ofisi ya lenaneo goba tirelo ya tša bobotlana e tswalelwe, goba e fediša go beakanyetša thekgo ya tšhelete, e ka dirwa fela ka morago ga –
 - (a) go fa nothisi yeo e kwagalago go bao ba amegago mabapi le maikemišetšo a go fa taelo yeo;
 - (b) go fa batho bao ba amegago nako yeo e bonagalago ya go ikarabela mabapi le maikemišetšo ao; le

- (c) ka morago ga go ela hloko dikemedi ka moka tšeo di dirilwego.

Maikarabelo a bahlankedi ba mmušo wa selegae bao ba fetišeditšwego mešomo ya tša bobotlana

7. Mohlankedi yo mongwe le yo mongwe wa mmušo wa selegae ka gare ga profensi yo a filwego maatla, mošomo le maikarabelo ka tlase ga karolo ya 3(1) goba 3(2), o swanetše go dira mošomo wo o fetišeditšwego ka gare ga mellwane ya mmušo wa selegae wo o amegago ka go latela –
- (a) lebaka lefe goba lefe leo le rwešitšwego phetišetšo bjalo ka ge e akantšwe go karolo ya 4;
- (b) pholisi, tšhomelo goba seemo sefe goba sefe seo se šomago go phetišetšo ya mošomo wo o amegago;
- (c) taelo efe goba efe yeo MEC goba Hlogo ya Kgoro, a ka ye fago ka go latela karolo ya 6.

Go thekga mešomo ya bobotlana yeo e fetišeditšwego ka mašeleng

8. (1) MEC, a ka re ka tumelano le Leloko la Khansele leo le rwelego maikarabelo a matlotlo ka Profensing, a fana ka thekgo ya tšhelete go mmušo wa selegae mabapi le gore o phethagatše mošomo wo o itšego wa bobotlana.
- (2) MEC a ka –
- (a) bea lebaka lefe goba lefe la go fana ka thekgo leo le akantšwego go karowana ya a(1); le go
- (b) bea mabaka ao a fapafapanego mabapi le mešomo yeo e fapafapanego yeo e fetišeditšwego ya tša bobotlana le mebušo yeo e fapafapanego.

Go aga bokgoni lebatong la selegae

9. MEC, a ka tšea magato a maleba gore a tšweletše le go phethagatša mananeo a go aga bokgoni bja go aba ditirelo tša maphelo lebatong la selegae.

Dinyakišišo mabapi le mošomo wo o fetišeditšwego

10. MEC a ka –
- (a) re ka go šomiša lengwalo a bea motho ofe goba ofe wa maleba gore a nyakišiše morero ofe goba ofe wo o lego mabapi le phethagatšo ya mošomo wo o fetišeditšwego; le go
- (b) hlaloša mellwane ya nyakišišo yeo ka go šomiša lengwalo.

Kgomišo ya diphetišetšo

11. (1) MEC goba Hlogo ya Kgoro, a ka gomiša phetišetšo efe goba efe yeo e dirilwego ka go latela karolo ya 3(1) goba 3(2);
- (2) MEC goba Hlogo ya Kgoro a ka gommiša phetišetšo ka go latela karolwana ya (1) fela ka morago ga –
- (a) go fa nothisi yeo e ngwadilwego yeo e hlalošago maikemišetšo a go gomiša phetišetšon yeo –
- (i) gomme a ye fa mohlankedi yoo modiro wa bobotlana o fetišeditšwego go yena; le
- (ii) go mmušo wa selegae wo o amegago;
- (a) go fa nothisi yeo e kgwagalago ya maikemišetšo a go gomiša phetišetšo yeo go bonnyane kuranta ye tee yeo e hwetšagalago Profensing ka bophara yeo gape e fihlago lefelong la mmušo wo o amegago wa selegae;
- (b) go fa bao ba amegago nako yeo e bonagalago ya go ikarabela ka go dira dikemedi mabapi le maikemišetšo a go gomiša phetišetšo; le
- (c) go ela hloko dikemedi tšeo ka moka.
- (3) MEC goba Hlogo ya Kgoro aka tšea magato a maleba gore a sepediše go dira le go lekola dikemedi tšeo di akantšwego go dikarolwana tša (2) (c) le (d), go akaretšwa le go swara ditheetšo tša setšhaba.

Melawana ya tshepedišo

12. MEC a ka dira melawana yeo e sa thulanego le Molao wo, mabapi le-
- (a) dipholisi, tšhomelo le seemo seo se šomago go mešomo yeo e fetišeditšwego ya tša bobotlana;
 - (b) go bea leihlo go phethagatšo ga mešomo yeo e fetišeditšwego ya tša bobotlana;
 - (c) tshepedišo ya dinyakišišo tšeo di akantšwego go karolo ya 10;
 - (d) go fa thekgo ya tšhelete go mešomo yeo e fetiditšwego;
 - (e) mananeo a tša bobotlana ao a fiwago ke mmušo wa selegae;
 - (f) tlhabollo le phethagatšo ya mananeo a go aga bokgoni;
 - (g) morero ofe goba ofe woo e lego gore go ya ka Molao wo o ka laelwa goba o swanetše go laelwa;
le
 - (h) morero ofe goba ofe wo MEC bonago o hlokega gore go fihlelwe maikemišetšo a Molao.

Leina ka boriapana le letšatši la go thoma go šoma

13. Molao wo o bitšwa Molao wa Gauteng wa Dikamano tša tša Bobotlana, 1998 gomme o tla thoma go šoma ka letšatši leo le beilwego ke Tonakgolo ka tsebišo go Gazette ya Profensi.

GAUTENGSE WET OP TOEVLUKSOORDE VIR STRAATKINDERS, 1998

Wet No. 16, 1998

No. 2061

26 Maart 1999

Hiermee word bekendgemaak dat die Premier sy goedkeuring geheg het aan die volgende Wet wat hiermee vir algemene inligting gepubliseer word:

No. 16 van 1998: Gautengse Wet op Toevlugsoorde vir Straatkinders, 1998

PROVINSIALE WETGEWER VAN GAUTENG

**GAUTENGSE WET OP TOEVLUKSOORDE
VIR STRAATKINDERS, 1998**

1. Die doel van hierdie wet is om te versek dat kinders wat op straat leef, in staat gestel word om 'n normale lewenswyse te lei en hul potensiaal te ontwikkel.

2. In hierdie wet word die definisie van 'n straatkind en die verpligtinge van die staat en die gemeenskap ten opsigte van hierdie kinders uiteengesê.

3. Hierdie wet beskryf die proses van identifisering, insluiting en versorging van straatkinderen, asook die rolle van verskillende instansies.

4. Die wet bepaal die reëls vir die toewysing van kinders aan versorgingsinstansies en die vereistes vir hierdie instansies.

5. Hierdie wet beskryf die proses van terugkeer van kinders na hul gesinne of gemeenskappe, indien dit moontlik is.

6. Die wet bepaal die reëls vir die finansiering van die versorging van straatkinderen.

7. Hierdie wet beskryf die proses van toewysing van kinders aan versorgingsinstansies en die vereistes vir hierdie instansies.

8. Die wet bepaal die reëls vir die finansiering van die versorging van straatkinderen.

WET

Om voorsiening te maak vir die vestiging, regulasie en subsidiëring van toevlugsoorde vir straatkinders; om mishandeling en uitbuiting van en diskriminasie teen straatkinders te voorkom; om beheer-, bedryfs- en moniteringsmetodes ten opsigte van toevlugsoorde vir straatkinders daar te stel; en om voorsiening te maak vir sake wat daarmee verband hou.

*(Engelse teks deur die Premier onderteken)
(Bekragting op 2 Januarie 1999)*

Word soos volg deur die Provinsiale Wetgewer van Gauteng **UITGEVAARDIG**:-

ORDENING VAN WET

HOOFSTUK 1

OMSKRYWINGS, TOEPASSING EN DOELWIT

Afdeling

1. Omskrywings
2. Toepassing van Wet
3. Doelwitte van hierdie Wet

HOOFSTUK 2

PLIGTE VAN TOEVLUKSOORD-OPERATEURS, TOEVLUKSOORD- WERKNEMERS EN TOEVLUKSOORD-VRYWILLIGERS

4. Beskerming teen mishandeling, uitbuiting en diskriminasie
5. Dissiplinêre stappe
6. Dissiplinêre register
7. Veiligheid
8. Programme vir straatkinders
9. Privaatheid
10. Verbod op onregverdige diskriminasie
11. Kinderregte

HOOFSTUK 3

BESTUUR VAN TOEVLUKSOORDE

12. Bestuursraad
13. Samestelling van die bestuursraad
14. Bevoegdhede en pligte van die bestuursraad
15. Bestuur van toevlugsoorde

HOOFSTUK 4

BEDRYF VAN DIE TOEVLUOSOORD

16. Bedryfsure
17. Personeel
18. Register van kinders
19. Finansiële rekords
20. Fisiese geriewe
21. Sindelikheid
22. Vertoning van registrasiesertifikaat

HOOFSTUK 5

BEFONDSING

23. Befondsing
24. Herroeping van befondsing

HOOFSTUK 6

MONITOR VAN TOEVLUOSOORDE

25. Aanstelling van inspekteurs
26. Funksies van inspekteurs
27. Bevoegdhede van inspekteurs
28. Samewerking met inspekteurs
29. Nakomingsopdragte
30. Jaarlikse evaluering van toevlugsoord

HOOFSTUK 7

REGISTRASIE VAN TOEVLUOSOORDE

31. Registrasie van toevlugsoorde
32. Bepaling van aansoek om registrasie
33. Voorwaardes van registrasies
34. Kansellasië van registrasie
35. Appèl teen kansellasië van registrasie
36. Register van toevlugsoorde
37. Register van straatkinders
38. Registrasiesertifikaat

HOOFSTUK 8

OORTREDINGS EN BESTRAFFINGS

- 39. Versuim om hierdie Wet na te kom
- 40. Bestraffings

HOOFSTUK 9

DIVERSE

- 41. Ontwikkeling van toevlugsoorde
- 42. Verwydering van kinders
- 43. Inligting
- 44. Vrystelling
- 45. Regulasies
- 46. Delegering van bevoegdheids- en opdra van pligte
- 47. Oorgangs- en besparingsbepalings
- 48. Korttitel en inwerkingtreddingsdatum

HOOFSTUK 1

OMSKRYWINGS, TOEPASSING EN DOELWIT

Omskrywings

1. In hierdie Wet, tensy die samehang anders aandui, beteken -
 - "Raad" 'n bestuursraad waarna in artikel 12 verwys word;
 - "kind" 'n persoon onder die ouderdom van 18 jaar;
 - "Departement" die departement in die administrasie van die Provinsie verantwoordelik vir welsyn en bevolkingsontwikkeling;
 - "Departementshoof" die mees senior amptenaar in die Departement;
 - "LUR" die Lid van die Uitvoerende Raad verantwoordelik vir sake wat met welsyn en bevolkingsontwikkeling in die Provinsie verband hou;
 - "voorgeskryf" deur regulasie voorgeskryf;
 - "Provinsie" die provinsie van Gauteng;
 - "registrasiesertifikaat" 'n sertifikaat wat ingevolge artikel 32 van hierdie Wet uitgereik word;
 - "regulasie" 'n regulasie wat ingevolge hierdie wet uitgevaardig word;
 - "toevlugsoord" enige perseel wat aangewend word vir die ontvangs, beskerming en tydelike sorg van meer as ses straatkinders, waarby 'n invalsentrum ingesluit word;
 - "toevlugsoord-werknemer" 'n persoon wat deur die toevlugsoord-operateur in diens geneem word;
 - "toevlugsoord-operateur" 'n persoon, bestuursliggaam, vrywillige vereniging, trust of regeringseenheid wat 'n toevlugsoord vir straatkinders bedryf;
 - "toevlugsoord-vrywilliger" 'n onbesoldigde vrywilliger wat vir 'n toevlugsoord-operateur werk;
 - "straatkind" 'n kind wat -
 - (a) op straat woon en hoofsaaklik besorg is met oorlewing en skuiling; of
 - (b) van sy of haar familie verwyderd is en -

- (i) in 'n tydelike skuilplek soos 'n oornaggerief of verlate huise of geboue woon; of
- (ii) van een plek na 'n ander beweeg; of
- (c) met sy of haar familie in verbinding bly maar wat vanweë armoede, oorbevolking, seksuele mishandeling of ander mishandeling binne die familie sekere dae en die meeste nagte op straat deurbring; of
- (d) in institusionele sorg is en uit 'n situasie van dakloosheid afkomstig is en blykbaar die gevaar loop om na 'n daklose bestaan terug te keer; en

"hierdie Wet" ook enige regulasie wat daarby ingesluit word.

Toepassing van Wet

2. (1) Hierdie Wet is van toepassing op alle toevlugsoorde, toevlugsoord-operateurs, toevlugsoord-werknemers en toevlugsoord-vrywilligers in die Provinsie.

(2) Alle toevlugsoorde, toevlugsoord-operateurs, toevlugsoord-werknemers en toevlugsoord-vrywilligers moet die bepalings van hierdie Wet nakom.

Doelwitte van hierdie Wet

3. Die doelwitte van hierdie Wet is -

- (a) om aan die basiese behoeftes van straatkinders te voldoen;
- (b) om die regte van straatkinders te beskerm;
- (c) om die ontwikkeling van 'n versorgende omgewing vir straatkinders in toevlugsoorde te bevorder;
- (d) om die ontwikkeling van sosiale en fisiese omgewings binne toevlugsoorde te bevorder waardeur straatkinders in staat gestel word om hul wêreld op sosiaal-opbouende wyses te hanteer;
- (e) om programme, strategieë en dienste te ontwikkel om straatkinders aan te moedig om waar ook al moontlik na hulle gemeenskappe en families terug te keer;
- (f) om die ontwikkeling van geskikte plasingprogramme vir straatkinders te bevorder;
- (g) om bevoegde sorg, behandeling, ontwikkeling en opvoeding vir straatkinders te verseker;
- (h) om die ontwikkeling van toevlugsoorde te bevorder; en
- (i) om die bedryf van toevlugsoorde in die Provinsie te reguleer.

HOOFSTUK 2

PLIGTE VAN TOEVLUOSOORD-OPERATEURS, TOEVLUOSOORD-WERKNEMERS EN TOEVLUOSOORD-VRYWILLIGERS

Beskerming teen mishandeling, uitbuiting en diskriminasie

4. (1) 'n Toevlugsoord-operateur, toevlugsoord-werknemer en toevlugsoord-vrywilliger moet die hoogste standaard van sorg dra om kinders wat in die toevlugsoord-operateur se sorg is teen mishandeling, uitbuiting, wanvoeding en diskriminasie te beskerm.

(2) Geen toevlugsoord-operateur, toevlugsoord-werknemer of toevlugsoord-vrywilliger mag 'n straatkind in die sorg van die toevlugsoord-operateur slaan of op enige ander wyse liggaamlik of geestelik mishandel nie.

Dissiplinêre stappe

5. (1) Geen toevlugsoord-operateur, toevlugsoord-werknemer of toevlugsoord-vrywilliger mag enige lyfstraf of ander vorme van liggaamlike dissipline op 'n straatkind in die toevlugsoord-operateur se sorg toedien nie.

(2) Geen toevlugsoord-operateur, toevlugsoord-werknemer of toevlugsoord-vrywilliger mag 'n straatkind in alleenopsluiting plaas nie.

(3) 'n Toevlugsoord-operateur, toevlugsoord-werknemer of toevlugsoord-vrywilliger mag slegs die dissiplinêre maatreëls wat voorgeskryf word, gebruik, of toelaat dat dit gebruik word.

Dissiplinêre register

6. 'n Toevlugsoord-operateur moet -

- (a) 'n dissiplinêre register byhou; en
- (b) enige dissiplinêre maatreël wat ten opsigte van elke straatkind in die toevlugsoord toegepas word, in daardie register aanteken.

Veiligheid

7. 'n Toevlugsoord-operateur moet die hoogste vatbare standaard van sorg vir die gesondheid, voeding en veiligheid van straatkinders in die toevlugsoord verseker.

Programme vir straatkinders

8. (1) 'n Toevlugsoord-operateur moet, ooreenkomstig die voorgeskrewe standarde, elke straatkind in sy sorg voorsien van -

- (a) 'n ontwikkelingsprogram en behandelingsplan;
- (b) 'n gesinsherenigings- of ander geskikte plasingsprogram;
- (c) toegang tot opvoedingsdienste;

- (d) toegang tot gesondheidsdienste;
- (e) toegang tot sosiale welsynsdienste; en
- (f) enige ander voorgeskrewe program of diens.

(2) 'n Toevlugsoord-operateur moet 'n uitreikingsprogram voorsien vir straatkinders wat nie in die toevlugsoord-operateur se sorg is nie, maar wat in die geografiese nabyheid van die toevlugsoord verkeer.

Privaatheid

9. (1) 'n Toevlugsoord-operateur, toevlugsoord-werknemer en toevlugsoord-vrywilliger moet die vertroulikheid en privaatheid van straatkinders in hulle sorg respekteer.

(2) Subartikel (1) is nie van toepassing op inligting wat rederlikerwys deur die LUR of Departementshoof vereis word nie.

Verbod op onregverdige diskriminasie

10. (1) 'n Toevlugsoord-operateur mag, wanneer straatkinders vir toelating tot die toevlugsoord gekies word, of wanneer sodanige straatkinders behandel word, geen onregverdige diskriminasie beoefen of toelaat nie.

(2) 'n Toevlugsoord-operateur mag geen straatkinders onredelik by die toevlugsoord uitsluit nie.

(3) 'n Toevlugsoord-operateur moet 'n program in die toevlugsoord voorsien wat daarop ingestel is om by toevlugsoord-werknemers, toevlugsoord-vrywilligers en straatkinders in sy sorg 'n waardering vir kulturele, godsdienstige en taaldiversiteit in te skerp.

Kinderregte

11. 'n Toevlugsoord-operateur moet 'n program in die oord voorsien wat daarop gerig is om by toevlugsoord-werknemers en toevlugsoord-vrywilligers respek vir die regte van kinders in te skerp.

HOOFSTUK 3

BESTUUR VAN TOEVLUKSOORDE

Bestuursraad

12. 'n Toevlugsoord-operateur moet 'n bestuursraad as die beheerliggaam van 'n toevlugsoord hê.

Samestelling van die Bestuursraad

13. (1) 'n Raad moet bestaan uit die aantal persone wat voorgeskryf word.

(2) Die Raad wat in subartikel (1) beoog word, moet minstens uit die volgende bestaan -

- (a) 'n voorsitter;
- (b) 'n sekretaresse; en
- (c) 'n tesourier.

Magte en bevoegdheids van die Bestuursraad

14. Die Raad moet -

- (a) oor die algehele bestuur van die toevlugsoord toesig hou;
- (b) voortdurende berading en steun aan toevlugsoord-werknemers en toevlugsoord-vrywilligers bied;
- (c) die implementering van programme wat ingevolge artikel 8 ontwikkel word, monitor;
- (d) die finansies van die toevlugsoord monitor en reguleer;
- (e) geouditeerde finansiële state voorsien soos wat voorgeskryf mag word;
- (f) die indiensneming en ontslag van personeel monitor en goedkeur;
- (g) oor die dissiplinêre sake ten opsigte van oordpersoneel toesig hou;
- (h) fondsinsamelingsprojekte van stapel stuur wat op die voortgesette onderhoud van die toevlugsoord gerig is;
- (i) bemarkingsprojekte van stapel te stuur wat gerig is op die uitbouing van die toevlugsoord se beeld; en
- (k) sodanige funksies en pligte verrig as wat deur die LUR voorgeskryf mag word met die oog op bevordering van die doelwitte van hierdie Wet.

Bestuur van toevlugsoorde

15. 'n Toevlugsoord-operateur moet verseker dat -

- (a) lidmaatskap van die Raad redelik verteenwoordigend is van die demografiek van ras en geslag in die Provinsie;
- (b) persone wat op die Raad aangestel word oor die vaardighede, kennis of ervaring beskik wat vir die bestuur van 'n toevlugsoord tersaaklik is; en
- (c) die toevlugsoord oor 'n demokratiese, verantwoordbare en deursigtige stelsel van bestuur en finansiële beheer beskik.

HOOFSTUK 4

BEDRYF VAN DIE TOEVLUKSOORD

Bedryfsure

16. 'n Toevlugsoord-operateur moet sy toevlugsoord vier-en-twintig uur per dag bedryf.

Personeel

17. (1) 'n Toevlugsoord-operateur moet te alle tye personeel op die oordperseel hê wat behoorlik gekwalifiseer of ervare is ten opsigte van kinderen jeugversorging, ooreenkomstig die voorgeskrewe verhouding van oordpersoneel tot straatkinders.

(2) 'n Toevlugsoord-operateur, toevlugsoord-werknemer en toevlugsoord-vrywilliger moet enige voorgeskrewe provinsiale norme en standarde ten opsigte van -

- (a) die gedrag van toevlugsoordpersoneel; en
 - (b) die bestuur van mishandeling van straatkinders
- nakom.

Register van kinders

18. (1) 'n Toevlugsoord-operateur moet 'n daaglikse bywoningsregister byhou van straatkinders wat van die toevlugsoord of sy geriewe gebruik maak.

(2) 'n Toevlugsoord-operateur moet sodanige ander rekords ten opsigte van straatkinders byhou, as wat voorgeskryf mag word.

Finansiële rekords

19. (1) 'n Toevlugsoord-operateur moet -

- (a) noukeurige en gedetailleerde boeke byhou, waarin inkomste en uitgawes en ander finansiële transaksies aangeteken word; en
- (b) finansiële beheerstelsels handhaaf wat die behoorlike aanwending van die toevlugsoord-operateur se fondse verseker.

(2) Die finansiële rekords wat in subartikel (1) beoog word, moet op die voorgeskrewe wyse geoudit word.

Fisiese geriewe

20. (1) 'n Toevlugsoord-operateur moet, volgens die voorgeskrewe standarde, die volgende voorsien:

- (a) 'n struktuur wat vir die veiligheid en ontwikkeling van straatkinders geskik is;
- (b) veilige, warm, toereikende en geskikte slaapperiewe;
- (c) toereikende en geskikte reinigingsgeriewe, met lopende water, en genoegsame storte of badgeriewe;
- (d) afsonderlike geriewe wat geskik is vir die ouderdomme en geslagte van straatkinders in sy sorg;
- (e) toereikende en geskikte kook-, eet- en ontspanningsgeriewe; en
- (e) toereikende en ekonomiese administratiewe fasiliteite.

Sindelikheid

21. 'n Toevlugsoord-operateur met sorg dat die toevlugsoord aan die voorgeskrewe standarde van higiëne en sindelikheid voldoen.

Vertoning van registrasiesertifikaat

22. 'n Toevlugsoord-operateur moet die toevlugsoord se registrasiesertifikaat op 'n prominente plek in die toevlugsoord vertoon.

HOOFSTUK 5

BEFONDSING

Befondsing

23. (1) Met die instemming van die Lid van die Uitvoerende Raad belas met finansies in die Provinsie, kan die LUR befondsing aan 'n toevlugsoord-operateur ten opsigte van 'n spesifieke toevlugsoord, program of ander voorgeskrewe doel toestaan.

(2) Die LUR kan die befondsing in subartikel (1) beoog onvoorwaardelik toestaan, of ingevolge sodanige voorwaardes as hy of sy goed dink.

(3) Die LUR mag verskillende voorwaardes ingevolge subartikel (2) oplê indien daar 'n redelike grondslag vir sodanige differensiasie bestaan.

Herroeping van befondsing

24. (1) Die LUR kan te enige tyd die befondsing wat ingevolge artikel 23 toegestaan word, herroep, indien die toevlugsoord-operateur -

- (a) enige bepaling van hierdie Wet oortree of versuim om daaraan te voldoen; of
- (b) enige voorwaarde verbonde aan sy befondsing ingevolge artikel 23(2) oortree of versuim om daaraan te voldoen.

(2) Die LUR mag nie ingevolge subartikel (1) optree nie, tensy hy of sy -

- (a) die toevlugsoord-operateur in kennis gestel het van die bedoeling om sodanig op te tree en die redes daarvoor;
- (b) die toevlugsoord-operateur en ander belanghebbendes die geleentheid gegun het om verhoë ten opsigte van sodanige optrede te rig; en
- (c) sodanige verhoë oorweeg het.

HOOFSTUK 6

MONITOR VAN TOEVLUKSOORDE

Aanstelling van inspekteurs

25. (1) Die Departementshoof kan enige behoorlik gekwalifiseerde of ervare persoon as inspekteur aanstel.

(2) Enige persoon wat ingevolge subartikel (1) aangestel word, moet sy of haar funksies ingevolge hierdie Hoofstuk onderworpe aan die riglyne en beheer van die Departementshoof verrig.

(3) Die Departementshoof moet elke inspekteur van die voorgeskrewe identifikasiesertifikaat voorsien.

Funksies van inspekteurs

26. 'n Inspekteur aangestel ingevolge artikel 25(1) moet nakoming van hierdie Wet bevorder, monitor en afdwing deur -

- (a) toevlugsoord-operateurs, toevlugsoord-werknemers, toevlugsoord-vrywilligers en straatkinders van advies te bedien ten opsigte van hul regte ingevolge hierdie Wet;
- (b) inspeksies ingevolge hierdie Hoofstuk uit te voer;
- (c) klagtes te ondersoek;
- (d) nakomingsopdragte uit te reik; en
- (e) enige ander voorgeskrewe funksie te verrig.

Bevoegdhede van inspekteurs

27. (1) 'n Inspekteur kan, met die doel om nakoming van hierdie Wet te monitor of af te dwing -

- (a) enige toevlugsoord sonder 'n lasbrief of kennisgewing betree; en
- (b) enige ander plek betree, nadat die nodige instemming van die eienaar of inwoner daarvan, of 'n lasbrief ingevolge subartikel (5) bekom is.

(2) Terwyl die inspekteur by enige toevlugsoord is, of by enige plek waarna in subartikel (1) verwys word, met die doel om nakoming van hierdie Wet te monitor of af te dwing, kan die inspekteur -

- (a) enige persoon ondervra, insluitend straatkinders, oor enige saak wat met hierdie Wet verband hou;

- (b) van enige persoon vereis om enige dokument wat onder sy beheer of in sy bewaring is onmiddellik aan die inspekteur produseer, of te enige ander tyd en by enige ander plek wat die inspekteur vereis;
- (c) van enige persoon wat beheer uitoefen oor enige elektroniese, digitale of magnetiese items, insluitend maar nie beperk tot rekenaars, rekenaardiskette en oudio- en visuele bande nie, of dit in bewaring het, vereis om onmiddellik sodanige items aan die inspekteur produseer of te enige ander tyd en by enige ander plek wat die inspekteur vereis;
- (d) van enige persoon waarna in paragraaf (b) of (c) verwys word, vereis om 'n verduideliking te gee van enige inskrywing of nie-inskrywing in enige dokument of item waarna in paragraaf (b) of (c) verwys word;
- (e) enige dokument of enige elektroniese, digitale of magnetiese item wat ingevolge paragraaf (b) of (c) geproduseer word, ondersoek en 'n afskrif daarvan maak of 'n uittreksel daarvan neem;
- (f) 'n inspeksie uitvoer van -
 - (i) enige artikel, middel of ding; of
 - (ii) die hele of enige gedeelte van die toevlugsoord of plek;
- (g) beslag lê op enige dokument, artikel, middel of ding;
- (h) van enige persoon vereis om enige inligting bekend te maak, hetsy mondeliks of skriftelik, en hetsy alleen of in die teenwoordigheid van getuies, ten opsigte van enige saak waarop hierdie Wet betrekking het, en vereis dat sodanige bekendmaking onder eed of plegtige verklaring gemaak word; en
 - (i) enige ander voorgeskrewe funksie verrig.

(3) 'n Inspekteur mag vergesel word van 'n tolk en enige ander persoon wat redelikerwys verlang word om met die uitvoering van die inspeksie behulpsaam te wees.

(4) 'n Inspekteur moet -

- (a) op versoek die sertifikaat waarna in artikel 25(3) verwys word, produseer;
- (b) 'n kwitansie verskaf vir enige dokument, artikel, middel of ding wat ingevolge subartikel 2(e) of (g) verwyder word; en
- (c) enige iets wat aldus verwyder is binne 'n redelike tydperk terugbesorg.

(5) 'n Magistraat mag 'n lasbrief soos bedoel in subartikel (1)(b) uitreik, slegs op skriftelike versoek deur 'n inspekteur wat onder eed of plegtige verklaring die noodsaaklikheid van betreding van die plek om nakoming van hierdie Wet te monitor of af te dwing, uiteen sit.

Samewerking met inspekteurs

28. (1) Enige persoon wat ingevolge artikel 27(2) deur 'n inspekteur ondervra word, moet elke vraag met waarheid beantwoord of na die beste van sy of

haar vermoë, maar daar word van geen persoon vereis om enige vraag te beantwoord indien die antwoord self-inkriminerend mag wees nie.

(2) Enige persoon wat deur die inspekteur ingevolge artikel 27(2) vereis word om enige dokument, item of inligting te produseer of bekend te maak, moet sodanige dokument, artikel of inligting op versoek van die inspekteur produseer of bekendmaak.

Nakomingsopdragte

29. (1) 'n Inspekteur wat redelike gronde het om te glo dat 'n toevlugsoord-operateur versuim het om enige bepaling van hierdie Wet na te kom, kan 'n nakomingsopdrag uitreik.

(2) Die nakomingsopdrag kan die toevlugsoord-operateur opdrag gee om enige stappe te doen wat die inspekteur -

(a) nodig ag om die bepaling na te kom; en

(b) in die nakomingsopdrag spesifiseer.

(3) Wanneer 'n nakomingsopdrag ingevolge subartikel (2) uitgereik word, moet die inspekteur 'n redelike tydperk spesifiseer waarin die gespesifiseerde stappe gedoen moet word.

(4) Die toevlugsoord-operateur moet 'n afskrif van die nakomingsopdrag op 'n prominente plek, wat vir die straatkinders in die toevlugsoord toeganklik is, vertoon.

(5) Die toevlugsoord-operateur moet binne die tydperk wat in die nakomingsopdrag vermeld word, aan die nakomingsopdrag voldoen.

Jaarlikse evaluering van toevlugsoord

30. (1) Die Departementshoof moet jaarlikse die bedrywighede van 'n toevlugsoord op die voorgeskrewe wyse evalueer.

(2) 'n Jaarlikse evalueringverslag vir elke toevlugsoord moet deur die Departementshoof opgestel word en mag aanbevelings insluit ten opsigte van enige veranderings van enige saak of aspek wat met die toevlugsoord verband hou.

HOOFSTUK 7

REGISTRASIE VAN TOEVLUKSOORDE

Registrasie van toevlugsoorde

31. (1) 'n Toevlugsoord-operateur mag nie 'n toevlugsoord in die Provinsie bedryf tensy -

(a) die toevlugsoord ingevolge artikel 32 van hierdie Wet geregistreer is nie; en

(b) die toevlugsoord ingevolge die Kindersorgwet, 1983 (Wetnr. 74 van 1983) geregistreer is nie.

(2) 'n Aansoek om registrasie van 'n toevlugsoord moet op die voorgeskrewe wyse by die Departementshoof ingedien word.

Bepaling van aansoek om registrasie

32. (1) Die Departementshoof moet enige aansoek om registrasie van 'n toevlugsoord oorweeg.

(2) Die Departementshoof kan, wanneer 'n aansoek ingevolge subartikel (1) oorweeg word, vereis dat hy of sy voorsien word van enige inligting in verband met die aansoek.

(3) Die Departementshoof kan -

- (a) die aansoek om registrasie van 'n toevlugsoord afkeur; of
- (b) die aansoek om registrasie van 'n toevlugsoord toestaan.

(4) Indien die Departementshoof besluit -

(a) om die aansoek toe te staan, moet die Departementshoof -

- (i) die aansoeker se naam in die toepaslike register van toevlugsoorde aanbring;
- (ii) 'n registrasiesertifikaat uitreik, met vermelding van die bepalinge van sodanige registrasie;
- (iii) die sertifikaat aan die aansoeker besorg; en
- (iv) so gou doenlik na die besluit, die registrasiesertifikaat in die Provinsiale Koerant publiseer; of

(b) om nie die aansoek af te keur, moet die Departementshoof die aansoeker skriftelik in kennis stel van die besluit en die aansoeker voorsien van redes vir sy of haar besluit.

(5) Enige aansoeker mag, op die voorgeskrewe wyse, 'n appèl teen die besluit van die Departementshoof om nie die aansoek toe te staan nie, by die LUR indien.

Voorwaardes van registrasie

33. (1) Die Departementshoof mag enige redelike voorwaarde ten opsigte van 'n toevlugsoord se registrasie oplê.

(2) Die Departementshoof mag verskillende voorwaardes ingevolge subartikel (1) ten opsigte van verskillende toevlugsoorde oplê, indien daar 'n redelike grondslag vir sodanige differensiasie is.

(3) Die Departementshoof mag, op grondige redes, enige voorwaarde wat ingevolge hierdie artikel opgelê is, kanselleer of wysig of nuwe voorwaardes ingevolge hierdie artikel oplê.

Kansellering van registrasie

34. (1) Die Departementshoof mag, op redelike gronde, die registrasie van 'n toevlugsoord ingevolge hierdie Wet kanselleer indien -

- (a) die toevlugsoord-operateur versuim om die bepalings van hierdie Wet na te kom;
 - (b) die toevlugsoord-operateur versuim om die voorwaardes verbonde aan befondsing wat ingevolge artikel 23 toegestaan word, na te kom;
 - (c) die toevlugsoord-operateur versuim om 'n nakomingsopdrag wat ingevolge artikel 29 uitgereik word, na te kom;
 - (d) die toevlugsoord-operateur versuim om die aanbevelings wat in die jaarlikse evalueringsverslag ingevolge artikel 30 gemaak word, na te kom;
 - (e) die toevlugsoord-operateur versuim om die voorwaardes wat ingevolge artikel 33 opgelê word, na te kom; of
 - (f) die toevlugsoord-operateur die bepalings van die Kindersorgwet (Wetnr. 74 van 1983) of enige ander toepaslike wet oortree, of versuim om dit na te kom.
- (2) Die Departementshoof mag nie ingevolge subartikel (2) optree nie, tensy hy of sy -
- (a) die toevlugsoord-operateur in kennis gestel het van die bedoeling om sodanig op te tree, met vermelding van die redes daarvoor;
 - (b) die toevlugsoord-operateur en ander belanghebbendes die geleentheid gegun het om verhoër in verband met sodanige optrede te rig; en
 - (c) sodanige verhoër oorweeg het.
- (3) Waar die Departementshoof die registrasie van 'n toevlugsoord kanselleer, moet die Departementshoof oor die sluiting van die toevlugsoord toesig hou en verseker dat die straatkinderes na alternatiewe geskikte fasiliteite verskuif word.

Appèl teen kansellering van registrasie

35. (1) 'n Toevlugsoord-operateur kan op die voorgeskrewe wyse by die LUR appèl aanteken teen die besluit van die Departementshoof om die toevlugsoord se registrasie te kanselleer.

(2) Indien die LUR die appèl bekragtig, moet die Departementshoof die registrasie van die toevlugsoord herstel deur -

- (a) heruitreiking van registrasiesertifikaat; en
- (b) dienooreenkomstige wysiging van die register.

Registrasie van toevlugsoorde

36. Die Departementshoof moet 'n register op die voorgeskrewe wyse byhou van -

- (a) alle geregistreeerde toevlugsoorde; en
- (b) alle toevlugsoorde waarvan die registrasies gekanselleer is.

Registrasie van straatkinders

37. Die Departementshoof moet op die voorgeskrewe wyse 'n register byhou van straatkinders wat van die dienste van toevlugsoorde in die Provinsie gebruik maak.

Registrasiesertifikaat

38. Indien die Departementshoof die registrasie van 'n toevlugsoord ingevolge artikel 34 gekanselleer het, moet die toevlugsoord-operateur die oorspronklike registrasiesertifikaat binne 14 dae vanaf kansellering aan die Departementshoof terugstuur.

HOOFSTUK 8

OORTREDINGS EN BESTRAFFINGS

Versuim om hierdie Wet na te kom

39. Enige persoon wat hierdie Wet oortree of versuim om -

- (a) enige bepaling van hierdie Wet na te kom;
- (b) enige regulasie na te kom; of
- (c) enige voorwaarde, opdrag of vrystelling na te kom wat ingevolge hierdie Wet opgelê, gegee, uitgereik of toegeken word,

is aan 'n oortreding skuldig.

Bestraffings

40. Enige persoon wat skuldig bevind word aan 'n oortreding soos bedoel in artikel 39, kan 'n vonnis van 'n boete of tronkstraf van hoogstens drie (3) jaar opgelê word.

HOOFSTUK 9

DIVERSE

Ontwikkeling van toevlugsoorde

41. Die LUR kan die ontwikkeling van toevlugsoorde fasiliteer deur -

- (a) ooreenkomste met derde partye aan te gaan;
- (b) toevlugsoorde af te paar;
- (c) gespesialiseerde dienste te voorsien; of
- (d) enige ander middele aan te wend wat die doelwitte van hierdie Wet bevorder.

Verwydering van kinders

42. (1) Die Departementshoof kan 'n straatkind uit 'n toevlugsoord verwyder -

- (a) indien, na die mening van die Departementshoof, die liggaamlike en geestelike welvaart van 'n straatkind bedreig word; of
- (b) indien dit in die beste belang van die straatkind is.

(2) Die Departementshoof moet verseker dat 'n straatkind wat ingevolge subartikel (1) uit 'n toevlugsoord verwyder word in 'n geskikte alternatiewe fasiliteit geplaas word.

Inligting

43. 'n Toevlugsoord-operateur moet die LUR of Departementshoof, wat ook al die geval mag wees, voorsien van enige inligting wat redelikerwys deur hom of haar vereis word.

Vrystelling

44. (1) 'n Toevlugsoord-operateur kan op die voorgeskrewe wyse by die LUR aansoek doen om vrystelling van enige of al die bepalings van hierdie Wet.

(2) Die LUR kan, vir sodanige tydperk en op sodanige voorwaardes as wat hy of sy mag bepaal, enige toevlugsoord-operateur vrystel van enige of al die bepalings van hierdie Wet.

(3) Wanneer 'n vrystelling ingevolge subartikel (2) toegestaan word, moet die LUR 'n vrystellingsertifikaat aan die toevlugsoord-operateur uitreik, waarin die omvang, tydperk en vrystellingsvoorwaardes aangedui word.

(4) Die LUR kan 'n vrystellingsertifikaat te enige tyd wysig of onttrek.

(5) Die toevlugsoord-operateur moet 'n vrystellingsertifikaat wat ingevolge hierdie artikel toegeken word, op 'n prominente plek in die toevlugsoord vertoon.

Regulasies

45. (1) Die LUR mag regulasies uitvaardig wat nie strydig is met hierdie Wet nie, met betrekking tot -

- (a) die formaat van enige sertifikaat, opdrag of magtiging wat ingevolge hierdie Wet gemaak word;
- (b) die registrasie van toevlugsoorde;
- (c) die klassifikasie van toevlugsoorde en toevlugsoord-operateurs;
- (d) die sorg, opleiding en ontwikkeling van straatkinders;
- (e) die toekenning van befondsing, in samewerking met die LUR vir Finansies;
- (f) die prosedure in verband met vrystellings van die bepalings van hierdie Wet;

- (g) enige saak wat ingevolge hierdie Wet deur middel van regulasie voorgeskryf kan of moet word; en
- (h) enige saak wat hy of sy nodig of wenslik ag om die doelwitte van hierdie Wet te bevorder, en die algemeengeldigheid van hierdie bepaling word nie deur die voorafgaande paragrawe van hierdie artikel beperk nie.

(2) Verskillende regulasies mag ingevolge subartikel (1) uitgevaardig word ten opsigte van verskillende gebiede of ten opsigte van verskillende kategorieë of klasse van toevlugsoorde of toevlugsoord-operateurs.

Delegering van bevoegdheide en opdra van pligte

46. (1) Die LUR kan enige bevoegdheid, funksie of plig wat deur hierdie Wet aan hom of haar opgedra of opgelê word aan die Departementshoof of enige amptenaar van sy of haar departement deleger, behalwe die bevoegdheide waarna in artikels 32, 35 en 45 verwys word.

(2) Die Departementshoof kan enige bevoegdheid, funksie of plig wat deur hierdie Wet aan hom of haar opgedra of opgelê word, of wat ingevolge subartikel (1) aan hom of haar gedelegeer word, aan enige amptenaar van sy of haar departement deleger, behalwe die bevoegdheide waarna in artikel 42 verwys word.

- (3) Die LUR of Departementshoof, wat ook al die geval mag wees, kan -
- (a) enige redelike voorwaardes oplê ten opsigte van 'n delegering soos in hierdie artikel beoog word; en
 - (b) verskillende voorwaardes ten opsigte van verskillende delegerings oplê.

(4) Enige delegering van 'n bevoegdheid, funksie of plig ingevolge hierdie artikel -

- (a) moet skriftelik geskied;
- (b) weerhou nie die LUR of Departementshoof, wat ook al die geval mag wees, daarvan om sodanige bevoegdheid of plig self uit te voer nie; en
- (c) mag te enige tyd skriftelik deur die persoon wat dit opgedra het, onttrek word.

Oorgangs- en besparingsbepalings

47. Enige toevlugsoord wat reeds ten tye van die inwerkingtreding van hierdie Wet bestaan en wat ingevolge die Kindersorgwet, 1983 (Wetnr. 74 van 1983) geregistreer is -

- (a) moet voortgaan om ingevolge hierdie Wet bedryf te word; en
- (b) moet teen 'n datum wat deur die LUR by wyse van kennisgewing in die Provinsiale Koerant bepaal word, die bepalinge van hierdie Wet nakom.

Korttitel en inwerkingtreddingsdatum

48. Hierdie Wet staan bekend as die Gautengse Wet op Toevlugsoorde vir Straatkinders, 1998 en tree in werking op 'n datum wat deur die Premier by wyse van proklamasie in die Provinsiale Koerant vasgestel word.

No. 2061

26 Mashi 1999

UMTHETHO

Inhloso yalomthetho ukusiza ukuthi kusungulwe imithetho yokuxhasa izindawo zokukhosela kwezingane eziluvanzi noma ezingenamakhaya, ukuvikela ukuhlukumezeka, ukuxhashazwa nokubandlululwa kwezingane eziluvanzi, ukusungula izindlela zokubuseka, nokuqashelwa kwezindawo zokukhosela kwezingane eziluvanzi kanye nikunikezela izidingo ezixhumene nalokho

**KUSHAYWA UMTHETHO YISISHAYAMTHETHO SESIFUNDAZWE
SASEGAUTENG OZOHAMBA KANJE:**

UKUHLELWA KWEZIGABA ZOMTHETHO**ISAHLUKO 1****IZINCAZELO, UKUSEBENZA KWALOMTHETHO NENHLOSO****Isigaba**

1. Incazelo
2. Ukusebenza kwalomthetho
3. Izinjongo zalomthetho

ISAHLUKO 2

**IMISEBENZI YABAKHOSELISI, YEZISEBENZI EZIQONDENE NOKWAKHIWA
KWEZINDLU NOMA AMAGUMBI OKUKHOSELA IZINGANE KANYE NALABO
ABAZINIKELE EKWAKHIWENI KWEZINDLU ZOKUKHOSELA IZINGANE
EZILUVANZI**

4. Ukuvikela ukuhlukunyezwa, nokucwaswa nokuxhashazwa
5. Izindlela zokuqondisa izigwegwe
6. Uhla lokuqondisa izigwegwe
7. Ukuphepha
8. Izinhlelo zokusiza izingane eziluvanzi
9. Ilungelo lokuba wedwa ungaphazanyiswa
10. Ukunqandwa kokucwasana
11. Amalungelo ezingane

ISAHLUKO 3

**IZINDLELA ZOKUPHATHWA KWEZINDAWO ZOKUKHOSELA IZINGANE
EZILUVANZI**

12. Isigungu sabaphathi
13. Ukwakhiwa kwesigungu sabaphathi
14. Amandla nemisebenzi esigungu sabaphathi
15. Ukuphathwa kwezindawo zokukhosela zezingane eziluvanzi

ISAHLUKO 4

UKUSEBENZA KWEZINDAWO ZOKUKHOSELA IZINGANE EZILUVANZI

16. Izikhathi zokusebenza
17. Abaphathi
18. Ukubhalisa kwezingane
19. Amabhuku okusetshenziswa kwezimali
20. Izidingo eziphathekayo
21. Ezempilo
22. Ukuvezwa kwezitifiketi zokubhalisa

ISAHLUKO 5

UMXHASO

23. Umxhaso
24. Ukuhoxiswa kwezimali ezixhasile

ISAHLUKO 6

UKUQWASHISA NGEZINDAWO ZOKUKHOSELA

25. Ukuqokwa kwezinhloli
26. Umsebenzi wezinhloli
27. Amandla negunya lezinhloli
28. Ukubambisana nezinhloli
29. Ukuthotshelwa komthetho
30. Ukuhlolwa kwezindawo zokukhosela zezingane konyaka

ISAHLUKO 7

UKUBHALISWA KWEZINDAWO ZOKUKHOSELA

31. Ukubhaliswa kwezindawo zokukhosela
32. Izicelo zokubhalisa
33. Imigomo eqondene nokubhalisa
34. Ukuhoxiswa kokubhalisa
35. Ukumangala okuqondene nokuhoxiswa kokubhalisa
36. Uhlu lwezindlu zokukhosela
37. Uhlu lwezingane eziluvanzi
38. Izitifiketi zokubhalisa

ISAHLUKO 8**AMACALA NENHLAWULO**

- 39. Ukwehluleka ukuzibophezela kulomthetho
- 40. Ukujeziswa

ISAHLUKO 9**EZIXUBILE**

- 41. Ukuthuthukiswa kwezindawo zokukhosela
- 42. Ukuthuthwa kwezingane
- 43. Ulwazi
- 44. Inkululeko
- 45. Imithetho
- 46. Ukwabiwa kwamandla nemisebenzi
- 47. Ukonga nezinguquko
- 48. Ukufinqa nokuqalisa

ISAHLUKO 1**IZINCAZELO, UKUSEBENZA KWALOMTHETHO NENHLOSO****Izincazelo**

1. Kulomthetho, ngale kokuthi kuchaziwe-

“Isigungu” kusho isigungu sabaphathi esidalulwe kwisigaba 12;

“Ingane” kushiwo umuntu oneminyaka engaphansi kwengu -18 ubudala

“Umnyango” kusho umnyango ekuphathweni kwesifundazwe ophathelene nentuthuko yomphakathi nezenhlalakahle;

“Umpathi womnyango” kusho isikhulu esiphethe umnyango

“Ilunga lomkhandlu lesigungu esikhulu sikhulumeni” kusho amalungu esigungu esikhulu esiphathelene nezenhlalakahle kanye nezentuthuko yomphakathi wesifundazwe;

“Okunjalo ngokomthetho” kusho okumele kube yiko njengokusho komthetho

“Isifundazwe” kubhekiswe esifundazweni saseGauteng, futhi okusuke kuthiwa kushiwo ngumthetho kushuke kubhekiswe kulesifundazwe kuphela;

“Ukubhalisa kwezitifiketi” kushiwo izitifiketi ezinikezwa ngokomthetho wesigaba salomthetho

“Umthetho” kushiwo umthetho owenziwe ngaphansi kwalomthetho;

“Indawo yokukhosela” kushiwo leyondawo eyamukela, evikela izingane eziluvanzi ezingaba ngaphezu kwesi-6 okwesikhashana;

“Umqashwa wendawo yokukhoselisa” kushiwo lowomuntu oqashwe yilowo ophethe indawo yokukhoselisa;

“Umpathi wendawo yokukhoselisa” kushiwo umuntu, isigungu, izinhlango ezizijubile ukusebenzela ukukhoselisa izingane, inkampani enezimali ezisisiwe noma uphiko lukahulumeni olusebenzelana nokukhoseliswa kwezingane eziluvanzi ;

“Umkhoselisi ongabheke nzuzo” kusho lowo muntu osebenzela ukukhoselisa izingane engabheke kuholelwa;

“Ingane eluvanzi noma engenakhaya” kushiwo ingane-

- (a) empilo yayo isemgwaqeni;
- (b) ehlukeno nabazali bayo nomndeni wayo-
 - (i) ephila ngokukhosela okwesikhashana kulezo zakhiwo ezingahlali muntu noma esazashiywa;
 - (ii) ingane ompilo yayo isezindaweni ezahlukahlukeno;
- (c) okuthi noma ixhumene nomndeni wayo kodwa kuthi ngenxa yobuphofu, ukuhlukumezeka emndenini, ngokuminyana okudalwa ukungahleleki komndeni, impilo yayo iphelele emgwaqeni;
- (d) ekhule ekhaya elingenabo ubukhaya okungathi ngokubuyela kwayo ekhaya isimo sayo sibe sengcupheni;

“Lomthetho” uhlanganinise yonke imithetho

Ukusebebza kwalomthetho

2. (1) Lomthetho usebenza kuzo zonke izindawo zokukhoselisa izingane ezingenawo amakhaya, kubaphathi balezindawo, kubo bonke abasebenzi nakubo bonke abasebenzi abazinikele emsebenzini wokukhoselisa izingane esifundazweni.

(2) Zonke izindawo zokukhoselisa izingane, abaphathi balezindawo, abasebenzi nalabo abazinikele kumele balandele imigomo yalomthetho.

Izinjongo zalomthetho

3. Izinjongo zalomthetho yilezi-

- (a) ukuhlangabezana nezidingo zezingane ezingenawo amakhaya;
- (b) ukuvikela amalungelo ezingane ezingenawo amakhaya;
- (c) ukuthuthukisa isimo sokondleka kwezingane ezingenawo amakhaya;
- (d) ukuthuthukisa isimo sempilo yezingane kanye nokwelekelela izingane ukuba miqondo yazo ingadungeki ngenxa yesimo eseke badlula kuso futhi zakheke;
- (e) ukuthuthukisa izinhlelo, izindlela ezisebenzela ukukhuthaza izingane ezingenawo amakhaya ukuba zibuyele emindenini nasemiphakathini yazo lapho kungase kubelula;

- (f) ukuthuthukisa izindlela zokwethula izinhlelo zokusiza izingane ezingenamakhaya;
- (g) ukuqinisekisa ukuphathwa, ukuthuthukiswa nokufundiswa kwezingane kwezinganamakhaya;
- (h) ukuthuthukisa izindawo zokukhosela; futhi
- (i) ukulungiswa kwemisebenzi ephathelene nezokhosela esiFundazweni.

ISAHLUKO 2

UMSEBENZI WABAPHATHI BAMAGUMBI OKUKHOSELISA, ABAQASHWA KANYE NALABO ABAZINIKELEYO

Ukuvikelwa kokuhlukunyezwa, ukucwaswa nokuxhashazwa

4. (1) Umphathi wegumbi, umqashwa kanye nomsebenzi ozinikeleyo kufanele aqaphele ukuthi ukuphathwa kwezingane kube seziqophelweni eliphezulu ngaphansi kwalowo ophethe ezokukhoselisa maqondana nokuhlukunyezwa nokucwaseka.

(2) Akekho namunye osebenza ngokukhoselisa izingane ezingenamakhayai onelungelo lokuteleka noma elokuhlukumeza ngokwenyama noma ngokwenqondo ezinganeni ezingenamakhaya, kungaba umphathi wegumbi, umqashwa okanye lowo ozinikele egunjini lokukhoselisa izingane.

Ukujezisa

5. (1) Akekho namunye, kungaba ophethe igumbi lokukhoselisa izingani ezingenamakhaya, umqashwa noma umsebenzi ozinikeleyo onevume yokujezisa ngokushaya egunjini lokukhoselisa.

(2) Akekho namunye, kungaba ophethe igumbi lokukhoselisa izingani ezingenamakhaya, umqashwa noma umsebenzi ozinikeleyo onelungelo lokuhlukumeza ingane ngokuthi ayihlukanise nezinye izingane.

(3) Ophethe igumbi lokukhoselisa izingane ezingenamakhaya, umqashwa noma umsebenzi ozinikeleyo angajezisa izingane ezisegunjini lokukhosela ngokulandela lezo zindlela ezibekiwe kuphela.

Uhla lokujezisa

6. Umphathi wegumbi lokukhosela kumele-

- (a) alondoloze amabhuku aphaathelene nokujezisa;
- (b) alondoloze izigameko zokujezisa kwengane ngayinye ngokubhalwe phansi.

Ukuphepha

7. Umphathi wegumbi lokukhoselisa kufanele aqikelele ukuthi izingane ziphephe ngokwanele ngokwezempilo, ngokondleka kanye nokuphepha ngaphakathi egunjini lokukhoselisa.

Izinhlelo zezingane ezilala emigwaqeni

8. (1) Umphathi wegumbi kufanele alandele izindlela ezibekiwe zokuphatha izingane
- (a) izinhlelo zokuthuthukisa kanye nezindlela zokuphathwa kwalezi zingane;
 - (b) zibuye ziphinde futhi zihlanganise nemindeni yabo noma kuzanywe izindlela zokuthi babekwe kwezinye izindawo lapho ezingagcineka kahle khona;
 - (c) zibe sendaweni ezizothola kuyo imfundo;
 - (d) ezizothola ukwelashwa uma zigula;
 - (e) zibe sendaweni ezizokwazi ukuthola ezenhlalakahle ngokwanele khona;
 - (f) zibe sendaweni ezizothola kuzo lonke usizo eziludingayo.
- (2) Umphathi wegumbi kufanele anikezele ngezinhelo ezakhayo ngaphakathi nagaphandle kwegumbi lokukhosela.

Ilungelo lokuba wedwa ungaphazanyiswa

9. (1) Umphathi wegumbi, umqashwa kanye nozinikele kufanele bawahloniphe amalungelo ezimfihlo nanokuthi ingane izihlalele yodwa ingaphazanyiswa muntu.
- (2) Umthetho osesigatshaneni (1) (subsection 1) awusebenzi i ezintweni ezidingwa yilunga lomkhandlu noma nomphathi womnyango.

Ukuvinjelwa kocwasano

- 10.(1) Umphathi wegumbi akufanele avumele ukucwasa ekukhethweni nasekwemukelweni kwezingane ezinganawo amakhaya emagunjini okukhosela.
- (2) Umphathi wegumbi, akufanele adingise ingane egunjini lokukhosela ngaphandle kwesizathu esinqala.
- (3) Umphathi wegumbi kufanele enze izinhlelo ezizohlanganisa abaqashwa, ilabo abazinikele ngokusiza emagunjini ezingane ezinganawo amakhaya, futhi sifundise ukubekezelelana kokwehlukana ngamasiko, ngenkolo nolimi.

Amalungelo ezingane

11. Umphathi wegumbi kufanele enze izinhlelo ezizofundisa abasebenzi ukuthi bahloniphe amalungelo ezingane ezingenamakhaya.

ISAHLUKO 3

UKUBUSWA KWAMAGUMBI OKUKHOSELISA

Uhla lwabaphathi

12. Umphathi wegumbi kufanele akhe isigungu sabaphathi okuyisona esibheka ukuphathwa kwegumbi lokukhoselisa izingane.

Isakhiwo sesigungu sabaphathi

- 13.(1) Isigungu kufanele sakheke ngenani labantu elibekiwe emthethweni.
- (2) Ngomthetho wesigatshana (1) (subsection 1), isigungu kufanele sakhiwe kanje-

- (a) usihlalo
- (b) unobhala; kanye
- (c) nosikhwama.

Amandla nemisebenzi yesigungu sabaphathi

14. Isigungu kufanele-

- (a) sibheke ukuphathwa kwegumbi;
- (b) sisebenze ngokubambisana nezisebenzi eziqashiwe nalezo ezingabheke nzuzo;
- (c) ziqaphele ukuthi zonke izinhlelo zihamba ngokosiko olubekwe emthethweni osesigabeni 8 (section 8);
- (d) sibheke futhi sihlele ukusebenza kwezizimali zegumbi;
- (e) siveze izitatimende ezihloliwe ngendlela umthetho obeka ngayo;
- (f) sibheke ukuqashwa nokuxoshwa kwezisebenzi;
- (g) sibheke ukujezisa kulabo abaphambana nomthetho;
- (h) sikhuthale ohlelweni lokucela izimali ngenjongo yokuthuthukisa amagumbi okuhla izingane ezingenawo amakhaya;
- (i) azibandakanye nezinhlelo zokudayisa ulwazi lokwakhiwa kwezindawo zokukhosela
- (j) bazinikele ekwenzeni yonke imisebenzi njengalokho beyalelwe amalunga omkhandlu ukuze kufezeke izinjongo zalomthetho.

Ukubuswa kwegumbi lokukhoselisa izingane

15. Umphathi wegumbi kufanele aqikelele ukuthi -

- (a) amalunga esigungu simelelekile ngokohlanga nangobulili esifundazweni;
- (b) abantu abakhethiwe banolwazi namakhono mayelana nokuphathwa kwamagumbi okukhoselisa izingane, futhi
- (c) egunjini kusetshenzwa ngenkululeko nanokuthi zonke izinto zosobala futhi bonke abantu bazizwe benelungelo lokuphawula noma ukubeka umbono.

ISAHLUKO 4

UKUSEBENZA KWEGUMBI

Izikhathi zokusebenza

16. Umphathi wegumbi usebenz amahora angamashumi amabili nane (24 hours).

Abasebenzi basegunjini

17.(1) Ngasosonke iskhathi umphathi kufanele aqinisekise ukuthi bonke abantu abasegcekeni legumbi banolwazi olufanele ngokuphathwa kwezingane futhi babesenanini elihambisana nenani lezingane ezisegunjini.

(2) Umphathi wegumbi, nababasebenzi basegunjini kufanele basebenze ngokuhambisana nezimiso nenqubo njengalokho umthetho wesifundazwe ubekile-

- (a) imigomo nezindlela abantu abasebenza egunjini okufanele baziphathe ngayo;

- (b) ukubhekelwa kokuhlukunyezwa kwezingane egunjini.

Ukubhaliswa kwabantwana

- 18.(1) Umphathi kufanele agcine uhlu lwabantwana usuku nosuku abebesebenzisa igumbi;
 (2) Umphathi agcine imininingwane yezingane ezenganamakhaya njengoba kubekiwe emthethweni.

Imininingwane yezezimali

- 19.(1) Umphathi kufanele agcine -
 (a) imininingwane yezimali ezingenayo neziphumayo ngokuseqinisweni kanye nezinye izitatimende eziqondene nokusebenza kwezimali;
 (b) aqiseke ukuthi izimali zisetshenziselwa imisebenzi yasegunjini.
 (2) Imininingwane yokusebenza kwezimali kufanele ihlolwe ngendlela umthetho obeke ngayo enxenyane 1 (subsection 1).

Izidingo eziphathekayo

- 20.(1) Umphathi kufanele anikezele ngazo zonke izidingo njengalokhu kuchaziwe -
 (a) isakhiwo esiphephile nesisesimweni sokuthuthukisa izingane ezingenamakhaya;
 (b) indawo epephile, ethokomele nezinto zokulala ezanele;
 (c) izinto ezanele zokuhlazeka, ezinamanzi ahlanzekile, futhi nezindlu noma izindawo zokugezela ezanele;
 (d) zehlukaniswe kulandelwe ngokobulili nangokobudala bezingane;
 (e) izinto ezanele zokuphekela, ukudlela kanye nokusungulwa; futhi
 (f) izidingo ezanele neziseqopheleni elamukelekile.

Ezempilo

21. Umphathi kufanele aqikelele ukuthi igumbi lisezingeni elamukelekayo kwezempilo nakwezenhlanzeko.

Ukuvezwa kwezitifiketi zokubhalisa

22. Umphathi kufanele achwaneke izitifiketi zokubhalisa endaweni ebonakalayo egunjini lokukhoselisa

ISAPHLUKO 5

IMALI-MXHASO

Imali-mxhaso

- 23.(1) Amalungu esigungu sikahulumeni anganikeza izimali kumphathiswa wegumbi lokukhoselisa eziqondene nezinhlelo zokusebenza kwegumbi lokukhoselisa kuphela ume

esevumelene namalungu esigungu esiphethe izimali zesifundazwe.

(2) Amalungu esigungu sikahulumeni anganikela ngalezi zimali kunanoma yiziphi izimo ngokugunyazwa ngumthetho osenxenyane 1 (subsection 1).

(3) Amalungu esigungu anelungelo lokushaya nanoma yimuph umthetho ngokugunyazwa ngumthetho osenxenyane (2) uma kunesidingo.

Ukuhoxiswa kwemali-mxhaso

24.(1) Amalungu esigungu sikahulumeni angayiphuca imali ebisinekeziwe ngokomthetho osesigabeni (23) (section 23) noma nini kumphathi uma-

- (a) ukusetshenziswa kwalemali kungahanjiswa ngokomthetho
- (b) ukusetshenziswa kwalemali kungahambisani nemigomo ebekiwe ngokomthetho wengxenyane 23(2)

(2) Amalungu esigungu kahulumeni akufanele aziphathe ngokulawulwa yisigatshana 1 (subsection 1) ngaphandle uma-

- (a) eqale ngokwazisa umphathi wegumbi lokukhoselisa izingane ngezinjongo nezizathu zalokho akuhlosile
- (b) eqale ngokunikeza ithuba lokuphawula umphathi wegumbi nalabo abangaba nezifiso maqondana naleso sinyathelo; futhi
- (c) ezonakekela imibono yalabo abamelwe.

ISAHLUKO 6

UKUGADWA KWAMAGUMBI OKUKHOSELISA IZINGANE EZINGENAMAKHAYA

Ukuqokwa kwabahloli

25.(1) Umphathi womnyango unelungelo lokuqoka nanoma yimuphi umuntu obonakala enolwazi ukuba abe yinhloli.

(2) lowo oqokiwe ngaphansi komthetho osenxenyane (1) (subsection (1)) kufanele enze imisebenzi yakhe ngokugunyazwa ngumthetho okulesisahluko, ekwenza konke lokhu ngaphansi kwesandla somphathi womnyango.

(3) Umphathi womnyango kumele anikeze izitifiketi ezifanele enhlolini ngayinye.

Imisebenzi yezinhloli

26. Lowo mhloli oqokwe ngaphansi kwesigaba 25(1) (section(1)) kufanele agade aqinisekise ukuthi yonke imisebenzi yenziwa ngokuhambisana nalomthetho ngoku-

- (a) ngokuqwashisa umphathi wegumbi, abaqashwa, izisebenzi ezizinikeleyo nangamalungelo ezingane uqobo nemigomo yalomthetho;
- (b) hlola ngendlela ebekwe kulesahluko;
- (c) ngokuphenya izinkinga;
- (d) ngokunikeza imithetho;
- (e) nokwenza nanoma yimuphi umsebenzi ajutshelwe ukuwenza.

Amandla abahloli

27.(1) Ukuze umhloli afeze izinjongo zokugada nokubheka ukuthi umthetho uyalandelwa, unelungelo-

- (a) lokungena noma iliphi igumbi ngaphandle kokubikezela; futhi
- (b) angangena nanoma yiyiphi indawo uma evunyelwe ngumnini waleyo ndawo egunyazwa ngumthetho osengxenyane 5(subsection 5).
- (2) Ngesikhathi umhloli esegunjini noma kuleyo ndawo ekhonjwe umthetho osengxenyane (1) (subsection (1)) ngenhloso yokuzobheka ukulandelwa kwalomthetho unelungelo -
 - (a) lokubuza noma ngubani ngisho izingane ezikhoselisiwe nganoma yini ephathelene nalomthetho;
 - (b) lokucela noma imaphi amabhuku kunoma ngubani ophethe lapho noma ngasiphi isikhathi uma ebona ukuthi kunesidingo ukuba enze lolopheno;
 - (c) lokufuna nanoma ngubani ophethe noma ophathiswe ijele, noma amatephu, amavidiyo, amadiski, amakhompiyutha noma ngasiphi isikhathi uma isidingo sikhona;
 - (d) ukufuna kunoma ngubani ochazwe kusigaba(b) noma (c) incazelo yokungena noma yokungangeni komsebenzi oshiwo ezigabeni(b) noma (c);
 - (e) lokuhlola noma yini ebhalwe phansi kungaba ibhuku noma idokethe noma yilziphi izinto ezisebenzisa ugesi, noma eze-digital okanye i-magnetic ezikhishwe ngumthetho esiqephini (b) naku (c), futhi akopishe noma abhale isiqeshana;
 - (f) ahlole-
 - (i) noma yiyiphi i-atikili okanye okanye okuhambisana nemibhalo;
 - (ii) noma iyiphi indawo egunjini lokukhoselisa izingane;
 - (g) angaqhwaga noma agodle umbhalo, ibhuku noma yini ebhalwe phansi;
 - (h) lokufuna ukuba kufihlwe ulwazi oluthile, kungaba ngolubhaliwe noma olwenzeka bukhom, futhi eyedwa noma enofakazi ezintweni ezincikelene nalomthetho, afune futhi ivikelwe ngokomthetho nesiqiniseko; futhi
 - (i) lokwenza nanoma yimuphi umsebenzi agunyazwe ukuba awenze.

(3) Umhloli unelungelo lokusebenza nomtoliki okanye omunye umuntu odingekayo ekusizeni ukuhlola.

(4) Umhloli kufanele a-

- (a) aveze isitifiketi esibekwe ngumthetho esiqeshananeni 25 (3) uma kunesidingo;
- (b) anikeze i-risidi lombhalo, i-atikili nanoma yini ekhishwayo ngokomthetho 2(e) noma (g); futhi
- (c) abuyisele noma yini ebikhishwe ngesikhathi esifanele.

(5) Imantshi ingakhipha isigunyazo njengoba kuchaziwe emthethweni engxenyane

(1)(b) lokho kungenziwa kuphela uma umhloli ekucele ngokubhalwe phansi futhi kufungelwe kutholakale nemvume yokungena kuhlolwe ngenhloso yokubheka ukulandelwa kwalomthetho.

Ukubambisana phakathi kwabahloli

28. (1) Bonke abantu ababuzwa umbuzo ngumhloli ngokomthetho wesigaba 27(2) kufanele bayiphendule ngokweqiniso nanga ngokolwazi lwakhe oluphelele, kepha akekho umuntu okufanaele aphenndule umbuzo okuzothi ngokuwuphendula kwakhe azibophe.

(2) Noma ngubani oyocelwa umhloli ukuba aveze noma adalule ulwazi oluthile ngokomthetho osesigabeni 27(2) kumele enze njalo;

Ukubambisana nomthetho

29.(1) Uma umhloli enobufakazi obunzulu bokuthi umphathi wegumbi usebenza ngokungahambisani nezimiso zalomthetho unelungelo lokukhipha incwadi ephoqa umphathi wegumbi ukuba ahambisane nomthetho.

(2) Isinqumo sokubambisana nomthetho singaphoqa umphathi wegumbi lezingane athathe izinyathelo umhloli azibona:-

(a) zifanele ukuize kuhanjiswa nomthetho;

(b) azichaze kwisinqumo sokubambisana nomthetho.

(3) Ngesikhathi kunikezwa isinqumo somthetho ngaphansi kwesigaba (2) umhloli kufanele asho isikhathi okulindeleke ukuba izinyathelo zithathwe ngaso.

(4) Umphathi wegumbi kufanele abeke noma achwaneke isinqumo somthetho lapho sizobonwa khona nayizingane.

(5) Umphathi wegumbi kufanele ahambisane nesinqumo somthetho esikhathini esinqunyiwe isinqumo somthetho.

Ukuhlolwa komsebenzi wegumbi konyaka

30.(1) Umphathi womnyango kufanele ahlole ukusebenza kwegumbi kanye ngonyaka.

(2) Umbiko wemiphumela yokuhlolwa konyaka kufanele ihlanganiswe ngumphathi womnyango, futhi lombiko ungabandakanywa nayizioncomo ezimayelana nezinguquko ezingenziwa ekusebenzeni kwamagumbi.

(3) Ikhophi lombiko wonyaka kufanele lilethwe egumbini esikhathini esifanele kusukela osukwini ohlanganiswe ngalo.

ISAHLUKO 7

UKUBHALISWA KWEZINDAWO ZOKUKHOSELA

Ukubhaliswa kwezindawo

31.(1) Umphathi wezindawo zokukhosela akufanele asebenzise igumbi lokukhosela esiFundeni, ngaphandle nje uma-

(a) selibhalisiwe ngokulandela isigaba 32(section 32) yomthetho;futhi

(b) selibhalisiwe ngokulandela umthetho wokunakekela kwezingane i-Child Care Act,1983 (Act No.74 of 1983).

(2) Isicelo sokubhalisela igumbi lokukhoselisa izingane kufanele siqondiswe kumphathi womnyango.

Imigomo yezicelo zokubhalisa

32.(1) Umphathi womnyango kufanele azamukele zonke izicelo zokubhalisela amagumbi okukhoselisa izingane ezingenamakhaya.

- (2) Uma umphathi womnyango emukela izicelo ngokulandela umthetho osengxenyane
- (1) (subsection (1) angadinga imininingwane ephathelene nesicelo lesa.
- (3) Umphathi womnyango anga-
- (a) senqaba isicelo sokubhalisela igumbi lokukhoselisa izingane ezingenamakhaya; noma
- (b) semukela isicelo sokubhalisela igumbi lokukhoselisa izingane ezingenamakhaya.
- (4) Uma umphathi womnyango ethatha isinyathelo-
- (a) sokwemukela isicelo kufanele -
- (i) abhalise igama lalowo ofake isicelo kwi-rejista yamagumbi okukhoselisa izingane ezingenamakhaya;
- (ii) anikeze isitifiketi esiqukethe imigomo yokubhalisa;
- (iii) anikeze isitifiketi kulowo ofake isicelo;
- (iv) ashicilele isitifiketi sokubhalisa ephaphandabeni elikhipha izaziso zikahulumeni wesiFundazwe (Provincial Gazette); noma
- (b) Uma singemukeleki isicelo, umphathi womnyango kufanele azise lowo ofake isicelo ngezizathu zokungamukeleki kwesicelo sakhe.
- (5) Lowo ofake isicelo unelungelo lokudlulisa isicelo kumalungu esigungu sikahulumeni akhalaze ngesinqumo sokungemukelwa kwesicelo sakhe kumphathi womnyango.

Imigomo yokubhalisa

33.(1) Umphathi womnyango unelungelo lokwengeza imigomo emagunjini maqondana nokubhalisa.

(2) Umphathi womnyango unelungelo lowengeza imigomo ayahlukile egunyazwa ngumthetho osengxenyane (1) maqondana nokwehlukahlukana kwamagumbi okhoselisa izingane, uma kunezizathu zalowo mehluko.

(3) Umphathi womnyango unelungelo lokwesula noma ashintshe imigomo evumelana nalomthetho okanye angeze ngemogomo emosha engaphansi kwalomthetho.

Ukwesulwa kokubhaliswa kwegumbi lokukhosela kwezingane

34.(1) Umphathi womnyango angakwesula ukubhaliswa kwegumbi lokukhosela izingane ngokuvunyelwa yilo mthetho uma-

(a) umphathi wegumbi engahambisi ngendlela yemigomo yalomthetho;

(b) uma umphathi wegumbi ehluleka ukulandela imigomo maqondana nokuphathwa kwezimali njengalokhu kubekiwe esigabeni 23 (section 23);

(c) uma umphathi wegumbi ehluleka ukulandela isinqumo somthetho ngokomthetho esigabeni 29 (section 29);

(d) umphathi wegumbi ehluluka ukuhambisana nezincomo ezenziwe embikweni wokuhlola konyaka ngokomthetho wesigaba 30 (section 30);

(e) umphathi wegumbi ehluleka ukuhambisana nemigomo esemthethweni wesigaba 33 (section 33);

(f) umphathi wegumbi ehluleka ukuhambisana nomthetho we Child Care Act, 1983 (Act No.74 of 1983) nanoma yimuphi ke nje umthetho.

(2) Ayikho into engenziwa ngumphathi womnyango ngaphansi komthetho wesigatshana

(1) (subsection (1)) ngale kokuthi -

(a) eseqale wazisa umphathi wegumbi ngesinyathelo acabanga ukusithatha nangezizathu

zalokho;

(b) esenikeze ithuba elanele kumphathi wegumbi nakwabanye abangafisa ukuphawula ukuba basibhekisise lesi sinyathelo;

(c) azemukele lezi zincomo.

(3) Uma umphathi womnyango esula ukubhaliswa kwegumbi, kufanele kube nguye obheka ukuvalwa kwegumbi futhi aqinisekise ukuthi izingane zikhishelwe endaweni enzo zonke izidingo.

Isicelo sokuphikisa ukwesulwa kokubhalisa

35.(1) Umphathi wegumbi angadlulisa isikhalazo ngokwesulwa kokubhaliswa kwegumbi lakhe umphathi womnyango, asiqondise kwilunga lesigungu sikahulumeni.

(2) Uma ilunga lesigungu sikahulumeni livuselela ukubhaliswa kwegumbi lelo, umphathi womnyango kufanaele akuvuselele ukubhaliswa kwalelogumbi -

(a) ngokunikeza isitifiketi sokubhalisa; futhi

(b) achibiyele i-rejista.

I-rejista yamagumbi okukhoselisa izingane izingenamakhaya

36. Umphathi womnyang kufanele agcine i-rejista kuma-fomu asemthethweni-

(a) kumarejista awowonke amagumbi; futhi

(b) nakuwowonke amagumbi asulwayo.

Ukubhaliswa kwezingane eluvanzi emgwaqeni/ezingenamakhaya

37. Umphathi womnyango kufanele agcine i-rejista ema-fomini asemthethweni yezingane ezingenawo amakhaya esbenzela amagumbi okukhoselisa esifundazweni.

Isitifiketi sokubhalisa

38. Uma umphathi womnyango esesule ukubhaliswa kwegumbi njengokomthetho wesigaba 34, kufanele umphathi wegumbi abuyisele isitifiketi sokubhalisa kumphathi womnyango ezinsukwini ezingevile kwezingu 14 kusuka osukwini lokwesulwa.

ISAHLUKO 8

AMACALA NOKUJEZISWA

Ukuhluleka ukuhambisan nalomthetho

39. Umuntu ozohluleka noma aphikisane ne-

(a) nombandela walomthetho;

(b) ubulungiswa balomthetho;

(c) noma imuphi umgomo, ukuhamba komthetho, ukulandela izinhlelo ezibekiwe kulomthetho,

uzotholakal enecala.

Izizeziso

40. Umuntu oyotholakala enecala ngaphamsi komthetho wesigaba 39 (section 39) uzuhlawuliswa noma agqunywe ejele esikhathini esingadluli eminyakeni emithathu.

ISAHLUKO 9**EZIXUBILE****Ukuthuthukiswa kwezindawo zokukhoselisa**

41. Ilungu lesigungu likahulumeni angabheka ukuthuthukiswa kwezindawo zokukhoselisa ngokweza-

- (a) izivemelwano nezinhlangano ezifaneleyo;
- (b) ukusebenza ngokubambisana namanye noma nelinye igumbi eliseceleni;
- (c) amalungiselelo emisebenzi eseqophelweni; noma
- (d) nanoma yini ezothuthukisa izinjongo zalomthetho.

Ukuthuthwa kwezingane

42.(1) Inhloko yoMnyango ingazithutha izingane ezingenamakhaya emagunjini lapho zikhoseliswa khona-

- (a) uma, ngokubona kwayo inhloko yomnyango impilo nenqondo yengane inokwesatshiswa; noma
- (b) uma kungukubona/ukuthanda kwengane ukuthi igudluzwe.

(2) Inhloko yomnyango kufanele iqinisekise ukuthi usuthuthwa kwengane ngokwesigatshana (1) ingabe iyobekwa endaweni efanele ukuhlala kuyo yini futhi.

Ulwazi

43. Umphathi wegumbi lokukhoselisa izingane kufanele anikeze ngakho konke uma kunezizathu ezibalulekile okuyobe kudingwa yilungulesigungu likahulumeni noma inhloko yomnyango.

Inkululeko

44.(1) Umphathiwegumbi lokukhoselisa angenza isicelo elungeni lesigungu likahulumeni acele inkululeko ngokulandela nje zonke izindlela zokuziphatho kwaloMthetho.

(2) Ilungu lesigungu likahulumeni angakhulula nangayiphi indlela umphathi wegumbi lokukhoselisa inqobo nje ezolendela umthetho.

(3) Uma inkululeko isinikeziwe ngokulandela isigatshana (2) (subsection (2), ilungu elimele uhulumeni kufanele lishicilele isitifiketi senkululeko kumphathi wegumbi lichaze ngobungako, isikhathi elizohlala sona lisetshenziswa njengegumbi lezingane ezingenamakhaya kanye nezimo zenkululeko yegumbi.

(4) Ilungu lesigungu likahulumeni lingacibiyela noma lizagodle izitifiketi zenkululeko nanoma ingasiphi isikhathi.

(5) Umphathi wegumbi kufanele lezitiketi azibeke obala egunjini lokukhoselisa izinganengokugunyazwa yilesi sigaba.

Imithetho

- 45.(1) Ilungu likahulumeni lingenza umthetho ophambene nalomthetho, ukuze-
- indlela namandla enziwe ngokwalomthetho;
 - ube njengokubhaliswa kwamagumbi;
 - wehlukane amagumbi, noma abaphathi bamagumbi;
 - unakekele, uqeqeshe kanye futhi kuthuthukiswe izingane ezingenamakhaya;
 - uhlangabezane nomphathi wezimali kahulumeni, ukugunyazwa koxhaso;
 - inqubo ngokuphathelele nolomthetho;
 - zonke izinto ezihambisana nalomthetho ziyadingeka noma zivumelana nomthetho ofaneleyo;
 - Ilunga lomkhandlu linelungelo lokwenzisa noma yizipho izinto, noma umthetho uma nje lezizinto zibukeka zidingeka ekuthuthukisweni kwezinjongo zalomthetho, lokho ilunga lomkhandlu lingakwenza ngaphandle kokuvinjelwa umthetho obhalwe kulezigatshana ezingenhla
- (2) Ingenziwa imithetho eyahlukene ngokukwesigatshana (1) (subsection (1)) ngokubhekela izindawo ezahlukeneyo, noma izinhlela ezahlukeneyo, noma amazinga ehlukeneyo amagumbi, noma abaphathi bamagumbi.

Ukwabiwa kwamandla nemisebenzi

- 46.(1) Ilungu lesigungu sikahulumeni lingaqoka Umphathi womnyango noma yisiphi isikhulu esisemnyangweni wakhe asinike amandla, nanoma yimuphi umsebenzi awugunyazwe yilomthetho, ngaphandle kwamandla asesigabeni 32, 35 no 45.
- (2) Umphathi womnyango angaqoka nanoma yisiphi isikhulu esisebenza ngaphansi komnyango wakhe asinikeze amandla, nanoma yimuphi umsebenzi ogunyazwe kuye yilomthetho ngumthetho okulesigatshana (1) ngaphandle kwamandla ashiwo kumthetho osesigabeni 42.
- (3) Ilunga lesigungu noma umphathi womnyango kufanele -
- abeke imigomo efanele ekunikezeni amandla okukhulunywa ngawo kulomthetho;
 - abeke imigomo eyahlukene njengoba enikeza amandla ezimeni mezahlukene.
- (4) Noma yikuphi ukudluliselwa kwamandla ngaphansi komthetho walesigaba mawu -
- mawubhalwe phansi;
 - awuvimbeli ilunga lesigungu noma umphathi womnyango ukubaukusebenzisa amandla noma azenzele yena lowo msebenzi;
 - ungahoxiswa ngokubhalwe phansi yilowo ayewunikeziwe.

Izinhlelo zezingiquko nezokonga

47. Nanoma yiliphi igumbi elikhona njengoba kuqala lomthetho, nelibhalisiwe ngokomthetho wokunakekela izingane (Child Care Act, 1983) (Act No. 74 of 1983) -
- kufanae leliqhubekela lisebenze ngokwalomthetho;
 - malivumelane ngokwezimiso zalomthetho, ngosuku oluyomiswa yilungu lesigungu ngesaziso esiyophuma ephephandabeni lezaziso zesifundazwe (Provincial Gazette).

Ukufinqa nokuqalisa

48. Lomthetho ubizwa ngokuthi Umthetho wokuKhoselisa Izingane Eziluvanzi waseGauteng (Gauteng Street Children Shelters Act), 1998, futhi uzoqala ukusebenza ngosuku oluyomiswa uNdunankulu ngokushicilela isaziso ephaphandabeni lezaziso (Provincial Gazette).

Act No. 16, 1998

GAUTENG STREET CHILDREN SHELTERS ACT, 1998

No. 2061

26 Matšhe 1999

LEKGOTLA THERAMOLAO LA PROFENSI YA GAUTENG

**MOLAO WA GAUTENG WA MADULO A BANA
BA DITARATENG, MOLAO WA 1998**

MOLAO

Go beakanyetša, taolo le thekgo ya tšhelete go bana bao ba dulago ditarateng; go thibela tšhomišo-mpe, go hula le go kgetholla bana bao ba dulago ditarateng; go hloma mekgwa ya taolo, tshepedišo le go bea leihlo go madulo a bana ba ditarateng; le merero yeo e sepedišanago le tše.

O FETIŠWA ke Lekgotlatheramolao la Profensi ya Gauteng, ka tsela ye e latelago:-

PEAKANYO YA MOLAO

KGAOLO YA 1

DIHLALOŠO, TŠHOMIŠO LE MAIKEMIŠETŠO

Karolo

1. Dihlalošo
2. Tšhomišo ya Molao
3. Maikemišetšo a Molao

KGAOLO YA 2

MAIKARABELO A BASEPEDIŠI, BADIREDI LE BAITHAOPI BA MADULO

4. Tšhireletšo kgahlanong le tšhomišo-mpe, go hulwa le kgethologanyo
5. Magato a kgalemo
6. Rejistara ya kgalemo
7. Polokego
8. Mananeo a bana ba ditarateng
9. Tokelo ya go ba le sephiri
10. Thibelo ya kgethologanyo yeo e sego ya toka
11. Ditokelo tša bana

KGAOLO YA 3

BOLAODI BJA MADULO

12. Boto ya bolaodi
13. Sebopego sa boto ya bolaodi
14. Maatla le maikarabelo a maloko a boto
15. Bolaodi bja bodulo

KGAOLO YA 4

NAKO YA GO ŠOMA YA BODULO

16. Diiri tša go šoma
17. Badiredi
18. Rejistara ya bana
19. Direkoto tša matlotlo
20. Ditlabelo
21. Go hlweka

22. Go bontšha setifikeiti sa go boingwadišo

KGAOLO YA 5

THEKGO YA TŠHELETE

23. Thekgo ya tšhelete

24. Go gomiša thekgo ya tšhelete

KGAOLO YA 6

GO BEA LEIHLO GO MADULO

25. Go bea batlhahlobi

26. Mešomo ya batlhahlobi

27. Maatla a batlhahlobi

28. Tšhomišano le batlhahlobi

29. Taelo ya go latela molao

30. Tsheka-tsheko ya ngwaga ka ngwaga ya bodulo

KGAOLO YA 7

GO NGWADIŠA MADULO

31. Go ngwadiša madulo

32. Go tšea sephetho mabapi le go ngwadiša

33. Mabaka a boingwadišo

34. Phedišo ya boingwadišo

35. Aphili kgahlanong le phedišo ya boingwadišo

36. Rejistara ya madulo

37. Rejistara ya bana ba ditarateng

38. Setifikeiti sa boingwadišo

KGAOLO YA 8

MELATO LE DIKOTLO

39. Go palelwa go latela Molao wo

40. Dikotlo

KGAOLO YA 9

TŠE DINGWE

41. Tlhabollo ya Madulo

42. Go tloša Bana

43. Tshedimošo

44. Go lokollwa

45. Melawana ya tshepedišo

46. Phetišetšo ya maatla le go fana ka maikarabelo

47. Ditaelo tš nakwana le go beelwa thoko

48. Leina ka boripana le letšatši la go thoma go šoma

KGAOLO YA 1

DIHLALOŠO, TŠHOMIŠO LE MAIKEMIŠETŠO

Dihlalošo

1. Go Molao wo, ntle le ge kamano e bontšha ka tsela ye nngwe -

"Boto" gora gore boto ya bolaodi yeo go boletšwego ka yona go karolo ya 12;

"ngwana" gora gore motho wa ka tlase ga mengwaga ye 18 ka bogolo;

"Kgoro" gora gore kgoro ya Profensi yeo e swerego maikarabelo a tša bobotlana le tlhabollo ya setšhaba;

"Hlogo ya Kgoro" gora gore mohlankedi-mogolo ka gare ga Kgoro;

"MEC" gora gore Leloko la Khansele Phethiši leo le rwelego maikarabelo a merereo ya tša bobotlana le tlhabollo ya setšhaba ka gare ga Profensi;

"seo se laetšwego" seo se laetšwego ke molawana wa tshepedišo;

"Profensi" gora gore profensi ya Gauteng;

"setifikeiti sa boingwdišo" gora gore setifikeiti seo se filwego ka go latela karolo ya 32 ya Molao;

"bodulo" gora gore lefelo lefe goba lefe leo le šomišetšwago go amogela, go šireletša le go fana ka hlokomelo ya nakwana go bana bao ba ka fetago ba tshela gomme go akaretšwa le fao ba fihlelago gona;

"mosepediši wa bodulo" gora gore motho, sebopego sa khampani, asosiešene ya boithapo, *trust* goba uniti ya mmušo yeo e sepedišago bodulo bja bana ba setarateng;

"moithaopi go bodulo" gora gore motho yo a šomelago go se lefelwe ka tlase ga mosepediši wa bodulo;

"ngwana wa setarateng" gora gore ngwana-

- (a) yo a dulago setarateng yo a nyakago bodulo le go iphediša; goba
- (b) yo a sa dulego le lapa la gabo bona gape -
 - (i) a dula go bodulo bja nakwana bjalo ka ntlo goba moago wo o tlogetšwego; goba
 - (ii) a dula go mafelo a go fapafapana; goba
- (c) yo a sa ikgokaganya le lapa la gabo eupya a fela a robala ka ntle ka baka la bodiidi, go pitlagana, tšhomišo mpe ya thobalano goba tšhomišo-mpe ye nngwe ka gare ga lapa; goba
- (d) yo a hlokometšego ke instituti ye e itšego gomme a hloka gae, gape go na le kgonagalo ya gore ge a ka tloga o tla hloka madulo gape.

"Molao wo" o akaretša molawana ofe goba ofe wa tshepedišo.

Tšhomišo ya Molao

2. (1) Molao wo o šoma go madulo, basepediši ba madulo, badiredi ba madulo le baithaopi ba madulo

ka moka ka gare ga Profensi;

(2) Madulo, basepediši ba madulo, badiredi ba madulo le baithaopi ba madulo ka moka ka gare ga Profensi ba swanetše go latela ditaelo tša Molao wo.

Maikemišetšo a Molao wo

3. Maikemišetšo a Molao wo ke -

- (a) go fihlela dinyakwa tša motheo tša bana ba ditarateng;
- (b) go šireletša ditokelo tša bana ba ditarateng;
- (c) go hlohleletša tšhabollo ya lefelo leo le fanago ka thekgo go bana ba ditarateng ka gare bodulo;
- (d) go hlohleletša go tšweletša lefelo leo le tlogo thuša bana gore ba kgone go ikamanya le batho ka tsela yeo e agišago;
- (e) go hlohleletša tšweletšo ya mananeo, maano le ditirelo tšeo di tlogo kgontšha bana gore ba boele metseng le malapeng a bona ge go kgongega;
- (f) go tšweletša mananeo a go hweletša bana magae a maleba;
- (g) go netefatša gore bana ba ditarateng ba hwetša hlokomelo, tshwaro, tšhabollo le thuto ya maleba
- (h) go hlohleletša tšhabollo ya madulo; le
- (i) go laola tshepedišo ya madulo ka gare ga Profensi.

KGAOLO YA 2

MAIKARABELO A BASEPEDIŠI, BADIREDI LE BAITHAOPI BA MADULO

Tšhireletšo kgahlanong le tšhomišo-mpe, go hulwa le kgethologanyo

4. (1) Mosepediši wa bodulo, modiredi wa bodulo le moithaopi wa bodulo ba swanetše go tloga ba hlokomela gore bana šireletšegile kgahlanong le tšhomišo-mpe, go hulwa, go se je dijo tša maleba le kgethologanyo ka gare bodulo.

(2) Gago mosepediši wa bodulo, modiredi wa bodulo goba moithapi yo a tlogo betha goba a hlokofatša ngwana monaganong goba nameng ka gare ga bodulo.

Magato a kgalemo

5. (1) Gago mosepediši wa bodulo, modiredi wa bodulo goba moithapi yo a tlogo o tla ngwana wa ka gare ga bodulo ka go mo betha goba go šomiša tsela ye nngwe ya go hlokofatša.

(2) Gago mosepediši wa bodulo, modiredi wa bodulo goba moithapi yo a tlogo tswalela ngwana a le nnoši.

(3) Mosepediši wa bodulo, modiredi wa bodulo le moithaopi wa bodulo o tla šomiša goba a dumelela feela magato a kgalemo ao a laetšwego.

Rejistara ya kgalemo

6. Mosepediši o swanetše-

- (a) go ba le rejistara ya kgalemo; le
- (b) go ngwala fase magato afe goba afe a kgalemo ao a tšerwego kgahlanong le ngwana yo mongwe le yo mongwe ka gare ga bodulo.

Polokego

7. Mosepediši wa bodulo o swanetše go bona gore go tloga go na le hlokomielo ya maemo a godimo ya bophelo, phepo le polokego ya bana ka gare ga bodulo.

Mananeo a bana ba ditarateng

8. (1) Mosepediši wa bodulo o swanetše go fana ka tše di latelago le gona ka go latela seemo seo se laetšwego, go bana ba setarateng bao a ba hlokometšego-

- (a) lenaneo la thlabollo le leano la go hlokomela;
- (b) lenaneo la go kopanya ngwana le lapa la gabo goba lenaneo le lengwe la go mo hweletša bodulo la maleba;
- (c) ditirelo tša thuto;
- (d) ditirelo tša maphelo;
- (e) ditirelo tša bobotlana; le
- (f) tirelo goba lenaneo lefe goba lefe le lengwe leo le laetšwego.

(2) Mosepediši wa bodulo o swanetše go rulaganya hlokomelo ya bana ba setarateng bao ba sa dulego go bodulo eupya ba le kgauswi le bjona.

Tokelo ya bosephiri

9. (1) Mosepediši wa bodulo, modiredi wa bodulo le moithaopi wa bodulo o swanetše go hlompha bosephiri le tokelo ya go ba le sephiri ya ngwana wa setarateng yo a mo hlokometšego.

(2) Karolwana ya (1) ga e šome go tshedimošo yeo e hlokago ke MEC goba Hlogo ya Kgoro.

Thibelo ya kgethologanyo yeo e sego ya toka

10. (1) Mosepediši wa bodulo ga a swanela go dumelela goba kgethollo ka tsela yeo e sego ya maleba ge go kgethwa bana gore ba amogelwego go bodulo goba go go swara bana bao.

(2) Mosepediši wa bodulo ga a swanela go se amogele bana ba setarateng go bodulo ntle le mabaka ao a kwagalago.

(3) Mosepediši wa bodulo o swanetše go ba le lenaneo leo le tlogo hlohleletša hlomphe le kamogelo diphapano tša setšo, sedumedi le maleme magareng ga badiredi ba bodulo, baithaopi le bana ba setarateng bao a ba hlokometšego.

Ditokelo tša bana

11. Mosepediši wa bodulo o swanetše go ba le lenaneo la go hlohleletša badiredi ba bodulo le baithaopi gore ba hlomphe ditokelo tša bana.

KGAOLO YA 3

TAOLO YA MADULO

Boto ya bolaodi

12. Mosepediši wa bodulo o swanetše go ba le boto ya bolaodi yeo e tla bago sebopego sa taolo sa bodulo.

Sebopego sa boto

13. (1) Boto e swanetše go bopsa ke palo ya maloko yeo e laetšwego.

(2) Boto yeo e akantšwego go karolwana ya (1) e swanetše gore bonnyane e be le batho ba ba latelago-

- (a) modulasetulo;
- (b) mongwaledi; le
- (c) moswari wa ditšhelete.

Maatla le maikarabelo a boto ya taolo**14. Boto e swanetše go-**

- (a) okamela taolo ya bodulo ka kakarešo;
- (b) fana ka thekgo yeo e tšwelago pele le maele go badiredi ba bodulo le baithaopi;
- (c) bea leihlo go phethagatšo ya mananeo a tlabollo ka go latela karolo ya 8;
- (d) bea leihlo le go go laola ditšhelete tša bodulo;
- (e) dira ditateme tšeo di oditlwego bjalo ka ge go laelwa;
- (f) bea leihlo le go amogela khiri le go rakwa ga badiredi;
- (g) okamela merero yeo e amanago le kgalemo ya badiredi ba bodulo;
- (h) thoma ka diprojeke tša go kgoboketša tšhelete tšeo di lebišitšwego go go tšwetša bodulo pele;
- (i) thoma ka diprojeke tša go bapatša bodulo gore bo be le seemo se sebotse setšhabeng; le go
- (j) hlohleletša maikemišetšo a Molao wo.

Bobaodi bja bodulo**15. Mosepediši wa bodulo o swanetše go netefatša gore -**

- (a) boleloko bja Boto bo emela mmala le bong bja batho bao ba lego ka gare ga Profensi ka tsela ya maleba;
- (b) batho bao ba beilwego go Boto ba na le bokgoni, botsibi goba boitemogelo bjo bo sepelelanago le bolaodi bja bodulo; le
- (c) bodulo bo na le mogwa wa bolaodi le taolo ya matloto ya sedemokratiki, yeo e ikarabelago le gona e šomela pepeneneng.

KGAOLO YA 4**NAKO YA GO ŠOMA YA BODULO****Diiri tša go šoma**

16. Mosepediši wa bodulo o tla bula bodulo diiri tše masomepedi nne ka letšatši.

Badiredi

17. (1) Mosepediši wa bodulo o swanetše go ba le badiredi ka mehla go bodulo, bao ba nago le maswanedi goba boitemogelo go hlokomelo ya bana, gomme palo ya bona e swanetšego go ba yeo e beilwego go ya ka palo ya bana.

(2) Mosepediši wa bodulo, modiredi wa bodulo le moithaopi ba swanetše go latela seemo seo se beilwego mabapi le-

- (a) maitshwaro a badiredi ba bodulo; le
- (b) taolo ya tšhomišo-mmpe ya bana ba setarateng.

Rejistara ya bana

18. (1) Mosepediši wa bodulo o swanetše go ba le rejistara ya bana ya tšatši ka tšatši yeo e bontšhago bana ba ka gare ga bodulo le bao ba šomišago ditlabelo.

(2) Mosepediši wa bodulo o swanetše go ba le direktoto tše dingwe tše di ka laelwago, mabapi le bana ba setarateng.

Direkoto tša matlotlo

19. (1) Mosepediši wa bodulo o swanetše go ba le -
- (a) dipuku tšeo go tšona a ngwalago fase dintlha tše di nepagetšego mabapi le ditseno le tšhomišo ya tšhelete le dithekišetšano tše dingwe; le
 - (b) taolo ya matlotlo yeo e netefatšago gore ditšhelete tša bodulo di šomišwa gabotse.
- (2) Direkoto tša matlotlo tšeo di akantšwego go karolwana ya (1) di swanetše go oditwa ka tsela ya maleba.

Ditlabele

20. (1) Mosepediši wa bodulo o swanetše go fana ka tše di latelago, ka go latela seemo sefe goba sefe seo se beilwego -
- (a) sebopego sa maleba seo se loketšego polokego le tlhabollo ya bana ba setarateng;
 - (b) ditlabele tša go robala tše borutho, tše di bolokegilego e bile e le tša maleba;
 - (c) ditlabele tše di lekanego tša go hlapela, tšeo di nago le mmeetse le dišawara goba dikotlolo tša go hlapela;
 - (d) ditlabele tšeo di arogantšwego tša basetsana le bašimane ebile di loketše mengwaga ya bona;
 - (e) ditlabele tša maleba tšeo di lekanego tša go apea, go jela le tša go itšhidiolla; le
 - (f) ditlabele tše di lekanego tša tšhepedišo ya matlotlo.

Go hlweka

21. Mosepediši wa bodulo o swanetše go netefatša gore lefelo le fihlela seemo seo se beilwego sa go hlweka.

Go bontšha setifikeiti sa boingwadišo

22. Mosepediši wa bodulo o swanetše go bea setifikeiti sa boingwadišo bja lefelo fao se tlogo bonagala.

KGAOLO YA 5

THEKGO YA TŠHELETE

Thekgo ya tšhelete

23. (1) MEC, a kare ka tumelelano le Leloko la Khansele Phethiši leo le rwelego maikrabelo a matlotlo ka gare ga Profensi, a fana ka thekgo ya tšhelete go mosepediši wa bodulo gore e somišetšwe bodulo, lenaneo goba maikemišetšo a mangwe ao a laetšwego.
- (2) MEC a ka fana ka thekgo ya tšhelete ka go latela karolwana ya (1) ntle le lebaka leo le itšego goba a bea lebaka leo le itšego go ya ka ge a bona go hlokega.
- (3) MEC a ka bea mabaka ao a fapanego ka tlase ga karolwana ya (2) ge e le gore go na le lebaka leo le kwagalago la go fapana moo.

Go gomiša thekgo ya tšhelete

24. (1) MEC a ka gomiša thekgo ya tšhelete ka go latela karolwana ya 23 nakong efe goba efe, ge e le gore mosepediši wa bodulo -
- (a) o tshela goba o palelwa ke go latela taelo efe goba efe ya Molao wo;
 - (b) o tshela goba o palelwa ke go latela lebaka lefe goba lefe leo le sepedišanago le thekgo ya tšhelete ka go latela karolo ya 23(2);
- (2) MEC a ka se tšee magato ka tlase ga karolwana ya (1) ntle le ge -
- (a) a boditše mosepediši wa bodululo gore o akanya go tšea magato ao gomme a mo

- (b) hlalošetša le mabaka a sephetho seo;
a file mosepediši wa bodulo le bao ba nago le seabe, sebaka sa go dira dikemedi ba ikarabela mabapi le kgato yeo;
- (c) a lekotše dikemedi tšeo di dirilwego.

KGAOLO YA 6

GO BEA LEIHLO GO MADULO

Go bea batlhahlobi

25. (1) Hlogo ya Kgoro e ka bea motho mang goba mang yo a nago le maswanedi a maleba goba boitemogelo, gore a be motlhahlobi.
- (2) Motho mang goba mang yo a bewago ka tlase ga karolwana ya (1) o swanetše go šoma ka go latela Kgaolo ye, ka tlase ga ditaello le taolo ya Hlogo ya Kgoro.
- (3) Hlogo ya Kgoro e swanetše go fa motlhahlobi yo mongwe le yo mongwe setifikeiti se se laetšwego sa boitsebišo.

Mešomo ya batlhahlobi

26. Motlhahlobi yo a beilwego ka tlase ga karolo ya 25(1) o swanetše go hlohleletša, go bea leihlo le go bona gore Molao wo o a latelwa, ka go -
- (a) eletša basepediši ba bodulo, badiredi ba bodulo, baithaopi ba bodulo le bana ba seterateg, ka ga ditokelo le ditlamo tša bona ka go latela Molao wo;
 - (b) dira ditlhahlobo ka go latela Kgaolo ye;
 - (c) nyakišiša dipelaello;
 - (d) fana ka ditaello tša gore go latelwe Molao; le go
 - (e) phethagatša mošomo ofe goba ofe wo o laetšwego.

Maatla a batlhahlobi

27. (1) Motlhahlobi a kare ka maikaelelo a go bea leihlo goba go dira gore Molao wo o latelwe-
- (a) a tsena go bodulo bofe goba bofe ntle le warente goba nothisi; gape
 - (b) a tsena go lefelo lefe goba lefe, ka morago ga go hwetša tumelelo ya mong goba ya modudi, goba warente ka go latela karolwana ya (3)
- (2) Ge motlhahlobi a le go bodulo goba lefelo lefe goba lefe leo go boletšwego ka lona ka tlase ga karolwana ya (1), a kare ka maikaelelo a go bea leihlo goba go dira gore go latelwe Molao wo-
- (a) a botšiša motho mang goba mang dipotšišo, go akaretšwa le ngwana wa seterateg mabapi le morero ofe goba ofe wo o amanago le Molao wo;
 - (b) a laela motho mang goba mang yo a swerego taolo, a hlokometšego tokomane efe goba efe gore a tšweletše tokomane eo ka bjako goba ka nako le lefelong lefe goba lefe leo le laelwago ke motlhahlobi;
 - (c) a laela motho mang goba mang yo a swerego taolo, a hlokometšego setlabelo sefe goba sefe sa se-elektroniki, sa go ntšha dinomoro goba ša magnete, go akaretšwa le dikhomputara, didiski tša khomputara, setšweletšwa goba ditheipi tša *video* le tše dingwe, gore a di tšweletše go motlhahlobi ka bjako goba ka nako le lefelong lefe goba lefe leo le laelwago ke motlhahlobi;
 - (d) a laela motho mang goba mang yo go boletšwego ka yena go paragrafo ya (b) goba (c) gore a hlaloše sefe goba sefe seo se ngwadilwego ka tokomaneng goba se sa ngwalwago, seo go boletšwego ka sona go paragrafo ya (b) goba (c);
 - (e) a lekola tokomane, goba selwana sa magnete goba sa se-elektroniki, sefe goba sefe seo go boletšwego ka sona go paragrafo ya (b) le (c), le go dira khopi ya sona goba go tšea karolwana ya sona;

- (f) a tlhahloba -
 - (i) selwana, setšweletšwa goba setlabelo sefe goba sefe; goba;
 - (ii) bodulo ka moka goba karolo ya bjona goba lefelo;
 - (g) a tšea tokomane, selwana goba setlabelo sefe goba sefe;
 - (h) a laela motho mang goba mang gore a utulle tshedimošo, efe goba efe, ka molomo goba ka lengwalo, a le nnoši goba go na le dihlatse, mabapi le morero ofe goba ofe wo o amanago le Molao wo, le go laela gore go bolelwe ka tlase ga keno goba tiišo; gape
 - (i) a dira mošomo ofe goba ofe wo mongwe wo o laetšwego.
- (3) Motlhahlobi a ka felegetšwa ke toloki goba ke motho ofe goba ofe yo a mo hlokago gore a dire dinyakišišo.
- (4) Motlhahlobi o swanetše-
- (a) go tšweletša setifikeiti seo go boletšwego ka sona go karolo ya 25(3) ge a kgopelwa go dira bjalo;
 - (b) go fana ka rasiti ya tokomane, selwana, setšweletšwa goba setlabelo seo a se tšerego ka go latela karolwana ya (2)(e) goba (g); gape
 - (c) go bošetša selo sefe goba sefe seo a se tšerego mo nakong yeo e amogelelegago.
- (5) Magistrata a ka fana ka warente yeo e akantšwego go karolwana ya (1)(b) fela ga a hweditše kgopelo yeo e ngwadilwego go tšwa go motlhahlobi, gomme yona e hlaloša hlokego ya go tsena go lefelo ka maikaelelo a go bea leihlo goba go dira gore Molao o latelwe, gomme hlalošo e swanetše go dirwa ka tlase ga keno goba tiišo.

Tšhomišano le batlhahlobi

28. (1) Motho mang goba mang yo a botšišwago dipotšišo ke motlhahlobi ka go latela karolo ya 27(2) o swanetše go araba potšišo ye nngwe le ye nngwe ka bonnete goba ka mo a ka kgonago, eupya ga go motho yo a tlogo gapeletšwa gore a arabe potšišo ge e le gore karabo e tla mo tsentšha molatong le yena.
- (2) Motho mang goba mang yo a laelwago gore a tšweletše goba a utulle tokomane, selwana goba tshedimošo yeo e hlokago ke motlhahlobi ka go latela karolo ya 27(2) o swanetše go utulla goba a tšweletša tokomane, selwana goba tshedimošo yeo ge a kgopelwa ke motlhahlobi.

Taelo ya go latela molao

29. (1) Motlhahlobi yo a nago le mabaka ao a kwagalago a go dumela gore mosepediši wa bodulo ga a latela ditaello tša Molao wo, a ka fana ka taelo ya go latela Molao wo.
- (2) Taelo ya go latela molao e ka laela mosepediši wa bodulo gore a tšee dikgato tšeo motlhahlobi-
- (a) a bonago di hlokega gore a kgone go latela taelo; gape
 - (b) a di hlalošago go taelo ya go latela molao.
- (3) Ge a fana ka taelo ya go latela molao ka tlase ga karolwana ya (2) motlhahlobi o swanetše go hlaloša nako yeo e kwagalago ya gore dikgato tšeo di hlalošitšwego di tšewe.
- (4) Mosepediši wa bodulo o swanetše go bea khopi ya taelo ya go latela molao fao e tlogo bona ke bana ba seterateng.
- (5) Mosepeidi wa bodulo o swanetše go latela taelo ya go latela molao mo nakong yeo e beilwego go taelo.

Tshekatsheko ya ngwaga ka ngwaga ya bodulo

30. (1) Hlogo ya Kgoro e swanetše go sekaseka tšhomišo ya bodulo ngwaga ka ngwaga ka tsela yeo e laetšwego.
- (2) Pego ya tshekatsheko ya ngwaga ka ngwaga ya bodulo bjo bongwe le bjo bongwe e swanetše go ngwalwa ke Hlogo ya Kgoro gomme e ka akaretša ditshwayo mabapi le phetošo ya morero ofe goba ofe goba karolo yeo e amanago le bodulo.

(3) Khopi ya pego ya tshekatsheko ya ngwaga ka ngwaga e swanetše go fiwa bodulo bjo bo amegago mo nakong yeo e amogelegago ka morago ga gore e ngwalwe.

KGAOLO YA 7

GO NGWADIŠA MADULO

Go ngwadiša madulo

31. (1) Mosepediši wa bodulo a ka se be le bodulo ka gare ga Profensi ntle le ge-
- (a) bodulo bo ngwadišitšwe ka go latela karolo ya 32 ya Molao wo, le ge
 - (b) bodulo bo ngwadišitšwe ka go latela Molao wa *Child Care Act*, 1983 (Act No. 74 of 1983).
- (2) Kgopelo ya go ngwadiša bodulo e swanetše go lebišwa go Hlogo ya Kgoro ka tsela yeo e beilwego.

Go tšea sephetho mabapi le kgopelo ya boingwadišo

32. (1) Hlogo ya Kgoro e swanetše go ela hloko kgopelo efe goba efe ya go ngwadiša bodulo.
- (2) Hlogo ya Kgoro e kare ge e lekola kgopelo ka go latela karolwana ya (1), ya laela gore e fiwe tshedimošo efe goba efe yeo e amanago le kgopelo.
- (3) Hlogo ya Kgoro e ka -
- (a) ganela kgopelo ya go ngwadiša bodulo; goba
 - (b) ya dumelela go ngwadiša ga bodulo.
- (4) Ge Hlogo ya Kgoro e phetha ka la gore-
- (a) e dumelela go ngwadiša bodulo, Hlogo e swanetše go -
 - (i) go ngwala leina la modira-kgopelo go rejistara ya madulo;
 - (ii) go fana ka setifikeiti sa boingwadišo, le go hlaloša mabaka a boingwadišo;
 - (iii) go fa modira-kgopelo setifikeiti seo; le
 - (iv) go hlagiša setifikeiti seo ka pela ka fao go ka kgonegago go Gazette ya Profensi; goba
 - (b) e ganela kgopelo, Hlogo ya Kgoro e swanetše go botša modira-kgopelo ka go šomiša lengwalo ka ga sephetho seo le go fa mabaka ao a ngwadilwego mabapi le sephetho seo.
- (5) Modiro-kgopelo a ka dira aphili kgahlanong le sephetho sa Hlogo ya Kgoro sa go mo ganela ka boingwadišo, gomme aphili e ka lebišwa go MEC ka mokgwa wo o laetšwego.

Mabaka a boingwadišo

33. (1) Hlogo ya Kgoro e ka bea lebaka lefe goba lefe leo le kwagalago go ngwadišo ya bodulo.
- (2) Hlogo ya Kgoro e ka bea mabaka ao a fapanego ka tlase ga madulo ao a fapanego ka go latela karolwana ya (1) ge e le gore go na le mabaka ao a kwagalago a phapano yeo.
- (3) Hlogo ya Kgoro e kare ge e na le mabaka ao a kwagalago ya fediša goba ya fetiša lebaka lefe goba lefe leo le beilwego ka go latela karolo ye goba ya bea mabaka a maswa ka tlase ga karolo ye.

Phedišo ya boingwadišo

34. (1) Hlogo ya Kgoro e kare ge e na le mabaka ao a kwagalago, ya fediša boingwadišo bja bodulo ka go latela Molao wo, ge -
- (a) e le gore mosepediši wa bodulo o tshela goba o palelwa ke go latela ditaelo tša Molao;
 - (b) e le gore mosepediši wa bodulo o palelwa ke go latela mabaka ao a sepedišanago le thekgo ya tšhelete yeo e felwego ka go latela kaolo ya 23;

- (c) e le gore mosepediši wa bodulo o tshetše goba o palelwa ke go latela taelo ya go latela molao yeo e filwego ka go latela karolo ya 29;
 - (d) e le gore mosepediši wa bodulo o tshetše goba o palelwa ke go latela ditshwayo tšeo di dirilwego go pego ya tshekatsheko ya ngwaga ka ngwaga ka go latela karolo ya 30;
 - (e) e le gore mosepediši wa bodulo o tshetše goba o palelwa ke go latela mabaka ao a beilwego ka go latela karolo ya 33; goba
 - (f) e le gore mosepediši wa bodulo o tshela goba o palelwa ke go latela ditaello tša Molao wa *Child Care Act*, 1983 (Act No. 74 of 1983) goba molao ofe goba ofe wo o šomago.
- (2) Hlogo ya Kgoro e ka se tšee magato ka tlase ga karolwana ya (1) ntle le ge -
- (a) e tsebišitše mosepediši wa bodulo ka ga maikemišetšo a yona a go dira bjalo le mabaka a go dira seo;
 - (b) e file mosepediši wa bodulo le bao ba amegago sebaka sa go dira dikemedi tša go ikarabela mabapi le magato ao; gape
 - (c) e etše hloko dikemedi tšeo.
- (3) Fao Hlogo ya Kgoro e fedišago boingwadišo bja bodulo; Hlogo ya Kgoro e swanetše go okamela go tswalelwa ga bodulo bjoo le go netefatša gore bana ba seterateng ba a tlošwa go bjona go išwa go mafelo a mangwe a maleba.

Aphili kgahlanong le sephetho sa go fediša boingwadišo

35. (1) Mosepediši wa bodulo a ka dira aphili go MEC ka tsela yeo e laetšwego, kgahlanong le sephetho sa Hlogo ya Kgoro sa go fediša boingwadišo bja bodudi.
- (2) Ge e le gore MEC o dumelelana le aphili, Hlogo ya Kgoro e swanetše go bušetša boingwadišo bja bodulo ka go-
- (a) fana ka setifikeiti sa boingwadišo ka leswa; le go
 - (b) fetoša rejistara ka mokgwa wa maleba.

Rejistara ya madulo

36. Hlogo ya Kgoro e swanetše go boloka rejistara ka mokgwa wo o laetšwego, gomme rejistara e swanetše go swara-
- (a) madulo ka moka ao a ngwadišitšwego; le
 - (b) madulo ka moka ao boingwadišo bja wona bo phumotšwego.

Rejistara ya bana ba setarateng

37. Hlogo ya Kgoro e swanetše go boloka rejistara ya bana ba setarateng bao ba šomišago madulo ka gare ga Profensi.

Setifikeiti sa go rejistara

38. Ge Hlogo ya Kgoro e fedišitše boingwadišo bja bodulo ka tlase ga karolo ya 34, mosepediši wa bodulo o swanetše go gomiša setifikeiti sa boingwadišo go Hlogo ya Kgoro pele go feta matšatši a 14 ka morago ga go fediša boingwadišo bjoo.

KGAOLO YA 8

MELATO LE DIKOTLO

Go palelwa go latela Molao wo

39. Motho mang goba mang yo a tshelago goba a palelwa ke go latela -

- (a) taelo efe goba efe ya Molao wo;
 - (b) molawana ofe goba ofe wa tshepedišo; goba
 - (c) lebaka, taelo goba tokollo efe goba efe yeo e beilwego, e filwe goba e tšweleditšwe ka go latela Molao wo,
- o tla bonwa molato wa tshelo ya molao.

Dikotlo

40. Motho mang goba mang yo a bonwago molato wo o akantšwego go karolo ya 39 o tla fiwa kotlo ya faene goba go dula kgolegong nako yeo e sa fetego mengwaga ye meraro (3)

KGAOLO YA 9

TŠE DINGWE

Tlhabollo ya madulo

41. MEC a ka kgontšha go tlhabolla madulo ka-
- (a) ditumelelano le batho ba maleba;
 - (b) go kopanya madulo;
 - (c) go beakanyetša ditirelo tše di itšego tšeo di kgethegilego; goba
 - (d) tsela ye nngwe yeo e ka hlohleletšago maikemišetšo a Molao wo.

Go tlošwa ga bana

42. (1) Hlogo ya Kgoro e ka tloša ngwana wa seterateng go bodulo-
- (a) ge go ya ka Hlogo ya Kgoro, boitekanelo bja monaganog le mmeleng bja ngwana bo le kotsing; goba
 - (b) ge e le gore se se tla hola ngwana.
- (2) Hlogo ya Kgoro e swanetše go netefatša gore ngwana wa seterateng yo a tlošitšwego go bodulo ka go latela karolwana ya (1) o hweletšwa lefelo la go dula la maleba.

Tshedimošo

43. Mosepediši wa bodulo o swanetše go fa MEC goba Hlogo ya Kgoro, tshediomošo efe goba efe yeo ba ka ye kgopelago ka mo go kwagalago.

Go lokollwa

44. (1) Mosepediši wa bodulo a ka dira kgopelo go MEC gore a lokollwe go go latela taelo goba ditaelo ka moka tša Molao wo, ka tsela yeo e beilwego.
- (2) MEC a kare mo nakong yeo a beilego le mabaka ao a a beilego, a lokolla mosepediši wa bodulo go taelo goba ditaelo ka moka tša Molao wo.
- (3) Fao go fiwago tokollo ka tlase ga karolwana ya (2), MEC o swanetše go fana ka ka setifikeiti sa tokollo go mosepediši wa bodulo, gomme setifikeiti se tla hlaloša bonabo, nako le mabaka a tokollo.
- (4) MEC a ka fetoša goba a gomiša setifikeiti sa go lokolla mo nakong efe goba efe.
- (5) Mosepediši wa bodudi o swanetše go bea setifikeiti sa go lokolla seo filwego ka tlase ga karolo ye, fao se tlogo go bonala.

Melawana ya tshepedišo

45. (1) MEC a ka dira melawana ya tshepedišo yeo e sa thulanego le Molao wo, mabapi le-
- (a) mohuta wa setifikeiti, taelo goba tumelelo yeo e tlogo dirwa ka go latela Molao wo;

- (b) boingwadišo bja madulo;
- (c) go bea madulo goba bodulo ka magoro;
- (d) hlokomelo, hlahlo le tlhabollo ya bana ba setarateng;
- (e) go fana ka thekgo ya tšhelete ka tumelano le MEC wa matlotlo;
- (f) ditsela tšeo di amago go ditokollo go tšwa go ditaelo tša Molao wo;
- (g) morero ofe goba ofe wo go ya ka Molao wo, o hlokegago goba o dumelwago gore o laelwe go ya ka molawana wa tshepedišo; le
- (h) morero ofe goba ofe wo a bonago go hlokega gore go hlohleletšwe maikemišetšo a Molao wo, gomme kakaretšo ya taelo ye ga e beelwe mapheko ke tšeo di boletšwego peleng go diparagrafo tša karolo ye.

(2) Melawana ya tshepedišo yeo e fapafapanago e ka dirwa ka tlase ga karolwana ya (1) mabapi le mafelo ao a fapafapanago goba magoro ao a fapanego a madulo goba basepediši ba madulo.

Phetisetšo ya maatla le go fa maikarabelo

46. (1) MEC a ka fetišetša maatla, mošomo goba maikarabelo afe goba afe go Hlogo ya Kgoro goba go mohlankedi ofe goba ofe wa kgoro, gomme maatla ao a filwe yena ke Molao wo, ntle maatla ao a hlalošitšwego go dikarolo tša 32, 35 le 45.

(2) Hlogo ya Kgoro e ka fetišetša maatla, mešomo goba maikarabelo a yona afe goba afe go mohlankedi ofe goba ofe wa kgoro, ao Hlogo e filwego wona ke Molao goba a fetišeditšwe ka go latela karolwana ya (1), ntle maatla ao go boletšwego ka wona go karolo ya 42.

(3) MEC goba Hlogo ya Kgoro a ka-

- (a) bea lebaka lefe goba lefe leo le kwagalago go phetisetšo yeo e akantšwego go karolo ye; le go
- (b) bea mabaka ao a fapanego mabapi le diphetisetšo tšeo di fapanego.

(4) Phetisetšo efe goba efe ya maatla, mošomo goba maikarabelo ka tlase ga karolo ye-

- (a) e swanetše go dirwa ka lengwalo;
- (b) ga e thibele MEC goba Hlogo ya Kgoro gore a phethagatše maatla goba go dira mošomo oo goba go rwala maikarabelo ao ka boyena; le gona
- (c) e ka gomišwa ka lengwalo ke motho yo a ye filego.

Ditaelo tša nakwana le go phaela thoko

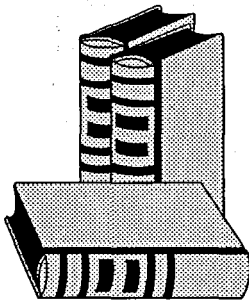
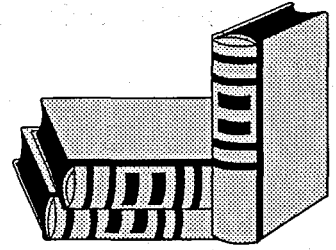
47. Bodulo bofe goba bofe bjo bo lego gona ka nako ya go thoma go šoma ga Molao wo, le gona bo ngwadišitšwe ka go latela Molao wa *Child Care Act, 1983* (Act No. 74 of 1983)-

- (a) bo swanetše go tšwela pele ka go šoma ka go latla Molao wo; le gona
- (b) bo swanetše go latela ditaelo tša Molao wo ka letšatši leo le tlogo bea ke MEC ka nothisi go Gazette ya Profensi.

Leina ka boripana le letšatši la go thoma go šoma

48. Molao wo o tla bitšwa Molao wa Gauteng wa Bana ba Ditarateng, 1998 gomme o tla thoma go šoma ka letšatši leo le beilwego ke Tonakgolo ka go šomiša tsebišo go Gazette ya Profensi.

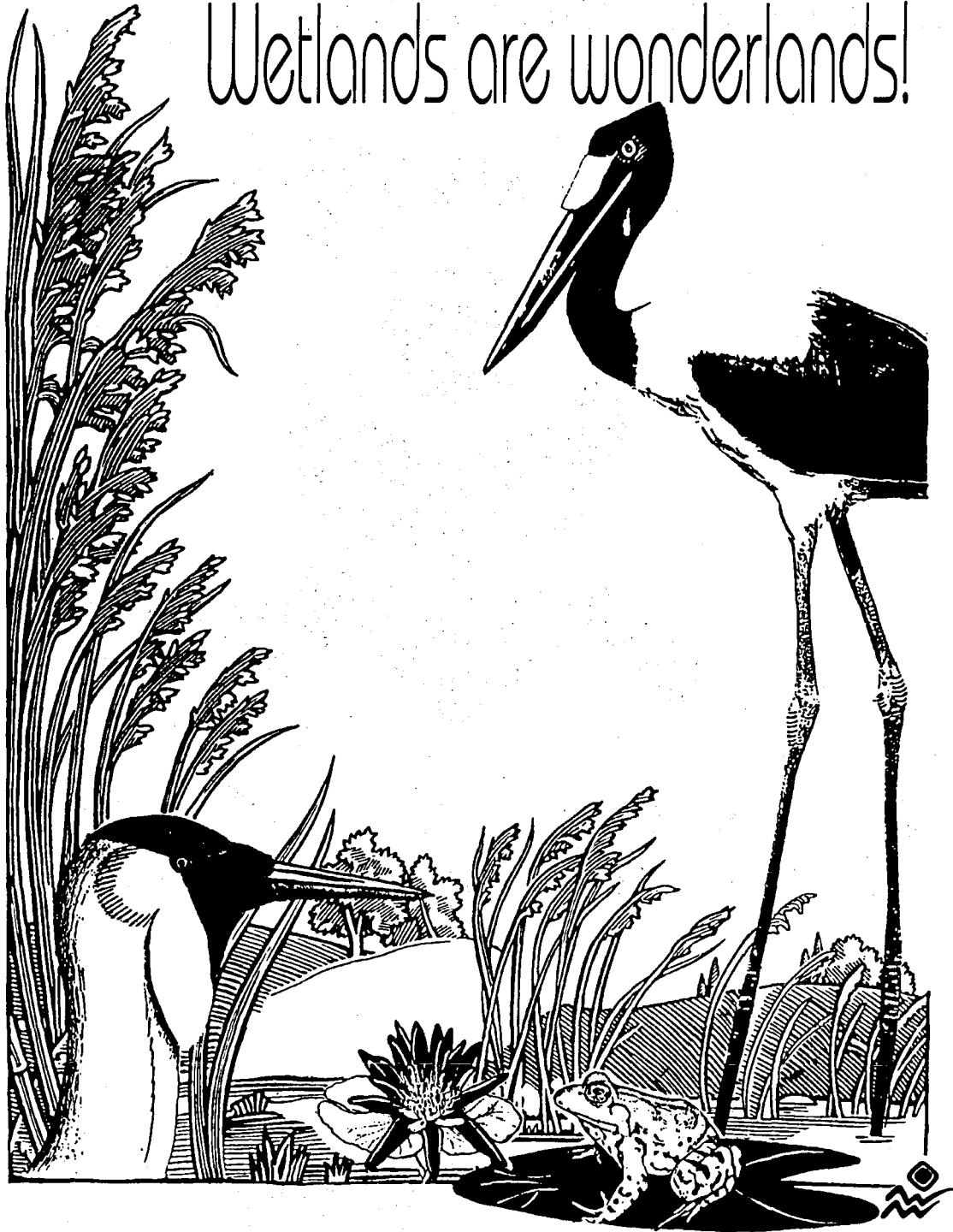
Where is the largest amount of meteorological information in the whole of South Africa available?

Waar is die meeste weerkundige inligting in die hele Suid-Afrika beskikbaar?

Department of Environmental Affairs and Tourism
Departement van Omgewingsake en Toerisme

Wetlands are wonderlands!

Department of Environmental Affairs and Tourism

THE WEATHER BUREAU HELPS FARMERS TO PLAN THEIR CROP

THE WEATHER BUREAU: DEPARTMENT OF ENVIRONMENTAL AFFAIRS & TOURISM
DIE WEERBURO: DEPARTEMENT VAN OMGEWINGSAKE EN TOERISME

CONTENTS

<i>No.</i>		<i>Page No.</i>	<i>Gazette No.</i>
PREMIER'S NOTICES			
2058	Wet op die Raad vir Kuns en Kultuur van Gauteng (11/1998): Vir algemene inligting.....	1	33
2059	Gautengse Wet op Streekwelsynsinstellings (15/1998): Vir algemene inligting.....	33	33
2060	Gautengse Wet op Welsynsverhoudinge (17/1998): Vir algemene inligting	57	33
2061	Gautengse Wet op Toevlugsoorde vir Straatkinders (16/1998): Vir algemene inligting	77	33
